

T.C.

UFUK ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

HUKUK ANABİLİM DALI

ÖZEL HUKUK BİLİM DALI

TİCARET ŞİRKETLERİNDE ESAS SÖZLEŞME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YUNUS FATİH YILMAZ

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. İSMET SAYHAN

ANKARA

2020

T.C.
UFUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK BİLİM DALI

TİCARET ŞİRKETLERİNDE ESAS SÖZLEŞME

YÜKSEK LİSANS TEZİ

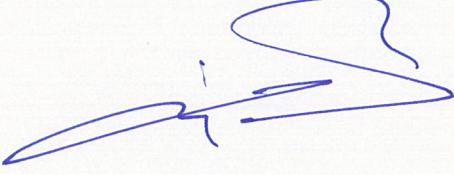
YUNUS FATİH YILMAZ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. İSMET SAYHAN

ANKARA
2020

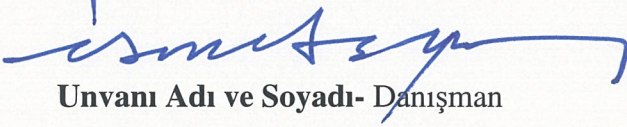
KABUL VE ONAY

YUNUS FATİH YILMAZ tarafından hazırlanan **TİCARİ ŞİRKETLERDE ESAS SÖZLEŞME** başlıklı bu çalışma, **27/04/2020** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

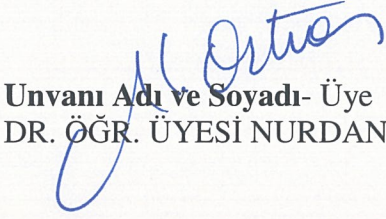
Unvanı Adı ve Soyadı -Başkan

DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER FARUK ÖZEROĞLU

Unvanı Adı ve Soyadı- Danışman

PROF. DR. İSMET SAYHAN

Unvanı Adı ve Soyadı- Üye

DR. ÖĞR. ÜYESİ NURDAN ORBAY ORTAÇ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Dr. Mehmet TOMANBAY

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağı belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin 5 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma işin başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Yunus Fatih YILMAZ

27/04/2020

KABUL VE ONAY

Yunus Fatih YILMAZ tarafından hazırlanan "Ticaret Şirketlerinde Esas Sözleşme" başlıklı bu çalışma, [Savunma Sınavı Tarihi] tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

[İ m z a]

[Unvanı Adı ve Soyadı] (Başkan)

[İ m z a]

[Unvanı Adı ve Soyadı] (Danışman)

[İ m z a]

[Unvanı Adı ve Soyadı] (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

[İ m z a]

[Unvanı Adı ve Soyadı] Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağı belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Tezimin 5 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Yunus Fatih YILMAZ

27/04/2020

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans öğrenimim boyunca bana desteklerini esirgemeyen, her zaman yol gösteren tüm sabrıyla bana tecrübelerini aktaran çok değerli tez tanışmanım bilim insanı Prof.Dr. İsmet SAYHAN'a, ilk günden beri bana yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Arş. Gör. Aybüke DEMİR ve değerli hocam Arş. Gör. Ececan ÇORBACIOĞLU'na, hayat çizgisinde onun yolunda yürüdüğüm oğlu olmaktan onur duyduğum canım babam Nevzat YILMAZ'a, beni bugünlere getiren sabırla büyüten bana olan inancını hiçbir zaman yitirmeyen oğlu olmaktan onur duyduğum annem Şerife YILMAZ'a, hayattaki en iyi arkadaşım canım kardeşim Yağız Furkan YILMAZ'a ve hayattaki şansım kız arkadaşım Kübra SEYMENOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi borç bilirim.

ÖZET

YILMAZ, Yunus Fatih, Ticaret Şirketlerinde Esas Sözleşme, Yüksek Lisans, Ankara, 2020.

Anonim şirket esas sözleşmesi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 339'uncu maddesinde düzenlenmiştir. İlgili madde uyarınca Esas Sözleşmenin şekli ve yapılması gereken hususlar ile hangi hususların bulunması gerektiği düzenlenmiştir.

Çalışmamızın ilk bölümde Esas Sözleşme kavramı ve Esas Sözleşmenin Hukuki Niteliğine değinilmiş, ikinci ve üçüncü bölümde sözleşmeler arasındaki konumu ve borçlar kanununun genel hükümlerinin Esas Sözleşmeye uygulanabilirliği incelenmiştir. Esas Sözleşme açısından önemli bir ilke olan ve TTK 'da düzenlenen Emredici Hükümler İlkesine dördüncü bölümde bahsedilmiştir. Çalışmamızın beşinci ve altıncı bölümlerinde ise Esas Sözleşme İçeriği ve Esas Sözleşmenin Değiştirilmesine değinilecektir.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Anonim Şirket Esas Sözleşmesi, Esas Sözleşme, Anasözleşme, Emredici Hükümler İlkesi.

ABSTRACT

YILMAZ, Yunus Fatih, The Article of Association of Trading Companies, Post Graduate, Ankara, 2020.

The Article of Association of joint stock company is regulated to 339th article of 6102 on the Turkish Commercial Law . The form of article of association, requirements as to form and the terms that is included is stated in the related article.

The first part of the thesis is explicated that the notion and legal nature of article of association. In the second and third parts of the thesis is examined the questions that what is the positioning of the article between the other articles and how is general provisions of the Turkish Code of Obligations applied to the article of association. The fourth part of the thesis is mentioned from the compulsory provisions is stated Turkish Commercial Law that is the one of the main principles of the article of association. The fifth and sixth parts of the thesis is examined that the content and amendment of the article of association.

KEY WORDS

The Article of Association of Joint Stock Company, The Article of Association, Articles of Incorporation, The Compulsory Legal Rules.

KISALTMALAR

Alm. AOK	: Alman Anonim Ortaklıklar Kanunu
AÜHFD	: Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
AO	: Anonim Ortaklık
A.Ş	: Anonim Şirket
AY	: 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
Batider	: Bankacılık ve Ticaret Hukuku Dergisi
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
c.	: Cümle
Dn.	: Dipnot
E.	: Esas
E.T	: Erişim Tarihi
eTTK	: 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu
f.	: Fıkra
GTB	: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
HAAO	: Halka Açık Anonim Ortaklıklar
K.	: Karar

m.	: Madde
Parg.	: Paragraf
Regesta	:Regesta Ticaret Hukuku Dergisi (İstanbul Ticaret Odası Yayını)
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
SerPK	: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu
STB	: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
T.	: Tarih
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TSY	: Ticaret Sicili Yönetmeliği
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
Vd.	: Ve devamı
VUK	: 213 sayılı Vergi Usul Kanunu
Y.	: Yıl

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR.....	vi
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
ESAS SÖZLEŞME VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	3
I. ESAS SÖZLEŞME KAVRAMI.....	3
II. ESAS SÖZLEŞMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ	8
1. GENEL OLARAK	8
2. BİR DEN ÇOK KURUCU BULUNMASI HALİNDE	8
3. TEK KURUCULU ŞİRKETLERDE.....	16
ESAS SÖZLEŞMENİN SÖZLEŞMELER ARASINDAKİ KONUMU	18
I. SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ AÇISINDAN	18
II. SÖZLEŞMENİN İFASI AÇISINDAN	20
III. BORÇ ALTINA GİREN TARAF SAYISI BAKIMINDAN	22
IV. BORÇ ALTINA GİREN TARAFLARIN MENFAATİ BAKIMINDAN	23

<u>BORÇLAR KANUNUNUN GENEL HÜKÜMLERİNİN ESAS SÖZLEŞMEYE UYGULANABİLİRLİĞİ</u>	<u>24</u>
<u>İKİNCİ BÖLÜM</u>	<u>32</u>
<u>ESAS SÖZLEŞMEDE EMREDİCİ HÜKÜMLER İLKESİ.....</u>	<u>32</u>
I. GENEL OLARAK	32
II. ANONİM ŞİRKETLERE İLİŞKİN KANUN HÜKÜMLERİNDEN SAPAN SÖZLEŞME HÜKÜMLERİ.....	35
III. ANONİM ŞİRKETLERE İLİŞKİN KANUN HÜKÜMLERİNİ TAMAMLAYICI ESAS SÖZLEŞME HÜKÜMLERİ	38
IV. EMREDİCİ HÜKÜMLER İLKESİNE AYKIRILIĞIN SONUÇLARI.....	41
<u>ÜÇÜNCÜ BÖLÜM</u>	<u>44</u>
<u>ESAS SÖZLEŞMENİN İÇERİĞİ</u>	<u>44</u>
I. GENEL OLARAK	44
II. ESAS SÖZLEŞMEDE BULUNMASI GEREKEN HUSULAR	47
1. TÜRK TİCARET KANUNUN 339. MADDESİNE GÖRE ESAS SÖZLEŞMEDE BULUNMASI GEREKEN HUSUSLAR	47
2. ESAS SÖZLEŞMEDE ÖNGÖRÜLMESİ HALİNDE ZORUNLU HUSUSLAR	78
3. İHTİYARİ UNSURLAR	80
<u>DÖRDÜNCÜ BÖLÜM</u>	<u>82</u>
<u>ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİ</u>	<u>82</u>
I. GENEL OLARAK	82
II. ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİNDE YETKİLİ ORGAN	84
III. ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİNİN TÜRLERİ.....	87
IV. ESAS SÖZLEŞMENİN DEĞİŞTİRİLMESİ USULÜ	88
A. GENEL DEĞİŞİKLERDE USUL	88

B. ÖZEL DEĞİŞİKLERDE USUL 97

SONUÇ 103

KAYNAKÇA 108

ÖZ GEÇMİŞ 114

GİRİŞ

Anonim şirketler çağımız dünyasında iktisadi hayatın temel taşı oluşturmaları ve genellikle küçük birikimlerin bir araya getirilerek daha büyük sermaye birlikteliğinin sağlanması bakımından oldukça büyük bir öneme sahiptirler. Dünyanın her yerinde olduğu gibi ülkemizde de anonim şirketler ekonomide önemli yer tutarlar. Ekonomide önemli yer tutan anonim şirketlerin, devletler tarafından özel kanuni düzenlemelere tabi tutulması gerekmiştir.

Bu kanuni düzenlemeler kapsamında Anonim şirketlerin kuruluşunda da özel düzenlemeler ve bir takım zorunluluklar getirilmiştir. Esas sözleşmede hukukumuzda özel bir yere oturturulmuştur. Esas sözleşmenin önemli bir yere sahip olduğu yadsınamaz. Esas sözleşme, anonim ortaklıkların kurulması sırasında hazırlanması zorunlu bir belge olmasının ötesinde, ortaklığın kuruluşu, işleyişi ve sona ermesinde temel bir metin olarak karşımıza çıkmaktadır. Esas sözleşme hükümleri, ortaklıklara uygulanacak hukuki düzenlemeler sıralamasında emredici kanun hükümlerinden sonra gelmekte ve anonim ortaklıklara ilişkin birçok sorunda esas sözleşme hükümlerine başvurulmaktadır. Demek ki esas sözleşme, kurucuların anonim şirket kurma iradelerini izah ettikleri bir belgedir. Şu halde, esas sözleşmenin bir anlamda "*anonim şirketin anayasası*" niteliğinde olduğu ifade edilebilir.

Bir tüzel kişilik olan anonim şirketin; payları, pay sahipleri, organları, bunların yetkileri ve yetkilerinin sınırları, pay sahiplerinin şirkete ve birbirlerine karşı olan yükümlülükleri,

üçüncü kişilerle olan ilişkileri, sonuç itibariyle şirketin kuruluşuyla sona ermesi dâhil olmak üzere bu süreçte gerçekleştirebilecek tüm hukuki meseleler esas sözleşmeyle düzenlenir ve hüküm altına alınır. Şirket tüzel kişiliğinin organları ile mevcut ve ileride pay sahibi olacak tüm paydaşlar bu hükümlere bağlı olduğu gibi Türk Ticaret Kanununun 354. maddesine uygun olarak yapılan tescil ve ilanı takiben ortaklıkla ilgili/ilişkili olabilecek tüm üçüncü şahıslar da esas sözleşme hükümleri ile bağlıdırlar. Bir diğer ifade ile bu aşamada esas sözleşme hem iç ve dış objektif hukuk kuralı haline gelmiş sayılır.

Anonim şirket esas sözleşmesi ilgililerin mutlak surette uymak zorunda oldukları kuralları ihtiva eder ve kural olarak şirketin iç ilişkilerinde etkilerini gösterir. Ortaklar ve organlar açısından sonuç doğurur ve bağlayıcıdır. Bunun yanında esas sözleşme hükümleri üçüncü kişiler açısından da sonuç doğurur. Şöyle ki, ortaklığın ehliyet ve temsili, temsilcilerin yetki sınırları, organlarca alınacak kararların geçerlilik koşulları gibi hususlar şirketle işlem yapmış ya da yapmayı düşünen üçüncü kişileri çok yakından ilgilendirir.

Bu kapsamda çalışmamızın ilk bölümde Esas Sözleşme kavramı ve Esas Sözleşmenin Hukuki Niteliği, sözleşmeler arasındaki konumu ve borçlar kanununun genel hükümlerinin Esas Sözleşmeye uygulanabilirliği incelenmiştir. Esas Sözleşme açısından önemli bir ilke olan ve TTK 'da düzenlenen Emredici Hükümler İlkesine ikinci bölümde bahsedilmiştir. Çalışmamızın üçüncü ve dördüncü bölümlerinde ise Esas Sözleşme İçeriği ve Esas Sözleşmenin Değiştirilmesine değinilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ESAS SÖZLEŞME VE HUKUKİ NİTELİĞİ

I. ESAS SÖZLEŞME KAVRAMI

Hukuki anlamda kişi, haklara ve borçlara ehil olabilen varlıkları ifade etmek üzere kullanılan bir terimdir. Hukuk düzeni tarafından kendilerine haklara ve borçlara sahip olma, ehil olma iktidarı tanınmış olan varlıkların her biri, birer kişidir¹. Hak ve borçlara sahip olabilen kişiler ise yalnızca gerçek kişiler değildir. Ortak çıkarları koruma ve ortak gereksinimleri karşılama gibi toplumsal nedenler, insanları ortak bir amaç çerçevesinde toplanmaya ya da belirli malları belirli bir amaca özgülemeye itmiştir². Hukuk düzeni tarafından kendilerine haklara ve borçlara sahip olma iktidarı tanınmış olan bu topluluklar, tüzel kişilerdir³. Ancak mevzuatlarda belirlenen amaca göre, tüzel kişilik türleri sınırlandırılmış olduğu için, kişiler bu türlerin dışında yeni bir tüzel

¹ "Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman, Derya: Kişiler Hukuku Türk Medeni Hukuku 1. Cilt, İstanbul 2018, s. 229."

² "Bahtiyar, Mehmet: Anonim Ortaklık Anasözleşmesi, İstanbul 2001, s. 5."

³ "Akipek/Akıntürk/Ateş Karaman, Kişiler, s. 499"

kişilik oluşturmamacakları gibi, var olan türler arasından karma bir tüzel kişilik türü de yaratamayacaklardır⁴.

Türk Medeni Kanununun (TMK)⁵ 47. maddesine göre; tüzel kişi "*başlı başına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş kişi toplulukları ve belli bir amaca özgülenmiş olan bağımsız mal toplulukları*" dır. Görüldüğü üzere ortak bir amacın sürekli olarak gerçekleşmesini sağlayacak örgütlenmeye sahip kişi veya mal topluluklarına birleşen kişi veya malı tahsis eden kişiden bağımsız bir kişilik tanınmış ve bu tür kişi veya mal toplulukları "*tüzel kişi*" olarak tanımlanmıştır.

Kişi veya mal topluluğunun sürekli bir amaca sahip olması; bu topluluğun bir organizasyon çevresinde örgütlenmiş olması ve bağımsızlığına hukuken imkân verilmesi, tüzel kişiliğin kazanılmasının koşullarıdır. Anlam olarak; kurmak, düzenlemek,

⁴ "Tüzel kişileri kamu tüzel kişileri ve özel hukuk tüzel kişileri olmak üzere ikiye ayırabiliriz. Devlet, belediye, köy gibi yerel yönetimler kamu tüzel kişilerini oluşturmaktadır. Kamu tüzel kişileri ile Anayasa ve İdare Hukuku ilgilenmektedir. Özel hukuk tüzel kişileri ise çeşitli kanunlarda düzenlenmiştir. Türk Medeni Kanununda tüzel kişilere ilişkin ortak hükümlerden sonra dernekler ve vakıflara ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Dernekler (5253 sayılı Dernekler Kanunu) ve vakıflar (5737 sayılı Vakıflar Kanunu) için ayrıca özel kanunlar da yürürlükte. Tüzel kişiliğe sahip olan kolektif şirket, komandit şirket, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, anonim şirket ve limited şirkete ilişkin hükümler Türk Ticaret Kanununda; kooperatiflere ilişkin hükümler ise Kooperatifler Kanunu'nda yer almaktadır. Bu ortaklıklara da özel hüküm bulunmadıkça Türk Medeni Kanununun tüzel kişilere ilişkin hükümleri uygulanır (TTK m. 126). Sendikalar ise Sendikalar Kanunu'nda düzenlenmiştir. Anayasa hukukunun inceleme konusuna girmekle birlikte, kamu gücü ile donatılmayan ve seçimlere katılarak iktidara gelme amacını taşıyan siyasi partilerin de özel hukuk tüzel kişisi sayılması yönünde bkz. **Hatemi, Hüseyin:** Kişiler Hukuku Dersleri, İstanbul 2018, s. 91"

⁵ RG: 22.11.2001/24607.

örgütlemek fiillerini temsil eden organizasyon, tüzel kişilerde bu varlığa özgü görev, yetki ve sorumluluklar düzeninden oluşan bir bütünü ifade etmektedir⁶. Bu düzeni belirleyebilmek için, tüzel kişinin örgütüne ve iç işleyişine ilişkin hükümleri içeren temel bir belgeye ihtiyaç vardır. Söz konusu temel belgenin şekli ve içeriği kanun koyucu veya onun yetki verdiği makamlar tarafından belirlenmektedir.

Tüzel kişiliğe sahip olan anonim ortaklıklarda da, diğer ticaret ortaklıklarında olduğu gibi kuruluş sırasında böyle bir belgenin hazırlanması zorunludur⁷ (Türk Ticaret Kanunu⁸ 339. madde). Ancak, derneklerden farklı olarak sadece bu belgenin hazırlanması ve yetkili makamlara verilmesi (TMK m. 53/II, Dernekler Kanunu⁹ 8. madde) ortaklığın tüzel kişilik kazanabilmesi için tek başına yeterli olmamaktadır. Bir ortaklığın kuruluşunu tamamlayabilmesi için gerekiyorsa izin ve tescil gibi işlemlerin de gerçekleştirilmesi gerekir.

Ortaklığın; ehliyeti, kuruluş amacı, payları, organları, malvarlığı gibi kanun koyucu tarafından belirlenmiş zorunlu ve asgari unsurlar yanında iradi olarak belirlenen başka unsurları

⁶ "Hirsch, Ernst: Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul 1948, s. 211."

⁷ "Kollektif şirket için bkz. TTK m. 213; adi komandit şirket için bkz. TTK m. 305, 213; sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket için bkz. TTK m. 566, 339; limited şirket için bkz. TTK m. 576."

⁸ R: 14.02.2011/27846

⁹ RG: 23.11.2004/25649.

içeren bu temel belge öğretide esas mukavele, esas sözleşme, ortaklık sözleşmesi, statü gibi değişik isimlerle anılmaktadır¹⁰.

Söz konusu belge TTK 'da " *Esas Sözleşme*" (TTK m. 339), şeklinde ifade edilmektedir.

Alman ve İsviçre mevzuatlarında olduğu gibi Türk Ticaret Kanununda da esas sözleşme tanımı yapılmamış¹¹ fakat esas sözleşmenin değiştirilmesi, düzenlenmesi, yönetim kurulu, sermaye artırımını, genel kurul, şirketin tasfiyesi ve sona ermesi gibi daha pek çok konuda esas sözleşmeden dolayı yada doğrudan olarak bahsedilmiştir.

Öğretideki bir görüş; esas sözleşmeyi ortaklığın anayasası olarak fonksiyon gören ve geçerliliğini doğrudan irade özgürlüğünden alan kurallar bütünü olarak tanımlamıştır¹².

Başka bir tanıma göre ise esas sözleşme; "*anonim ortaklığın temel düzenini oluşturan, ortaklığın iç ve dış ilişkileri ile pay sahiplerinin ortaklığa ve birbirlerine karşı hak, yetki ve*

¹⁰ Örneğin; "Arslanlı, şirket mukavelesi terimini (**Arslanlı, Halil:** Anonim Şirketler Hukuku 1, İstanbul 1960);" "Moroğlu ve Bahtiyar, anasözleşme terimini (**Moroğlu, Erdoğan:** Anonim Ortaklık Anasözleşmesi ve Hukuki niteliği, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzmanın; Anısına Armağan, İstanbul 2000; **Bahtiyar;** Anasözleşme)", "Tekinalp/Poroy/Çamoğlu; bu sözleşmenin adının "esas sözleşme" olduğunu belirterek "ana sözleşme" teriminin hukuki bir terim olmadığını savunmuştur (**Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin:** Ortaklıklar Hukuku 1, İstanbul 2014, s. 309)."

¹¹ "**Bahtiyar,** Anasözleşme, s. 7."

¹² "**Hamamcioğlu, Esra:** Anonim Ortaklıklarda Anasözleşme Değişikliği, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2011, s. 7."

yükümlülüklerini düzenleyen, şekle tabi, katılıma açık (iltihakı) çok taraflı bir sözleşme” dir¹³.

Diğer bir tanıma göreyse Esas Sözleşme; “bir sermaye ortaklığı olan Anonim Ortaklık tüzel kişiliğinin kurumsal yapısı ile pay sahiplerinin haklarının, borçlarının, pay sahiplerinin ortaklıkta ve birbirleriyle ilişkilerinin düzenlendiği bir ortaklıklar hukuku sözleşmesi” dir¹⁴.

Görüldüğü üzere, ortaklığın kuruluşu sırasında hazırlanması zorunlu bir belge olan esas sözleşme, sadece bir kuruluş formalitesi değildir. Ortaklığın kuruluşu yanında işleyişi, sona ermesi ve tasfiyesine ilişkin birçok husus emredici hükümler çerçevesinde esas sözleşmede yer alır. Dolayısıyla esas sözleşmenin ortaklıktaki işlevini, anayasanın devletteki işlevine benzetmek mümkündür. Pay sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini doğrudan etkileyecek bir işlem olan esas sözleşmenin değiştirilmesi konusunda, tek yetkili organ olarak genel kurulun toplanması ve karar almasında özel yetersayılar öngörülmesi (TTK m. 421) ile bu değişikliğin özel usullere bağlanması (TTK m. 452-455) da anayasaların değiştirilmesinde izlenen yolla paralellik göstermektedir. Bütün bu açılardan bakıldığında esas sözleşmenin

¹³ “**Moroğlu, Erdoğan:** Anasözleşme, s. 11.”

¹⁴ “**Tekinalp, Ünal;** Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015, s. 117.”

ortaklık temel düzenini gösterirken, bir anlamda ortaklık anayasası görevini yerine getirdiği söylenebilir¹⁵.

II. ESAS SÖZLEŞMENİN HUKUKİ NİTELİĞİ

1. Genel Olarak

Esas sözleşmenin hukuki niteliğinin belirlenmesi, esas sözleşme hükümlerinin geçerliliği, bağlayıcılığı, yorumlanması, üçüncü kişilere etkisi gibi konularda çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümü için büyük önem taşımaktadır¹⁶.

6762 sayılı eski TTK döneminde AO tek kişi tarafından kurulmamaktaydı ve birden çok kişi tarafından meydana gelmekteydi. Bu sebeple, eski kanun döneminde Esas sözleşmenin hukuki niteliği yalnızca birden çok kurucu olması durumuyla değerlendiriliyordu. Oysa 6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanununun 339. maddesinde Anonim şirketin tek kişi tarafından kurulacağı hükmü getirildiği için tek kuruculu Anonim şirketin esas sözleşmesini de inceleyeceğiz.

2. Birden çok kurucu bulunması halinde

Anonim şirketin birden çok kurucusu bulunması durumunda, Esas Sözleşmenin hukuki niteliği konusunda objektif

¹⁵ "**Moroğlu, Erdoğan:** Anasözleşme, s. 11; **Bahtiyar, Mehmet:** Anasözleşme, s. 9."

¹⁶ "**Hamamcioğlu, Esra:** Anonim Ortaklık, s. 9."

norm görüşü, sözleşme görüşü ve karma görüş olmak üzere üç görüş bulunmaktadır.

a. Objektif Norm Görüşü

Bu görüşün yazarları¹⁷, tüm dikkatleri, ortaklık iradesinin oluşum biçimine çekerek, anonim ortaklıkların sözleşmeler hukuku ile kesinlikle bağdaşmayan "çoğunluk" ilkesine bağlı olduğunu vurgulamaktadır¹⁸. Yani bu görüş objektif hukuk normuna benzemektedir.

Esas sözleşmeler sözleşmesel nitelikte olsaydı, ortaklığa sonradan girenlere karşı doğrudan doğruya geçerli olmaması gerekirdi¹⁹.

Oysa esas sözleşme hükümleri ortaklığa sonradan dâhil olan ortaklar için de bağlayıcı bir karaktere sahiptir²⁰. Borçlar hukuku sözleşmelerinde, sözleşmenin kuruluşunda taraflar, iradeleri uyuşuncaya kadar sözleşmenin içeriğini serbestçe görüşüp, tartışabilirler²¹. Türk Borçlar Kanununun²² 1. Maddesine göre sözleşme; "*tarafların iradelerini karşılıklı birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur*" hükmü mevcuttur. Bu görüşte ise,

¹⁷ "Bu yönde görüşler için bkz: **Bahtiyar, Mehmet:** Anasözleşme, s. 11."

¹⁸ "**Bahtiyar, Mehmet:** Anasözleşme, s. 11."

¹⁹ "**Bahtiyar, Mehmet:** Anasözleşme, s. 11."

²⁰ "**Hamamcioğlu, Esra:** Anonim Ortaklık, s. 11."

²¹ "**Eren, Fikret:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2018, s. 230."

²² RG: 04.02.2011/27836

ortaklığa bu yolla giren kişi, esas sözleşme hükümlerini pazarlık konusu etme olanağına sahip bulunmamakta ve bir devletin kanunlarına veya iltihakı sözleşmelere²³ ya da sözleşmelerdeki genel işlem koşullarına²⁴ tabi olanlar gibi, hazır bir düzene bağlı kılınmaktadır²⁵.

Anonim ortaklığın tüm üyelerine karşı, onların iradelerinden ayrı bir biçimde güce sahip olan esas sözleşme, herkes için bağlayıcı olan objektif hukuk normlarına benzetilmektedir.

Objektif norm görüşünün kabulü halinde esas sözleşme, kanunların yorumlanmasına ilişkin yöntemler ışığında incelenecektir²⁶. Bu teori, esas sözleşmeyi, borçlar hukukunun sözleşmelere ilişkin genel hükümlerinin kapsamından çıkarmak ve böylelikle irade bozukluğu, kısmi butlan gibi düzenlemelerin esas

²³ "Türk hukukunda iltihakı sözleşme daha çok, hukuki veya fiili bir tekele, devlet tarafından verilen bir imtiyaza dayanarak topluma kamu hizmeti niteliğinde, sayılan, konusu su, elektrik, doğalgaz, taşıma hizmeti gibi hizmetlerin verilmesine ilişkin olan, bu hizmetleri sağlayan kişi veya kurumların hizmetten yararlanmak amacıyla kendilerine başvuran herkesle sözleşme yapma mecburiyeti altında oldukları sözleşmeleri iade etmek için kullanılmaktadır". "Bkz. **Sirmen, Lale**: Modern Hukukta Sözleşme Kavramı ve Türk Hukuku, H. Cahit Oğuzoğlu'na Armağan, Ankara 1972, s. 457-458."

²⁴ "Genel işlem koşulları, bir sözleşme yapılırken düzenleyenin, ileride çok sayıdaki benzer sözleşmede kullanmak amacıyla, önceden, tek başına hazırlayarak karşı tarafa sunduğu sözleşme hükümleridir (TBK m. 20)". "Bu yönde bkz. **Bahtiyar, Mehmet**: Genel İşlem Koşullarına Karşı Tüketicinin Korunması, Makalelerim, C.1, İstanbul 2008; **Eren**, Genel Hükümler; **Yelmen, Adem**: Genel İşlem Şartları, Ankara 2014."

²⁵ "**Bahtiyar, Mehmet**: Anasözleşme, s. 21."

²⁶ "**Altay, Sıtkı Anlam**: Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler, İstanbul 2009, s. 266."

sözleşmenin geçerliliğini etkilemesine izin vermemeyi amaçlamaktadır²⁷.

b. Sözleşme Görüşü

Sözleşme görüşü, anonim ortaklığın, Roma hukukundaki "Societas" kavramı²⁸ ile açıklanması düşüncesine dayanır²⁹. Ortaklığın kuruluş aşamasında kurucuların irade özgürlüğünden hareket eden bu görüş, esas sözleşmelerin hukuki işlem temeline dayandığını ve birer sözleşme olarak kabul edilmeleri gerektiğini savunmaktadır³⁰.

²⁷ **Hamamcioğlu, Esra:** Anonim Ortaklık, s. 11."

²⁸ "Roma Hukukunda societas (ortaklık sözleşmesi), iki veya daha çok kimsenin herhangi bir meşru çıkar amacıyla mallarını ve emeklerini bir araya getirmeyi üstlendikleri, rızai nitelikte e şekle bağlı olmayan bir sözleşmedir. Ortaklığa giren kişilere socius (şerik, ortak) denirdi. Roma Hukukunda ortaklığın kökeni, yakın zamanlara kadar aydınlatılmamış iken, 1933 yılında Gaius'un Institutiones'ine ait bazı parşömenlerin Mısır'da bulunmasıyla, konu bir ölçüde açıklık kazanabilmiştir. Buna göre, bir paterfamilias ölünce, aile malvarlığı bölünmeden kalıyor, ölenin evlatları arasında müştereken yönetiliyor ve Roma vatandaşlarına özü bir tür ortaklık (consortium) oluşturuyordu. Fakat zamanla, bu örnekten hareket edilmek suretiyle, kazanç sağlamak isteyen kişilerin, şekle bağlı olmadan, sadece rızaen meydana getirdikleri ortaklıklara gidilmiş, özellikle ius gentium'un etkisiyle, aralarında aile bağları olmayan kişilerde kazanç amacıyla bir araya gelmişlerdir. O andan itibaren de bugünkü anlamda ortaklık sözleşmesinin doğduğu kabul edilmektedir. Ortaklığın en önemli özelliği, dernekten ve bugünkü ticaret ortaklıklarından farklı olarak tüzel kişiliğe sahip olmaması idi. Ortaklığa getirilen mallar üzerinde de ortakların birlikte mülkiyeti vardı. Ayrıntılı bilgi için bkz. **Rado, Türkan:** Roma Hukuku Dersleri Borçlar Hukuku, İstanbul 2018, s. 110-116".

²⁹ **Bahtiyar, Mehmet:** Anasözleşme, s. 22.

³⁰ **Hamamcioğlu, Esra:** Anonim Ortaklık, s. 12.

Hukuki işlem, bir ya da birden fazla şahsın hukuki bir sonuç doğurmaya, yani bir hakkı yada hukuki ilişkiyi kurmaya, değiştirmeye veya sona erdirmeye yönelik irade beyanı olduğuna göre ortaklıkta bir hukuki işlem yolu ile oluşmaktadır³¹.

Esas sözleşme hükümlerinin belirlenmesi ve kabul edilmesi hem kuruluş aşamasında hem de sonradan yapılacak değişikliklerde hukuki işlem niteliğine sahiptir³². Her anonim şirket kanun gereği bir kuruluş aşamasından geçmekte ve böylelikle tüzel kişilik kazanmaktadır. Ortaklık kararlarının çoğunluk oylarıyla alınmasına dayanan objektif norm görüşünden farklı olarak, kuruluş olgusuna ve buna katılanların irade özgürlüğüne dikkat çeken bu görüş, esas sözleşmeyi de sözleşme olarak görme taraftarıdır³³.

Sözleşme görüşüne göre; esas sözleşme, sözleşmelerin yorumlanmasına ilişkin genel kurallar çerçevesinde yorumlanmalıdır³⁴.

³¹ "**Bahtiyar, Mehmet:** Anasözleşme, s. 22."

³² "**Hamamcıoğlu, Esra:** Anonim Ortaklık, s. 12."

³³ "**Bahtiyar, Mehmet:** Anasözleşme, s. 23."

³⁴ "**Altay, Sıtkı:** Ortak Girişimler, s. 266."

c. Karma Görüş

Yukarıda da görüldüğü üzere, esas sözleşmenin kabulü sırasındaki sözleşme unsurunun temel alınması halinde sözleşme görüşü; esas sözleşmenin sonraki etkilerinin temel alınması halinde ise objektif norm görüşü kabul edilmektedir³⁵.

Karma görüş ise, esas sözleşmenin kendine özgü bir yapısı olduğunu savunarak, belirli ölçülerle hem objektif norm hem de sözleşme görüşlerini bağdaştırmaya çalışmaktadır. Objektif norm görüşünü reddetmekle birlikte, sözleşme görüşünü de benimsemeyen bu yeni görüş aslında orta bir yol savunmaktadır³⁶.

Kurucuların irade uyuşmaları ile oluşan ilk esas sözleşmenin teknik anlamda sözleşme niteliği taşıdığı açıktır. Bununla birlikte, ortaklığın faaliyete geçmesinden sonra esas sözleşme, sözleşme temelinden uzaklaşmakta ve tüm ortaklar açısından düzenleyici ve bağlayıcı nitelikte temel belge haline gelmektedir³⁷.

Alman Federal Mahkemesi dernek sözleşmelerini temel olarak vermiş olduğu bir kararda³⁸ sözleşmenin her şeyden önce kurucular arasında yapılan kapalı bir sözleşme olduğunu, tescilden sonra ise sözleşmenin kendisini oluşturan kişilerden koparak tüzel kişilik kazanan birliğin bir anayasası haline geldiğini ve bu

³⁵ **Hamamcıoğlu, Esra:** Anonim Ortaklık, s. 12.

³⁶ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 23.

³⁷ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 23.

³⁸ Karar için bkz.: **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 23.

noktadan itibaren kurucuların isteklerinin yerini birliğin amacının aldığı belirtmiştir³⁹. Esas sözleşmenin sözleşme yönü bir nevi organizasyon sözleşmesi olarak nitelendirilebilir⁴⁰.

Kurucu ortaklar ile ortaklığa sonradan girenler arasında söz konusu temel belgeye tabi olma açısından bir fark olmadığını görüyoruz.

Esas sözleşmeler, bir yandan iltihakı sözleşmelere ve genel işlem koşullarına benzer biçimde tüm ortaklıklarda tekrarlanabilen tip hükümler ön görmekte; diğer yandan ortaklığın yapısına göre az veya çok oranda, irade serbestisine dayalı özellikleri olan düzenlemeler içermektedir. Hukuki işlem nitelikli olanlar ile objektif nitelikli hükümleri yan yana barındırdıkları için, esas sözleşmeler tümü ile mevcut kategorilerden dâhil edilmemeli, karma veya kendine özgü nitelikte bir kavram olarak görülmektedir⁴¹.

³⁹ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 24.

⁴⁰ **Hamamcıoğlu:** Anonim Ortaklık, s. 13.

⁴¹ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 24.

d. Türk Hukukunda Durum

Anonim şirketin esas sözleşmesinin hukuki niteliği, geçmişte doktrinde yoğun tartışmalara sahne olmuştur⁴². Fakat bugün gelinen noktada tartışmalar büyük oranda son bulmuş ve esas sözleşmenin kendine özgü, çifte karakterli borç ve organizasyon sözleşmesi olduğu kabul görmüştür⁴³.

Doktrinde esas sözleşme için kullanılan "karma" yada "kendine özgü" sözleşme adlandırılması, Türk borçlar hukuku anlamında atipik sözleşme anlamı taşımayıp, esas sözleşmenin, sözleşme ve norm özelliğini yansıtan çift yönlü karakterini ifade etmektedir⁴⁴. Bu sebeple esas sözleşme çite karakterli bir borç ve organizasyon sözleşmesi niteliğindedir⁴⁵.

Esas sözleşmenin imzalanmasıyla ortaklıkla, ortaklar içindeki ilişkinin, sözleşmesel⁴⁶ olmasından anlatılan, edimlerin değişimi niteliğinde bir mübadele olması değil, sözleşmenin tesciline kadar geçecek zamanda, sözleşmenin borç sözleşmesi

⁴² "Alman ve İsviçre'deki durum ve tartışmalar ile 6762 sayılı TTK açısından yapılan tartışmalarla ilgili bkz. **Bahtiyar**: Anasözleşme, s. 27 vd. Yazar doktrindeki tartışmalar sonucunda esas sözleşmenin kendine özgü karakteri olduğu sonucuna varmıştır."

⁴³ "**Akdağ Güney, Necla**: Anonim Şirketlerde Kuruluş, İstanbul 2014, s. 280; **Barlas, Nami**: Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme İlişkileri, İstanbul 2016, s.43."

⁴⁴ "**Bahtiyar**: Anasözleşme, s. 32."

⁴⁵ "**Barlas**: Sözleşme, s. 43"

⁴⁶ "Anonim şirket kurucularının esas sözleşmenin ihtiyari içeriğini belirleyebilme" özüllüklerinin, taraflar arasındaki ilişkinin "sözleşmesel" temelde olduğunu gösterdiği yönünde bkz. "**Bahtiyar**: Anasözleşme, s. 29."

karakterinin bulunmasıdır⁴⁷. Esas sözleşme anonim şirketin kuruluşu için ilk adım olarak değerlendirilebilir. Esas sözleşme borç sözleşmesi karakteri dolayısıyla tescil edilene kadar, esas sözleşmenin, sözleşmesel karakteri gereği; irade beyanında sakatlık halleri, sözleşmenin yorumu ve sözleşmenin geçersizliğine ilişkin durumlarda borçlar hukukunun genel hükümleri uygulanabilecektir⁴⁸.

Tescilden sonra ise esas sözleşme, borç sözleşmesi karakterinden sıyrılıp organizasyon sözleşmesi niteliği taşır. Gerek borç, gerekse organizasyon sözleşmesi niteliğini taşıyan esas sözleşme, netice itibarıyla çite karakterlidir⁴⁹.

3. Tek Kuruculu Şirketlerde

6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanunu döneminde anonim şirket kuruluşu için en az beş gerçek veya tüzel şahsın bulunması zorunlu olduğundan bu şahısların hazırladığı statünün "esas sözleşme" olarak tanımlanması doğaldır. Ancak, 6102 sayılı yeni TTK'nin 339. Maddesi gereğince tek bir gerçek veya tüzel kişi tarafından anonim şirket kurma olanağı bulunduğundan, mevcut durum için doğası gereği ortada bir "sözleşme" bulunmaz⁵⁰. Bu durumda tek kişilik ortaklıkta, ortaklık kurucunun irade beyanının

⁴⁷ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 280."

⁴⁸ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 280."

⁴⁹ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 280."

⁵⁰ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 280."

yer aldığı kuruluş belgesi "*taahhütname*" veya "*tek yanlı kuruluş beyanı*"⁵¹ olarak nitelendirilmelidir⁵².

Taahhütnameye bu sebeple, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun genel hükümler kısmında yer alan tek taraflı ulaşması gerekmeyen irade beyanına ilişkin düzenlemeler uygulanır⁵³.

Ancak bu durum esas sözleşmenin (taahhütnamenin) çite karakterini oradan kaldırmaz. Ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanan şirkette, taahhütname, kurucunun iradesinden bağımsız bir karaktere bürünür, şirket ve ortak için bağlayıcı ve düzenleyici bir belge halini alır ve objektif bir nitelik kazanır⁵⁴.

⁵¹ Bu niteleme için bkz. **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler, s. 314-315.

⁵² "**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 280."

⁵³ "**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 280."

⁵⁴ "**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 280."

ESAS SÖZLEŞMENİN SÖZLEŞMELER ARASINDAKİ KONUMU

I. SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ⁵⁵ AÇISINDAN

Türk Borçlar Hukuku, şekil özürlüğü ilkesini kabul etmiştir⁵⁶. "Sözleşmenin şekli" başlığını taşıyan TBK m. 12'ye göre, "*Sözleşmenin geçerliliği, kanunda aksi öngörülmedikçe, hiçbir şekle bağlı değildir.*" İstisnai bazı hallerde şekil zorunluluk olarak karşımıza çıkar. TBK m. 12'ye göre "*Kanunda sözleşmeler için öngörülen şekil, kural olarak geçerlilik çeklidir. Öngörülen şekle uyulmaksızın kurulan sözleşmeler hüküm doğurmaz.*"

Buna göre; kanun tarafından aksi öngörülmediği sürece taraflar, yaptıkları işlemleri ve sözleşmeleri şekle tabi olmadan yapabilirler. Buna karşın, kanunun şekil zorunluluğuna tabi tuttuğu işlemlerin geçerli olabilmesi, tarafların öngörülen şekle uygun hareket etmesi koşuluna bağlıdır. TBK m. 17'ye göre, kanunun şekle bağlamadığı bir sözleşmenin belirli şekilde yapılması konusunda tarafların anlaşma yapmaları da mümkündür.

⁵⁵ "Bir iradeyi dışa açıklamak üzere kullanılan kalıp veya araca şekil denir. "Her sözleşmenin, her hukuki işlemin ve hatta her irade açıklamasının bir şekli vardır. Şekilsiz bir irade açıklaması ve beyanı olmaz. Bu nedenle, bir irade beyanının, bir hukuki işlemin veya sözleşmenin şekle bağlı olmadığından söz edildiği zaman, bununla "şekilsizlik" değil, o irade beyanı veya işlem ya da sözleşmenin belirli bir şekle tabi olmadığı, sözlü, yazılı veya resmi şekil türlerinden herhangi biriyle yapılabileceği, kısaca "şekil özgürlüğü" kastedilir. Buna karşılık "şekil şartı" denildiği zaman da hukuki işlemin geçerli olması, sonuçlarını meydana getirmesi için mutlaka kanun veya tafdalarca öngörülen şekil içinde yapılması söz konusu olur." "Ayrıntılı bilgi için bkz. **Eren:** Borçlar, s. 264 vd."

⁵⁶ "**Eren:** Borçlar, s. 267."

TTK m. 339'da, Anonim şirket sözleşmesinin nasıl yapılacağı düzenlenmiştir. İlgili madde de, " *Esas sözleşmenin yazılı şekilde yapılması ve bütün kurucularının imzalarının noterce onaylanması veya esas sözleşmenin ticaret sicil müdürü yahut yardımcısı huzurunda imzalanması şarttır*", hükmü düzenlenmiştir.

Esas sözleşmenin, "*ticaret sicil müdürü yahut yardımcısı huzurunda imzalanması*" hükmü kanun koyucu tarafından 15.07.2016 tarihinde getirilmiş olup, anonim şirketin kurulmasının hızlanması amaçlanmıştır.

Noterlik Kanunu⁵⁷ m. 90'a göre; belge altındaki imzaların imza atan kişilere veya onların yetkili temsilcilerine ait olduğunun belirlenmesi ve bu durumun bir şerh yoluyla belgelendirilmesi ile onaylama işlemi tamamlanır. Bu onay, aynı kanunun 82. maddesi uyarınca işlemi imzaların sağlığına yönelik olup, imzalanan belgenin içeriğini kapsamamaktadır. Dolayısıyla, bu onaylama şartı ile resmi şekil şartının öngörülmüş olduğu söylenemeyecektir. Zira resmi (yazılı) şekil, kamu güvenini haiz resmi bir memur tarafından, bu konuda öngörülen usullere uyularak gerçekleştirilen şekildir⁵⁸. Resmi görevli memur tarafından resen düzenlenen resmi senetler baştan sona resmi görevli memurca kaleme alınıp imzalanırsa senet tümüyle

⁵⁷ RG: 05.02.1972/14090

⁵⁸ "Noterlik Kanunu m. 60'a göre; "Kanunlarda resmi olarak yapılması emredilen ve mercileri belirtilmemiş olan bütün hukuki işlemleri bu kanun hükümlerine göre yapmak" "noterlerin görevleri arasında sayıldığından, Türk Hukukunda resmi şekil gerçekleştirme konusunda genel olarak noterlerin yetkili kılındığını söyleyebiliriz. Madde de belirtildiği üzere bazı hallerde Kanun noter dışında kalan resmi memurlara da resmi şekil gerçekleştirme imkânı tanımıştır."

resmiyetten yararlanır. Ancak, resmi görevli memurca sadece senet altındaki imzaların onaylandığı durumlarda senedin metni resmiyetten yararlanamayacak, resmiyet sadece atılan imzalar ve noter tarafından atılan tarihi kapsayacaktır⁵⁹.

Görüldüğü gibi, esas sözleşmenin şekli bakımından Türk Ticaret Kanununda sıkı şekil şartı öngörülmüştür ve düzenlenmiştir. Esas sözleşmenin yazılı olması tek başına yeterli görülmemiş, yazılı olmasıyla beraber, şirket kurucuların imzalarını ticaret sicil müdürü/yardımcısı önünde atması yada noterlikçe onaylanması zorunluluğu getirilmiştir. Bu düzenlemelerin getirilmesinin ana nedeni, şirket kurucularının imzalarını daha sonradan inkâr etmelerinin önüne geçilmek istenmesidir⁶⁰.

II. SÖZLEŞMENİN İFASI AÇISINDAN

Borçlanılan edimin ifasının derhal veya belirli bir süreye bağlanmasına göre sözleşmeler, ani sözleşmeler, dönemli sözleşmeler ve sürekli sözleşmeler olarak üçe ayrılırlar⁶¹.

Borçlunun borçlanmış olduğu edimi zaman içinde ani olarak bir defada yerine getirdiği borç sözleşmelerine, ani (yalın) sözleşmeler denir⁶². İfası gereken borç, bir zaman dönemine bağlı olarak, belirli aralıklarla ifa edildiğinde ise dönemsel edimli

⁵⁹ **Hamamcıoğlu:** Anonim Ortaklık, s.27.

⁶⁰ "**Şener, Oruç Hami:** Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2017, s. 297."

⁶¹ "**Eren, Fikret:** Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2018, s. 16."

⁶² "**Eren:** Özel Hükümler, s. 16."

sözleşme söz konusu olur. Sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmelerde ise asli edim yükümünün ifası zamana yayılmıştır; asli borç ile zaman unsuru arasında sürekli bir ilişki mevcuttur⁶³. Süreklilik ilişkisi, belirli veya belirsiz bir zaman dilimini kapsar. Sürekli sözleşmelerde asli edim, sözleşme sona erinceye kadar zamana yayılıp, devamlı olarak, sürekli bir davranışla ifa edilir. Sürekli borç doğuran sözleşmelerin en önemli özelliği, taraflar arasında sürekli bir güven ilişkisini gerektirmesidir⁶⁴. Güven ilişkisi kapsamında taraflar arasında karşılıklı özen ve sadakat borcu söz konusu olur. Bu borçlara aykırı davranılması ve güven ilişkisinin zedelenmesi durumunda taraflara tek taraflı olarak sözleşmeyi feshetme imkânı verilir ki feshin etkisi feshin gerçekleştiği andan itibaren ileriye etkili olarak sonuçlarını doğurur⁶⁵.

Ortaklık sözleşmeleri de sürekli borç doğuran sözleşmeler kapsamında değerlendirilmektedir⁶⁶. Ortaklık sözleşmesinin süreklilik niteliğine uygun olarak adi ortaklıklarda (TBK m. 639, 640), kolektif ortaklıklarda (TTK m. 243), komandit ortaklıklarda (TTK m. 328) ve limitet ortaklıklarda (TTK m. 636) haklı nedenle fesih amacıyla mahkemeye başvurulabilmesine olanak tanınmıştır.

Anonim şirket için TTK m. 531’de, azınlık pay sahiplerine anonim ortaklığı haklı nedenle fesih imkânı tanınmıştır. TTK’nin

⁶³ **Eren:** Özel Hükümler, s. 17.

⁶⁴ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 59.

⁶⁵ “Sürekli borç ilişkisi doğuran sözleşmelerden olan kira sözleşmesi için TBK m. 369, hizmet sözleşmesi için de TBK m. 435, haklı sebeple fesih imkânı eren hükümlerdir.”

⁶⁶ **Hamamcıoğlu:** Anonim Ortaklık, s.28.

531. Maddesinde; "*Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler.*" hükmü yer almaktadır.

III. BORÇ ALTINA GİREN TARAF SAYISI BAKIMINDAN

Borç altına giren taraf sayısı bakımından sözleşmeler; tek tarafa borç yükleyen, iki tarafa borç yükleyen veya ikiden çok tarafa borç yükleyen sözleşmeler olarak üçlü bir ayrıma tabi tutulmaktadır⁶⁷.

Bu ayrım açısından ortaklık sözleşmeleri çok taraflı borç yükleyen sözleşmeler arasında yer almaktadır.

Bu tip sözleşmelerde taraflardan her biri borç altına girmekle beraber, sözleşme taraflarının edimleri arasında bir değişim ilişkisi bulunmamaktadır⁶⁸. Zira bu sözleşmenin tarafları müşterek bir amaç güderek sözleşmeyi kurmaktadır⁶⁹. Buna göre, ortaklık ilişkisinde her ortağın amacı tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde olduğu gibi karşı taraftan bir alacak hakkı kazanmak değil, müşterek bir amacın güdülmesi, ortak amaca erişmek için müşterek çaba sarf edilmesi ve kazanca ve zarara katılmadır⁷⁰. Bu nedenle ortaklık ilişkisinde edimler arasında bir

⁶⁷ **Eren:** Borçlar, s. 210 vd.

⁶⁸ **Eren:** Borçlar, s. 212.

⁶⁹ **Pulaşlı:** Şirketler, s. 315.

⁷⁰ **Pulaşlı:** Şirketler, s. 315.

karşılıklılık olmadığı gibi, bir denklik de bulunmamaktadır⁷¹. Buna bağlı olarak, ortaklıkta amacı gerçekleştirmeye elverişli olan her şey kural olarak edim niteliği taşır ve ortaklığa sermaye olarak getirilebilir (TBK m. 620, TTK m. 127)⁷². Edimler ortak amacın gerçekleştirilebilmesi için bir araç niteliğindedir.

IV. BORÇ ALTINA GİREN TARAFLARIN MENFAATİ BAKIMINDAN

Tarafların menfaatleri dikkate alınarak yapılan sınıflandırmada sözleşmeler konuları bakımından değişim, iş görme ve birleşme sözleşmeleri olmak üzere üç grupta incelenmektedir⁷³.

Tarafların çıkarlarının birbirine zıt, fakat aynı düzeyde bulunduğu ve karşılıklı çıkarlar arasındaki dengenin sağlanmasının amaçlandığı sözleşmeler değişim sözleşmeleri kapsamında incelenir. Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerden olan satış, trampa gibi sözleşmeler birer değişim sözleşmesidir⁷⁴.

Taraflardan birinin diğer tarafa bağımlı yada bağımsız olarak bir iş görme yada hizmet borcu üstlendiği sözleşmelere iş

⁷¹ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 65.

⁷² **Hamamcıoğlu:** Anonim Ortaklık, s.35.

⁷³ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 63.

⁷⁴ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 63.

görme sözleşmeleri denir⁷⁵. İş görme sözleşmelerinde, taraflardan birinin edimi iş görme, insan faaliyeti teşkil etmektedir⁷⁶.

Maddi ya da manevi nitelikte olan ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere iki ya da daha fazla şahsın bir araya geldiği birleşme sözleşmelerinde, birbirine zıt yararların dengelenmesi ya da edimlerin değişimi veyahut da bir tarafın çıkarı uğruna iş görme durumu söz konusu olmayıp, bu sözleşmeler ile bir araya gelen taraflar bir amaç ya da menfaat topluluğu oluşturmaktadır. Ortak amacın manevi olduğu durumlarda dernekten, maddi olduğu durumlarda ise ortaklıktan bahsedilir⁷⁷.

BORÇLAR KANUNUNUN GENEL HÜKÜMLERİNİN ESAS SÖZLEŞMEYE UYGULANABİLİRLİĞİ

Türk Ticaret Kanunu'nun ilk maddesinde düzenlenen hükme göre; Türk Ticaret Kanunu, Türk Medeni Kanunu'nun ayrılmaz bir parçasıdır. Türk Borçlar Kanunu da TBK'nın 646. maddesine göre Türk Medeni Kanunu'nun tamamlayıcı bir unsurudur. Buna göre, bu üç temel Kanun arasında organik bir bağ bulunmaktadır. TMK m. 5'te ise Borçlar Kanunu'nun genel nitelikteki hükümlerinin uygun olduğu ölçüde bütün özel hukuk ilişkilerine uygulanabileceği belirtilmiştir.

⁷⁵ **Eren, Fikret:** Özel Hükümler, s. 22.

⁷⁶ "**Yavuz, Cevdet:** Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), İstanbul 2013, s. 7."

⁷⁷ **Pulaşlı:** Şirketler, s. 315, **Hamamcioğlu:** Anonim Ortaklık, s.36.

Sayılan bu düzenlemeler genel olarak ortaklık sözleşmelerinin de diğer sözleşmeler gibi kuruluş ve geçerlilik şartları bakımından Türk Borçlar Kanunu'nun genel nitelikteki hükümlerine tabi olduğunu göstermektedir⁷⁸.

Anonim ortaklık esas sözleşmesi de Borçlar Kanununda yer alan ortaklık sözleşmesinin unsurlarını bünyesinde barındırdığından dolayı temelde bir ortaklık sözleşmesidir⁷⁹. Bu nedenle, Borçlar Hukuku'nun genel nitelikteki hükümleri TTK m.1, TBK m.646 ve TMK m.5 gereğince esas sözleşmelere ve hükümlerine de uygulanabilecektir. Ancak iki tarafın irade beyanı ile kurulan ve genelde iki tarafa borç yükleyen sözleşmeleri esas alan genel hükümlerin ortaklık sözleşmelerine doğrudan uygulanması mümkün değildir. Bu nedenle TBK'nın genel nitelikteki hükümlerinin esas sözleşmeye ancak aksine özel hüküm olmaması şartı ile ve uygun düştüğü ölçüde uygulanabileceği kabul edilmelidir⁸⁰.

Örneğin, esas sözleşmenin ya da daha genel bir ifade ile ortaklık sözleşmelerinin kuruluşunda icap ve kabule ilişkin Borçlar Kanunu hükümleri uygulama alanı bulacaktır⁸¹. Ancak iki taraflı

⁷⁸ **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 71.

⁷⁹ **Hamamcıoğlu:** Anonim Ortaklık, s.37.

⁸⁰ Bu yönde bkz. **Moroğlu:** Anasözleşme, s. 18-19; **Bahtiyar:** Anasözleşme, s. 71

⁸¹ "Her sözleşmede olduğu gibi ortaklık sözleşmelerinin kuruluşunda da icap ve kabul söz konusu olur. Ortaklık sözleşmeleri açısından yapılan icabın ortaklık sözleşmesinin kurulması için gerekli zorunlu unsurları içermesi gerekir. Ayrıca bu yapılan bu icabın da diğer ortaklarca kabul edilmesi gerekir. TBK m. 2'ye göre sözleşmenin kurulması için tarafların temel noktalarda anlaşmış olması gerekir. Ortaklık sözleşmelerinde genel olarak TBK m. 620'de yer alan

sözleşmelerden farklı olarak burada ortaklık kurma iradesinin varlığı aranır. Ve bu amaca yönelen irade beyanının da diğer ortakların tamamına yöneltilmesi gerekir⁸². Anonim ortaklıklarda bütün kurucuların aynı esas sözleşme metnini imzalamaları şart olduğu için son kişinin belgeyi imzalaması ile sözleşme kurulmuş olacaktır⁸³.

Anonim ortaklık esas sözleşmesinin irade fesadı hallerine dayalı olarak geçersizliğinin istenemeyeceğine ilişkin açık bir kanun hükmü bulunmadığından, Borçlar Kanununun bu yoldaki genel hükümlerinin esas sözleşmeler için de uygulanıp uygulanmayacağı tartışmalıdır⁸⁴. TBK'nın genel hükümlerine göre, iradesi hata, hile veya ikrah nedeniyle sakatlanmış olan tarafın sözleşmeyi feshetmesi mümkündür (TBK m. 30-39). Aynı sonucun esas sözleşmelere uygulanıp uygulanmayacağı belirlenirken ikili bir ayırmadan yararlanılması gerekir. Anonim ortaklık tescil edilmeden önceki dönemde bir ya da birkaç ortağın irade fesadı nedeniyle sözleşmenin feshini talep etmesi durumunda sözleşmenin tamamen geçersiz olduğu kabul edilmelidir⁸⁵. Esas sözleşmenin kuruluşunun çok tarafın irade beyanına bağlı olması

unsurların temel unsurlar olduğu kabul edilir. Ancak ticaret ortaklıkları için ortaklık sözleşmesinde bulunması gereken asgari unsurlar her bir ortaklık tipi için ayrı ayrı gösterilmiş olduğu için bu maddelerde yer alan unsurlar da sözleşmenin kuruluşunda temel unsurlar olarak karşımıza çıkar. **Bahtiyar**, Anasözleşme, s. 76."

⁸² "**Hamamcioğlu**: Anonim Ortaklık, s.37."

⁸³ "**Bahtiyar**, Anasözleşme, s. 77."

⁸⁴ "**Hamamcioğlu**: Anonim Ortaklık, s.38."

⁸⁵ **Bahtiyar**, Anasözleşme, s. 78-79.

karşısında, yalnızca irade fesadı bildiriminde bulunanın sözleşmeyle bağlı olmayacağı kabul edilmemelidir⁸⁶.

Yargıtay ise 2009 tarihinde vermiş olduğu kararda⁸⁷, ortaklığın tüzel kişilik kazanmış olmasını göz ardı etmiş ve TBK'nın irade fesadına ilişkin genel hükümlerini aynen esas sözleşmeye de uygulamıştır. Kanımızca kararda yukarıda yaptığımız ayırım dikkate alınarak, tüzel kişiliğin bir hukuk öznesi olduğu gerçeği göz ardı edilmemeliydi⁸⁸. Zira ortaklığın tescili ile birlikte, ortaklığın kanunlara uygun olarak kurulduğu ve faaliyete başladığı yönünde bir hukuki görünüş yaratıldığından ortaklığın sırf bir veya birkaç ortağın irade bozukluğu nedeniyle feshedilmesi hukuk güvenliği ilkeleriyle bağdaşmaz⁸⁹. Ayrıca ortaklığın tescil edilip tüzel kişilik kazanmasıyla birlikte, esas sözleşmenin kaderi artık kurucuların ellerinden çıkıp, ortaklığın karar organı olan genel kurula geçmiş durumdadır⁹⁰.

Anonim ortaklık esas sözleşmesinin de TBK m. 26-27 uyarınca; kamu düzenine, ahlaka, adaba, emredici hükümlere ve kişilik haklarına uygun olması gerekir⁹¹. Kanuni gereklere uymayan bir esas sözleşme ortaklığın doğumuna engel olur. Esas

⁸⁶ **Bahtiyar**, Anasözleşme, s. 78.

⁸⁷ "11. HD, T. 15.04.2009, E. 2008/6185, K. 2009/4688."

⁸⁸ **Hamamcıoğlu**: Anonim Ortaklık, s.39.

⁸⁹ **Bahtiyar**, Anasözleşme, s. 81.

⁹⁰ **Moroğlu**: Anasözleşme, s. 20.

⁹¹ **Bahtiyar**, Anasözleşme, s. 94

sözleşmenin kanuna uygunluğu tescil sırasında ticaret sicil memurunun inceleme ve denetimi ile sağlanmaktadır. TBK m. 26-27 aykırılık taşıyan esas sözleşmelerin sicil memuru tarafından tesciline izin verilmemesi gerekir.

TTK'nin 353. maddesinde ise kuruluşa ilişkin sakatlıklar dolayısıyla anonim ortaklığın feshi davasının açılabileceği düzenlenmiştir. Maddeye göre⁹², anonim ortaklığın kuruluşu sırasında kanunda öngörülen işlemlerin eksik yapılması ya da hiç yapılmaması veya iradelerin sakatlanmış olması veyahut da esas sözleşmenin zorunlu içeriğine uyulmaması gibi durumlarda anonim ortaklık her nasılsa tescil edilip tüzel kişilik kazanmış olması durumunda istem üzerine ticaret mahkemesi şirketin feshine karar verir. Kuruluş sırasında kanun hükümlerine aykırılık suretiyle kamunun, alacaklıların ve menfaatleri önemli ölçüde tehlikeye düşmesi durumunda fesih davası alacaklılar, pay sahipleri, yönetim kurulu ve ilgili bakanlık tarafından anonim ortaklığın

⁹² "TTK m. 353: (1) Anonim şirketin butlanına veya yokluğuna karar verilemez. Ancak, şirketin kurulmasında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle, alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının veya pay sahibinin istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince şirketin feshine karar verilir. Mahkeme davanın açıldığı tarihte gerekli önlemleri alır. (2) Eksikliklerin giderilebilmesi, esas sözleşmeye veya kanuna aykırı hususların düzeltilebilmesi için mahkeme süre verebilir. (3) Dava dilekçesine deliller ile gerekli bütün bilgiler eklenir. Yargılama aşamasında delil sunulamayacağı gibi bir davanın beklenilmesi ve bilgi getirtmesi de mahkemeden istenemez. Ancak, somut olayın haklı göstermesi hâlinde, mahkeme, kesin süreye bağlayarak, davacının delil sunma ve bilgi getirtme istemini kabul edebilir. Dava, acele işlere ilişkin usule tâbidir. (4) Davanın, şirketin tescil ve ilanından itibaren üç aylık hak düşürücü süre içinde açılması şarttır. (5) Davanın açıldığı ve kesinleşmiş olan mahkeme kararı, mahkemenin bildirim üzerine, derhâl ve resen ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan olunur. Ayrıca, yönetim kurulu, tescil ve ilanı yapılan hususu, (...) (1) internet sitesine koyar."

ticaret siciline tescil ve ilanından itibaren "üç aylık" hak düşürücü süre içinde açılmalıdır.

Satım, trampa, hizmet ve kira gibi iki tarafa borç yükleyen klasik borçlar hukuku sözleşmeleri için kabul edilen gabine⁹³ yönelik hükmün ise (TBK m. 28), ortaklık sözleşmelerine dolayısıyla esas sözleşmeye uygulanamaması gerekir⁹⁴. Zira gabinin objektif unsuru edimler arasında açık bir orantısızlığın olmasıdır⁹⁵. Ortakların taahhüt etmiş oldukları sermaye miktarları arasında açık bir orantısızlığın olduğu ilk başta akla gelebilirse de TTK m. 127 ve 339'a göre, kurucuların taahhüt etmiş oldukları sermaye taahhütleri gerek nitelik gerekse parasal değer açısından birbirinden çok farklı olabileceği için, gabinin uygulanması söz konusu olmaz. Yine, kurucuların getirebilecekleri aynı sermaye değeri ile esas sözleşmede gösterilen değer arasında açık oransızlığın bulunması durumunda da gabin hükümlerinin uygulanması düşünülemeyecektir. Çünkü TTK'nin 339, 551 ve 356 maddeleri bu durumda ne/neler yapılabileceğini özel olarak düzenlemektedir⁹⁶.

Bir ortağın kardan yararlanma hakkının tamamen elinden alındığı ya da yok denecek kadar azaltıldığı sözleşme

⁹³ Eski Borçlar Kanunu döneminde bu isimle düzenlenmiştir, Yeni Borçlar Kanununun 28. Maddesinde ise "Aşırı Yararlanma" ismiyle düzenlenmiştir.

⁹⁴ **Hamamcıoğlu:** Anonim Ortaklık, s. 43.

⁹⁵ "**Kılıçoğlu, Ahmet M.:** Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2017, s. 292."

⁹⁶ **Bahtiyar,** Anasözleşme, s. 83-84.

hükümlerinde de gabin değil, BK m. 27'ye aykırılık gündeme gelecektir⁹⁷.

Yine, sözleşme ilişkisi içinde yer alan, birbirinin karşılığını oluşturan edimlerin varlığı halinde söz konusu olan ödemezlik defi de (TBK m. 97) ortaklık sözleşmelerinde ve konumuz itibariyle esas sözleşmelerde uygulama alanı bulamayacaktır. Karşılıklı sözleşmelerde edimlerin değişimi kural olarak aynı anda ve karşılıklı gerçekleştiği için taraflardan birinin borcu doğmadığı takdirde diğer tarafın da borcu doğmamaktadır. Bu nedenle bu tip sözleşmelerde kanun, sözleşme veya işin niteliği aksini öngörmedikçe diğer taraftan borcun ifasını talep eden tarafın önce kendi borcunu yerine getirmesi veya ödemeyi önermesi zorunludur. Aksi halde, karşı taraf TBK m. 97 uyarınca ödemezlik defini ileri sürebilecektir. Ortaklık sözleşmeleri dikkate alındığında edimlerin ortak bir amaç için birleştikleri dikkate alınırsa edim değişiminin olmadığı görülür. Bununla birlikte fiilen tüm ortakların sermaye koyma borçlarını aynı anda ifa etmeleri hemen hemen imkânsız olacağı için de ortaklık sözleşmelerinde karşılıklılık ilişkisinin bulunmadığı söylenebilir. Bu nedenle ödemezlik defi ortaklık sözleşmelerinde ileri sürülemez⁹⁸.

Anonim şirket tek kişi tarafından kuruluyorsa işin doğası gereği bu durumda ortada bir sözleşme yoktur. Adından da anlaşılacağı üzere bu tip ortaklıklar daha baştan itibaren tek ortak tarafından kurulabilmekte ve esas sözleşmenin içeriği tek ortak

⁹⁷ **Barlas:** Sözleşme, s. 50.

⁹⁸ **Bahtiyar,** Anasözleşme, s. 87.

tarafından belirlenebilmektedir. Bu nedenle tek kişi ortaklığının söz konusu olduğu durumlarda sözleşme görüşünün kabulü zorlaşmaktadır. Öğretide, tek kişi ortaklıkları bakımından sözleşme görüşünün zayıfladığı ve bu tip ortaklıklar bakımından tek taraflı işlem teorisinin kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Çünkü tek kişi ortaklıklarında, tek ortağın kendi kendine ortaklık sözleşmesi yapması mümkün olmadığından esas sözleşmenin içeriği tek ortak tarafından belirlenecek ve ortaklık tek taraflı işlemle kurulmuş olacaktır⁹⁹.

⁹⁹ "Şehirali Çelik, Feyzan H.: Hukukun Ekonomik Gerçekliğe Yanıtı: Tek Kişilik Şirketler, Batider, C. XXIV, S. 1, s. 173; Karamanlıoğlu, Argun: TTK Tasarısı ve Tek Kişilik Limited Ortaklık, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2010/1, s. 153."

İKİNCİ BÖLÜM

ESAS SÖZLEŞMEDE EMREDİCİ HÜKÜMLER İLKESİ

I. GENEL OLARAK

Nitelikleri bakımından kanun hükümleri, aksi kararlaştırılabilen hükümler ve aksi kararlaştırılamayan hükümler olarak ikili bir ayrıma tabi tutulur. Bir hukuki ilişkinin taraflarınca aksi kararlaştırılamayan ve uyulması zorunlu olan hükümlere "*emredici hükümler*", aksi kararlaştırılabilen ya da taraflarca yapılmış irade açıklamalarının yorumunda kullanılan hükümlere ise, "*yedek hükümler*" adı verilir¹⁰⁰.

Hukukumuzda ilk defa 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 340. maddesinde bulunan düzenleme ile girmiş olan "*emredici hükümler ilkesiyle*" Türk Ticaret Kanununda içeriği düzenlenen esas sözleşmenin, ancak bu kanunun açıkça izin verdiği durumlarda değiştirilebileceğini öngörmektedir¹⁰¹. eTTK'ya göre, kanunda açıkça yasaklanmayan her durum, kural olarak esas sözleşme ile düzenlenebilirken, yeni TTK'ye göreyse esas

¹⁰⁰ "**Karasu, Rauf:** Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Ankara 2015, s. 45, **Eren:** Borçlar, s. 158."

¹⁰¹ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 284.

sözleşme, anonim şirketlere ilişkin hükümlerden ancak kanunda açıkça izin verilmesi halinde sapabilmektedir.

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanununda, anonim şirketlerle ilgili düzenlemeler kural olarak emredici nitelikte kabul edildiğinden, bu kabul nedeniyle anonim şirketlerde sözleşme özgürlüğü ilkesi yerine "emredici hükümler ilkesinin" geçerli olduğu söylenebilir¹⁰².

Özel hukuk alanında sözleşmelere ilişkin kabul edilen irade serbestisini¹⁰³ ilkesinin kapsamını Türk Borçlar Kanunu belirlemektedir. TBK'nın 26¹⁰⁴. ve TBK'nın 27'de¹⁰⁵. maddelerinde bulunan düzenlemelere göre irade serbestisi, emredici hükümlere aykırı olmayacak şekilde kullanılabilir. Bahsi geçen bu düzenlemelerin anonim şirketin kuruluşuna yansımaları da esas sözleşmede bulunan hükümlerin, şirket kurucularınca emredici

¹⁰² "**Karasu, Rauf:** Emredici Hükümler İlkesi, s. 45."

¹⁰³ "İrade özerkliği, hukuk düzeninin bireylere kişisel ilişkilerini özür iradelerine göre diledikleri gibi düzenleme hususunda tanınmış olduğu yetkidir. Bu ilkeye göre fert, hür bir varlık olup, hukuki açıdan kendi kaderini bizzat tayin etmek yetkisine sahiptir. İrade özerkliği şu alt ilkelerden oluşur; sözleşme özgürlüğü ilkesi, eşitlik ilkesi ve şekil özgürlüğü ilkesi. Detaylı bilgi için bkz. **Eren:** Borçlar, s. 18 vd."

¹⁰⁴ İlgili madde şu şekildedir, "Taraflar, bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilir."

¹⁰⁵ İlgili madde şu şekildedir, "Kanunun emredici hükümlerine, ahlaka, kamu düzenine, kişilik haklarına aykırı veya konusu imkânsız olan sözleşmeler kesin olarak hükümsüzdür. Sözleşmenin içerdiği hükümlerden bir kısmının hükümsüz olması, diğerlerinin geçerliliğini etkilemez. Ancak, bu hükümler olmaksızın sözleşmenin yapılmayacağı açıkça anlaşılırsa, sözleşmenin tamamı kesin olarak hükümsüz olur."

hükümlere aykırılık oluşturmayacak biçimde düzenlenmiş bulunmasıdır.

Emredici hükümler ilkesi, irade serbestisi ilkesine ciddi bir sınırlama getirmektedir. Bu ilke gereği, esas sözleşmede ancak kanun¹⁰⁶ açıkça izin vermişse farklı bir düzenleme öngörülebilecektir¹⁰⁷. Anonim şirket esas sözleşmesini sıkı bir kalıba sokan bu ilkeyle özel hukuk alanında geçerli olan irade serbestisi ilkesi, anonim şirket esas sözleşmesi bakımından çeşitli gerekçelerle¹⁰⁸ ortadan kaldırmıştır¹⁰⁹.

Emredici hükümler ilkesiyle amaçlanan durum, anonim şirkette pay sahibi olarak, şirket çoğunluğu sağlayanların, esas sözleşme değişikliği yaparak, nispeten güçlü durumda bulunmayan; yatırımcıların, pay sahiplerinin ve şirket alacaklılarının aleyhine olacak şekilde kararlar almasının önüne geçilmesini amaçlamaktadır¹¹⁰.

Katı esas sözleşme düzenlemesinin iyi anlaşılabilmesi için; hüküm sadece TTK m. 340 ile sınırlı olarak ele alınmamalı, bu hükümle aslında bütün anonim şirketlerin emredici düzenlemeye

¹⁰⁶ Burada kanun ile kastedilen TTK'dir. Diğer kanunlardaki anonim şirkete ilişkin düzenlemeler TTK m. 340 kapsamında değerlendirilmez.

¹⁰⁷ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 285.

¹⁰⁸ "Bkz. TTK m.340'ın gerekçesin."

¹⁰⁹ "**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 285."

¹¹⁰ "**Karasu, Rauf:** Emredici Hükümler İlkesi, s. 46 vd."

tabi olduğu göz önünde bulundurulmalıdır¹¹¹. Ayrıca bu ilke anonim Şirket tipini seĝen büyük-küçük, halka açık-kapalı olup olmamasından bağımsız bütün anonim Şirketleri içine çekmektedir.

II. ANONİM ŞİRKETLERE İLİŞKİN KANUN HÜKÜMLERİNDEN SAPAN SÖZLEŞME HÜKÜMLERİ

TTK m.340'a hükmüne göre, *"Esas sözleşme, bu Kanunun anonim Şirketlere ilişkin hükümlerinden ancak Kanunda buna açıkça izin verilmişse sapabilir."*

TTK 'da, anonim Şirketlere ilişkin hükümlerden sapmaya izin verilirken genellikle aşağıdaki ifadeler kullanılmıŐtır¹¹²:

- "Esas sözleşmeyle... öngörülebilir/kararlaştırılabilir¹¹³."
- "Esas sözleşmede aksi öngörülmemişse/aksine bir hüküm yoksa...¹¹⁴"

¹¹¹ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 286."

¹¹² "Karasu, Rauf: Emredici Hükümler İlkesi, s. 48."

¹¹³ "Bkz. TTK, m. 366 f. 1; 367 f. 1; 411 f.1; 480 f. 4; 492 f. 1; 504 f. 1; 521 f. 1; 523 f. 2; 548 f. 1."

¹¹⁴ "Bkz. TTK, m. 362 f. 1; 370 f. 1; 390 f. 1; 400 f. 1; 409 f. 3; 418 f. 1; 419 f. 1; 421 f. 1; 452 f. 1; 481 f. 1; 485 f. 1; 490 f. 1; 507 f. 1; 508 f. 1; 522 f. 1; 536 f. 1; 539 f. 3; 543 f. 1,3."

TTK'nin 340. Maddesinde yer alan "açıkça" ifadesinden ne anlaşılacağı doktrinde tartışma konusu olmuştur. Kimi yazarlar¹¹⁵ yukarıdaki örneklerde olduğu gibi sadece kanunun lafzından hareketle, emredici hükmün aksinin düzenlenmesine izin verilip verilmemesinin değerlendirilmesini öne sürmüştür. Bu görüş azınlık görüşü niteliğindedir.

Türk Hukukunda mevcut hâkim görüşse, anonim şirketlere ilişkin bir hükümden sapma izninin verilip verilmediğinin tespitinde, sadece hükmün lafzına bakılmaması, gerektiğinde düzenlenen hükmün yorumundan elde edilen anlamın da dikkate alınabileceğini ileri sürmüştür¹¹⁶. TTK'nin 440. maddesinin gerekçesinde ise, "kanun buna açıkça izin verilmişse sapabilir" hükmünün yalnızca hükmün lafzına bakılması gerektiği anlamına gelmediği, hükümdeki "kanunda açıkça izin verilmişse" ibaresi, maddenin lafzından "sapabilme" imkânının açık bir şekilde anlaşılmadığı durumlarda, amaca uyum düşen, yöntembilim öğretisine aykırılık oluşturmeyen, tatmin edici gerekçelere dayanan, neticeleri adil olan ve menfaatler dengesini gözetten bir yorumla "sapabilme"nin haklılık kazandığı varsayımlarını da kapsadığı ifade edilmiştir¹¹⁷.

¹¹⁵ "Bkz. **Bahtiyar, Mehmet**: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile İlgili Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi, TBB dergisi, S. 61, 2005, s. 70 vd; **Manavgat, Çağlar / Kırca, İsmail / Şehirli Çelik, Feyzan Hayal**: Anonim Şirketler Hukuku C. 1, Ankara, 2013, s. 160."

¹¹⁶ "**Karasu, Rauf**: Emredici Hükümler İlkesi, s. 47 vd; **Pulaşlı, Hasan**: Şirketler, s. 364; **Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan**: Şirketler Hukuku, Bursa 2016, s. 233 vd."

¹¹⁷ "**Karasu, Rauf**: Emredici Hükümler İlkesi, s. 49."

Genel yorum kurallarına göre, bir kanun hükmünün anlamı belirlenirken, öncelikle hükmün metninde kullanılan kelimelerin dil bilgisi yönünden anlamı, gramatik özellikleri ve cümle yapısı dikkate alınmalıdır¹¹⁸. Ancak kanun hükümleri lafzıyla ve ruhuyla hüküm ifade ettiğinden¹¹⁹, lafzi yorumla tespit edilen anlamla yetinmemekte, kanunun ruhu da araştırılmalıdır¹²⁰. Hükümde kullanılan ifadeler hükmün amacını aştığında yada hükmün kastettiği durumları kapsamadığında genişletici yada daraltıcı yorum yaparak hükümde geçen sözcük yada ifadeleri hükmün amacına göre genişletmek veya daraltmak gerekir¹²¹. Yapılan yorumla kanun koyucunun yerine geçerek yeni bir hüküm ortaya çıkarılmamakta, aksine kanun koyucunun gerçek iradesini ortaya çıkarmak suretiyle kanun koyucunun maksadına uygun hareket edilmektedir.

Yukarıda belirtilen yorum kuralları dikkate alındığında, TTK'nin 340. maddesinde bulunan "açıkça" ifadesine karşın, anonim şirketleri ilgilendiren hükmün aksinin düzenlenmesine izin

¹¹⁸ "Oğuzman, Kemal/ Barlas, Nami: Medeni Hukuk, Giriş – Kaynaklar - Temel Karamlar, İstanbul 2018, s. 64."

¹¹⁹ Bkz. TMK m. 1. "Kanun sözüyle ve özüyle değindiği bütün konularda uygulanır."

¹²⁰ "Oğuzman, Kemal/ Barlas, Nami: Medeni Hukuk, s. 66."

¹²¹ "Hükmün uygulama alanını sözüne göre genişleten yoruma genişletici yorum, buna karşılık hükmün uygulama alanını sözüne karşı daraltan yoruma daraltıcı yorum denir. Bkz. Dural, Mustafa/Sarı, Suat: Türk Özel Hukuku, C. 1, Temel Kavramlar ve Medeni Hukukun Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2018, s. 100."

verilip verilmediğinin tespitinde, hükmün yalnızca lafzına bakılmayıp, lafzıyla birlikte hükmün özüne de bakılmalıdır¹²².

Bu hususu bir örnekle açıklamakta fayda vardır:

TTK'de azınlık haklarına ilişkin düzenlemeler kural olarak emredici niteliktedir ve aksi kararlaştırılmaz. Bu bağlamda TTK m. 411'e göre; "yüzde on azınlığa yönetim kurulundan genel kurulu toplantıya çağırma yada toplanacaksa gündeme madde ekletme hakkı" veren düzenleme emredici niteliktedir. Bu maddeye eklenen "esas sözleşmeyle, çağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir" hükmü açıkça sapmaya izin verdiği için esas sözleşmede bu oran düşürülebilir.

III. ANONİM ŞİRKETLERE İLİŞKİN KANUN HÜKÜMLERİNİ TAMAMLAYICI ESAS SÖZLEŞME HÜKÜMLERİ

Kanun hükümlerini tamamlayan sözleşme hükümleriyle kastedilen kanun hükümlerini somutlaştıran veya hükümlerdeki boşlukları dolduran sözleşme hükümleridir¹²³.

Türk Ticaret Kanununda; anonim şirketleri ilgilendiren kanun hükümlerini, tamamlayıcı nitelikte bulunan esas sözleşme hükümlerinin geçerli olup olmadığı açıkça düzenlenmemiştir. TTK'nin 340/2 maddesinde sadece özel kanunların öngörülmesine izin verdiği tamamlayıcı esas sözleşme hükümlerinin o özel

¹²² **Karasu, Rauf:** Emredici Hükümler İlkesi, s. 50-51.

¹²³ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 289."

kanunlara özgülenmiş olarak hüküm doğurduklarından bahsedilmiştir. Bununla birlikte doktrinde de haklı olarak kanunda tamamlayıcı hükümlere ilişkin bir düzenleme bulunmamasının, tamamlayıcı sözleşme hükümlerinin geçersizliğine yol açmayacağı belirtilmiştir¹²⁴.

TTK'nin bir takım hükümlerinde, tamamlayıcı esas sözleşme hükümlerinin öngörülebileceği açıkça belirtilmiştir. Bunlar;

- *"Belirli pay gruplarına ve azınlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkının tanınması (TTK m. 360),"*
- *"Yönetim kurulu üyelerinin bilgi alma ve inceleme hakkının genişletilmesi (TTK m. 392),"*
- *"Şirketin tasfiyesi halinde alacaklıların, kanunda açıkça belirtilen şekiller yanında, esas sözleşmede öngörülen yapılacak ilanla şirketin sona ermiş bulunduğu konusunda bilgilendirilmesi ve alacaklarını tasfiye memurlarına bildirmeye çağırılması (TTK m. 541),"*
- *"Genel kurulun, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanan ilan yanında, esas sözleşmede gösterilen başka bir şekilde toplantıya çağırılması (TTK m. 414)."*

¹²⁴ "Bkz. **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 290; **Karasu, Rauf:** Emredici Hükümler İlkesi, s. 53 vd; **Manavgat / Kırca / Şehirali Çelik:** Anonim Şirketler Hukuku, s. 165."

Yukarıdaki bahsedilen hükümler tamamlayıcı esas sözleşme hükümlerinin düzenlemesine açıkça izin veren hükümlerdir.

Esas sözleşme, anonim şirketlerle ilgili hüküm veya hükümlerden, yalnızca kanunda açıkça sapabilmesine izin verilmişse sapabildiği halde, söz konusu hüküm veya hükümlerin esas sözleşmeyle tamamlanması açısından açık şekilde verilecek izne gerek bulunmamaktadır. Türk Ticaret Kanununda esas sözleşmenin düzenlendiği herhangi bir konu ile ilgili herhangi bir düzenleme bulunmuyorsa ve bu durum bir kanun boşluğu manasına geliyorsa, bu boşluğun esas sözleşmeyle anonim şirketler hukukunun temel ilkeleri kapsamında doldurulmasında bir sakınca yoktur¹²⁵.

Bu hususa örnek vermek gerekirse; *"esas sözleşmeyle, yönetim kurulu üyeleri için kanunda belirtilen şartlar dışında başka kişisel şartların aranması, danışma kurullarının oluşturulması, yönetim kurulu sözcülüğünün ön görülmesi"* gibi.

¹²⁵ **Karasu, Rauf:** Emredici Hükümler İlkesi, s. 62.

IV. EMREDİCİ HÜKÜMLER İLKESİNE AYKIRILIĞIN SONUÇLARI

Emredici hükümler ilkesinin düzenlendiği Türk Ticaret Kanununun 340. Maddesinde, kanunda düzenlenen emredici hükümlere aykırı esas sözleşme hükümlerinin nasıl bir müeyyide ile karşılaşacağı düzenlenmemiştir.

Doktrinde hâkim görüş¹²⁶, TTK m. 340 hükmündeki emredici hükümlere aykırılık durumu incelenirken, kanunun TTK'deki "butlan" başlığı altında genel kurul kararlarının hükümsüzlüğünü düzenleyen TTK m.447 hükmünün de incelenmesi ve sonuçlarının da buna göre değerlendirilmesi gerektiğini, bu sebeple anonim şirketlerle ilgili her emredici hükme aykırılığın butlan sonucu ortaya çıkarmayacağı, ihlal edilen hükmün niteliğine göre butlan, yokluk veya iptal edilebilirlik yaptırımlarının söz konusu olabileceği ileri sürülmüştür¹²⁷.

Genel kurul kararı veya esas sözleşme hükmüyle, Türk Ticaret Kanununda bulunan herhangi bir emredici hükmü değil de, direkt emredici hükümler ilkesini ortadan kaldırmasını amaçlanıyorsa, bu genel kurul kararı yada esas sözleşme hükmü batıl sayılmalıdır¹²⁸.

¹²⁶ "Karasu, Rauf: Emredici Hükümler İlkesi, s. 60 vd; Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, 2014, s. 619; Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, s. 529; Tekinalp: Sermaye, s. 344; Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan: Şirketler Hukuku, s. 235."

¹²⁷ "Karasu, Rauf: Emredici Hükümler İlkesi, s. 60."

¹²⁸ "Karasu, Rauf: Emredici Hükümler İlkesi, s. 60."

Pay sahiplerinin vazgeçilemez nitelikteki haklarından olan; *"genel kurula katılma, konuşma, öneride bulunma, asgari oy, dava hakkı ve kanunlardan kaynaklanan vazgeçilmez nitelikteki haklarını"* sınırlayan yada kaldıran esas sözleşme hükümleri yada genel kurul kararları butlanla sakattır, yani geçersizdir. Çünkü böyle esas sözleşme hükümleri sadece mevcut pay sahiplerinin değil, gelecekte pay sahibi olabilecek "potansiyel pay sahiplerinin" de menfaatlerini ihlal edecek niteliktedir¹²⁹.

Aynı şekilde Yargıtay; *"pay sahibinin genel kurul toplantılarına davet edilmediği ve katılmadığı halde yerine sahte imzalar atılmak suretiyle karara katılmış gibi gösterilmesi halinde de, eski TTK 536/f-4 yollaması ile eTTK 381 ve 818 sayılı Borçlar Kanununun 19,20 (TBK m. 27) maddeleri uyarınca"* tüm kararların yoklukla malul bulunduğunu haklı olarak kabul etmektedir¹³⁰.

Örnek vermek gerekirse; *"kanunda öngörülen istisnalar dışında pay sahiplerine ek yükümlülükler yükleyen esas sözleşme düzenlemeleri ile m. 329 hükmüne aykırı olarak pay sahiplerine şirkete karşı sınırsız sorumluluk yükleyen esas sözleşme hükümleri"* batıldır. TTK'nin 379 ve devamı maddelerince, *"hükümlerine aykırı olarak şirketin kendi hisselerini iktisap edeceğine veya rehin alacağına ilişkin esas sözleşme hükmü"* batıldır.

¹²⁹ "Moroğlu, Hükümsüzlük, s. 58."

¹³⁰ "11. HD. 27.10.200, E. 200/8467 K. 2000/8250."

Sonuç olarak; Türk Ticaret Kanununun 340. maddesi, sadece TTK'nin anonim Şirketlere ilişkin hükümlerinin kural olarak aksinin kararlaŐtırılmayacađını n gördüğünden, söz konusu hükümlere aykırı düzenlemelerin ne tür sonuçlar doğuracağı, genel hükümsüzlük kurallarına göre tespit edilmelidir. Bu tespit yapılırken esas sözleşme hükümleri veya genel kurul kararlarının hangi emredici hükmü ihlal ettiğine bakmak gerekir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ESAS SÖZLEŞMENİN İÇERİĞİ

I. GENEL OLARAK

Anonim Şirketlere devlet tarafından verilen önemin somut göstergelerinden birisi, kanun koyucunun esas sözleşme içeriği konusunda kayıtsız kalmayıp emredici hükümler yolu ile onun şekil ve asgari içeriğini belirlemiş olmasıdır¹³¹.

Anonim şirketin esas sözleşmesinde bulunması gereken düzenlemeler şarta bağlı olanlar ve zorunlu olanlar olarak ikiye ayrılabilir¹³². Türk Ticaret Kanununun 339. maddesinde esas sözleşme bulunması gereken hususlar düzenlenmiştir. İlgili madde metninde, madde de yer alan hususların hepsinin esas sözleşmede bulundurulmasının bir zorunluluk olduğu ve esas sözleşmeye bunlardan başka hususlara yer verilemeyeceği manası çıkarılabilecek olsa da bu çıkarım, hatalı bir çıkarım olacaktır¹³³. Türk Ticaret Kanununda esas sözleşmenin içeri ile ilgili herhangi bir sınıflandırma yapılmamakla beraber esas sözleşmenin içeriği;

¹³¹ **Bahtiyar**, Anasözleşme, s. 99.

¹³² "**Pulaşlı**: Şirketler, s. 406; **Akdağ Güney**: Kuruluş, s. 293 vd."

¹³³ "Emredici hükümler ilkesinin yorumuna göre esas sözleşmeye yazılacak ihtiyari hükümler de gündeme gelebilecektir." **Bahtiyar**, Anasözleşme, s.106.

"zorunlu unsurlar, şarta bağlı zorunlu unsurlar ve ihtiyari unsurlar" olarak üçe ayrılabilir¹³⁴.

Her anonim şirket esas sözleşmesinde, TTK m. 339 gereğince sözleşmede bulunması zorunlu olan hükümleri ifade eden zorunlu içerik; "*anonim şirketin temel yapısını, organizasyonunu, malvarlığını, kurucuları ve organlarına ilişkin*" maddi sözleşme hükümlerinden oluşur. Zorunlu içeriğe dâhil unsurlardan birinin yada bir kaçının esas sözleşmede yer almaması, esas sözleşmenin geçersizliğine ve yapılan tescil talebinin reddedilmesine yol açar.

Şarta bağlı esas sözleşme hükümleri ise her esas sözleşmede bulunması zorunluluğu olmayan hükümlerdir¹³⁵. Bunlardan öngörülme hâlinde esas sözleşmede yer alması zorunlu şarta bağlı içerik aynı zamanda kuruluş eksikliği anlamına geleceğinden tescil talebinin reddine yol açar (örn. TTK m. 339/2, e, f.). Şarta bağlı esas sözleşme hükümleri yalnızca TTK m. 339 da, düzenlenmiş olmayıp kanunun farklı maddelerinde de düzenlenmiştir¹³⁶.

¹³⁴ "**Bahtiyar**, Anasözleşme, s.107; **Akdağ Güney**: Kuruluş, s. 293 vd."

¹³⁵ "**Akdağ Güney**: Kuruluş, s. 294."

¹³⁶ Örn. TTK m 360; "*Esas sözleşmede öngörülmek şartı ile belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir...*", TTK M 485; "*Esas sözleşmede aksi öngörülmemişse, payın türü dönüştürme yolu ile değiştirilebilir. Dönüştürme esas sözleşmenin değiştirilmesiyle yapılır. Dönüştürmenin kanunen öngörüldüğü hâllerde yönetim kurulu gerekli kararı alarak derhâl uygular ve bunun esas sözleşmeye yansıtılması girişimini hemen başlatır...*", TTK m 482; "...Esas sözleşmeyle, pay sahipleri, temerrüt hâlinde, sözleşme cezası ödemekle zorunlu tutulabilirler..."

İsteğe bağlı içerik ile kastedilen başka bir formda dzenlenseler de hukuki bağlayıcılık içeren normlar (Örn. i yönergeler) ile kanunun emredici veya düzenleyici normları tekrarlayan dzenlemelerdir¹³⁷.

¹³⁷ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 294."

II. ESAS SÖZLEŞMEDE BULUNMASI GEREKEN HUSULAR

1. Türk Ticaret Kanununun 339. Maddesine Göre Esas Sözleşmede Bulunması Gereken Hususlar

Esas sözleşmenin kapsamı düzenleyen TTK 339/2 maddesinin gerekçesine "*Bu fıkra esas sözleşmenin asgari zorunlu içeriğini göstermektedir*¹³⁸" düzenlemesi bulunmakta ve bu düzenlemenin bütününe esas sözleşmeye ilişkin zorunlu unsurlardan oluştuğu anlamı verilmekteyse de esasen, bu fıkroda zorunlu olmayan şarta bağlı içeriklerin de bulunduğunu belirtmek gerekir¹³⁹.

a. Ticaret Unvanı ve Merkezinin Bulunacağı Yer

Herhangi bir ticaret şirketinin, başka ticaret şirketlerinden ayırt edilmesini sağlayan unsurların başında ticaret unvanı gelmektedir¹⁴⁰. Türk Ticaret Kanununun 39. Maddesi gereği, "Her tacir, ticari işletmesine ilişkin işlemleri, ticaret unvanıyla yapmak

¹³⁸ Bkz. "TTK m 339 Gerekçesi:" "Bu fıkra esas sözleşmenin asgarî zorunlu içeriğini göstermektedir. Zorunlu içeriğin bir kaç işlevi vardır: (a) Zorunlu içeriğe uyulmamışsa, sicil müdürü esas sözleşmeyi tamamlanması veya düzeltilmesi için geri çevirir. (b) Zorunlu içeriğe dâhil olup da esas sözleşmede öngörülmemiş bir husus üçüncü kişilere, hatta bir kısım öğretiyeye göre, pay sahipleri başta olmak üzere hiç kimseye karşı ileri sürülemez. Tescil edilen içerik ile ilân olunan içerik farklı ise Tasarınının 37. maddesi uygulanır. (c) hisse senetlerinin devredilebilmelerinin bağlı olduğu şartlara ilişkin olarak üçüncü kişiyi aydınlatıcı bilgi verir. (d) şirketin kimlik özelliklerini ortaya koyar, şirketi üçüncü kişilere tanıtır. Bu sebeple hüküm, kamuyu aydınlatma açısından da işlev sahibidir. Nihayet en önemlisi ikinci fıkra, şirketi ilgilendiren birçok işlemin hukukî temelini ve dayanağını oluşturmaktadır."

¹³⁹ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 294.

¹⁴⁰ **Bahtiyar,** Anasözleşme, s. 219; **Moroğlu,** Anasözleşme, s. 520.

ve işletmesiyle ilgili senetlerle diğer belgeleri bu unvan altında imzalamak zorundadır". Anonim şirket, Türk Ticaret Kanununun 124. maddesinde belirtilen ticaret şirketi olduğundan ve Türk Ticaret Kanununun 16. maddesi gereği, tacirdir. Bu nedenle Türk Ticaret Kanununun 39 maddesi gereği de, anonim şirketin ticaret unvanı kullanmak ve seçmek zorundadır¹⁴¹.

Anonim şirketin unvanında olduğu gibi, anonim şirket merkezinin de esas sözleşmede bulunması ve belirtilmesi zorunludur gerekir. Esas sözleşmede; anonim şirketler için, şirket merkezinin ve şirket ticaret unvanının belirtilmemiş olması şirket için kuruluş eksikliği sayılır ve şirketin ticaret siciline tesciline engel olur. Anonim şirketin yazılan esas sözleşmesi belirtilen eksikliklere rağmen ticaret siciline tescil edilmişse, bu tescil, anonim şirketin tüzel kişilik kazanmasına engel oluşturmayacak, fakat şirket kuruluşundaki bu noksanlığı da ortadan kaldırmayacaktır¹⁴². Merkezin ve ticaret unvanı, ticaret siciline tescili/ilanı Türk Ticaret Kanununun 354/1 maddesi gereğince sicile tescilin olumlu etkisine haiz olacaktır.

Türk Ticaret Kanununun 43 vd. maddeleri gereğince, anonim şirketin ticaret unvanının kanuna uygun olarak belirlenmiş olması zorunludur. İlgili madde uyarınca; şirketin konusu ticaret unvanında belirtilmesi gereklidir. Eğer anonim şirket pek çok konu ile iştigal oluyorsa, iştigal olduğu konuların en az birinin ve şirketin

¹⁴¹ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 298; Pulaşlı: Şirketler, s. 406."

¹⁴² "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 298."

türünün ticaret unvanında belirtilmesi gerekir¹⁴³. Ticaret unvanı, TTK m. 46'ya göre kişileri yanıltmaması, kamu düzenine ve gerçeğe aykırı olmaması gerekir.

Bu asgari şartları taşıyan ticaret unvanına, üçüncü şahısları yanıltmamak kaydı ile başkaca unsurları da ihtiva etmesi mümkündür¹⁴⁴. Ticaret unvanları hakkında çıkarılan tebliğin 4. Maddesine göre, iştigal konusu birden fazla olan şirketlerde sadece bir konunun yazılması yeterli sayılmış ve ana gayesi başka işletmelere katılmak olan ve bu amaç için kurulan anonim şirketlerin unvanına "*holding*" ibaresine bulunması zorunlu kılınmıştır.

Şirketin Ticaret unvanında gerçek şahsın ismi ve soy isminin bulunması durumunda TTK'nin 43/2 maddesi uyarınca şirket türünü gösteren bu ifadeler herhangi bir biçimde kısaltma bulunmadan ticaret unvanında bulunması ve yazılması gereklidir. Ticaret Kanununda bulunan hükmün bu şekilde düzenlenmesindeki ana neden mehzadan yapılan çeviri yanlışlığıdır; mehzadaki düzenleme esasen şirketin ticaret unvanında bir gerçek şahsın ad ve soyadının yazılması halinde şirket türünü gösteren ibarenin bu şahsın adının önünde yazılmamasını düzenlemektedir¹⁴⁵. Zira gerçek şahsın adının önüne yer alan şirket türünün, kısaltılarak yazılması halinde esasen şirket türünü gösteren ibare gerçek şahsın adının

¹⁴³ "Ticaret Unvanları Hakkında Tebliğ (RG 14.02.2014, S.28913.)"

¹⁴⁴ "**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 299; **Pulaşlı:** Şirketler, s. 406."

¹⁴⁵ "**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 299-300."

kısaltması olarak anlaşılabilir ve yanlış anlaşılmaya neden olabilecektir.

TTK m. 46 uyarınca, ticaret unvanında "*Türk, Türkiye, Cumhuriyet, Milli*" kelimelerden birinin bulunması durumunda bu kelimeleri şirket unvanında kullanmak için, Cumhurbaşkanı'ndan izin alınması gereklidir.

Anonim şirketin merkezinin bulunduğu yer, esas sözleşmede bulunması gereken hususlardandır. Anonim şirketin merkezi her hangi bir yerde olabilir. Ancak merkez herhangi bir yerde yer alırken şirketle fiili ve hukuki bağı olmalıdır. Merkez ve adres kavramları farklı kavramlardır. Bu itibarla, ticaret şirketinin aynı sicil merkezinde bulunmak şartıyla esas sözleşme değişikliği gerekmezken, merkezin yerinin değiştirilmesinde ana sözleşmenin değiştirilmesi zorunludur. Adres değişikliği durumunda bu değişikliğin şirketin yönetim kurulu tescil edilmelidir¹⁴⁶. Esas sözleşme düzenlenirken, merkezi içeren hükme herhangi bir adresin belirtilmesi zorunlu değildir. Fakat uygulamada ticaret sicil müdürlükleri, merkezin yanında bir adres yazılmasını talep etmektedirler¹⁴⁷.

¹⁴⁶ "**Pulaşlı:** Şirketler, s. 407."

¹⁴⁷ "**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 300;"

b. İşletme Konusu

Anonim şirketin işletme konusu, esas sözleşmede belirtilmesi gereken zorunlu asgari unsurdur. Esas sözleşmede işletme konusuna hiç yada gereği gibi bulundurulmaması kuruluş eksikliği kabul edilir ve ilgili müdürlüklerce tescil talebinin reddine sebep olur. Anonim şirketin yazılan esas sözleşmesi belirtilen eksikliklere rağmen ticaret siciline tescil edilmişse, bu durumda tescil, şirketin tüzel kişilik kazanmasına engel oluşturmayacak, fakat şirket kuruluşundaki bu eksikliği de ortadan kaldırmayacaktır¹⁴⁸. Merkezin ve ticaret unvanı, ticaret siciline tescili/ilanı Türk Ticaret Kanununun 354/1 maddesi gereğince sicile tescilin olumlu etkisine haiz olacaktır.

TTK'nin 331. Maddesinde; *"Anonim şirketler, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konular için kurulabilir"* hükmü bulunur. Bu hükümde; şirketin gayesi, şirketin kurulmasıyla varılmak istenen iktisadi ve nihai amacı ifade ederken, ticaret şirketinin konusu, nihai amaca ulaşmak hedefiyle yapılacak her türlü faaliyeti ifade eder¹⁴⁹. Bu durumu örneklendirmek gerekirse; *"konu olarak sadece turizm faaliyeti yazılması yeterli olmayacak, otel ve konaklama hizmetleri şeklinde esaslı noktaları belirtmek gerekecektir."* Bir başka örnekteyse; *"şirketin bankacılık işlemleri yapması amaç; bu bağlamda havale, mevduat toplama, kredi verme gibi işlemler gerçekleştirilmesi konu"*

¹⁴⁸ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 298."

¹⁴⁹ Pulaşlı: Şirketler, s. 407.

*unsurunu gösterecektir*¹⁵⁰.” Eski ticaret kanunu döneminde, esas sözleşmede anonim şirketin işletme konusunun yanında yine anonim şirketin amacının da belirtilmesi zorunluydu. Ancak anonim şirketin amacının iktisadi nitelikte kazanç elde edip paylaşmak olması¹⁵¹ sebebiyle şirket amacının esas sözleşmede belirtilmesi şartından vazgeçilmiştir.

Esas sözleşmede, anonim şirketin konusu düzenlenirken şirket konusunun ne çok sınırlayıcı olması nede çok genişletici yorumlanmasına özen gösterilmelidir. Zira şirket konunun çok sınırlayıcı şekilde belirlenmesi halinde anonim şirketin faaliyet alanında ortaya çıkan her genişleme esas sözleşme değişikliği gerektirecektir. Şirket konusunu, geniş yoruma neden olabilecek şekilde, ucunun açık olması halinde ise şirket konusunun, belirsiz olması halini ortaya çıkaracak ve temsille idare yetkilerine haiz olanların yetki sınırlarını belirlemek zorlaşacaktır¹⁵². Anonim şirket amacının elde edilmesi için zorunlu olan ancak esas sözleşmede yazılı konular dışında kalan iş/işlemler de konu içinde sayılır¹⁵³.

¹⁵⁰ **Pulaşlı:** Şirketler, s. 407.

¹⁵¹ “İsviçre Federal Mahkemesi içtihatları ve İsviçre doktrini işletme faaliyetinin mutlaka kazanç elde etme amacı taşıması şartını aramadığı yönünde bkz. **Huriye Kubilay/ Y. Can Göksoy/Gözde ayan/Ali Haydar Yıldırım**, Türk Ticaret Kanunu Ticari İşletme İchtihatları İsviçre Federal Mahkemesi Kararları, İstanbul 2004. s. 203. Aynı yönde ve Alman ve İsviçre hukuklarında örneğin şirketin ekonomik ve kar sağlama amacı olmadan sırf sosyal yardım amaçlı kurulabileceği yönünde bkz. **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 301.”

¹⁵² “**Çağlar Manavgat/ İsmail Kırca / Feyza Hayal Şehirli Çelik:** Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Ankara 2012, s. 301.”

¹⁵³ “**Hayri Domaniç:** Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, (TTK Şerhi II), İstanbul 1988, s. 135 vd.”

Şirket konusu, esas sözleşmenin zorunlu unsurları arasında bulunmasına rağmen, TTK'nin 354. Maddesi gereğince ticaret siciline tescilin olumlu etkisinin uygulanacağı durumlar içinde sayılmamıştır. Böylece "*ultra vires ilkesinden*¹⁵⁴" vazgeçilmiş olup, sınırsız temsil yetkisi benimsenmiştir. Yani anonim şirketi temsile yetkili olanalar, şirketin işletme konusu dışında olsa bile üçüncü kişilerle yaptığı işlemler anonim şirketi bağlayacaktır. Anonim şirketi bağlayacağı kuralının tek istisnası TTK'nin 371. maddesinde düzenlenen; "*Temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin. Şirket esas sözleşmesinin ilan edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir.*" düzenlemesidir.

Esas sözleşmenin bütününün sicile tescil edilmesine karşın, esas sözleşmenin zorunlu unsuru olan işletme konusu, ticaret siciline tescilin olumlu etkisinden, yani "*üçüncü kişilerin tescil edilen bir hususu bilmedikleri veya bilecek durumda olmadıkları ilkesinden*" yararlanamayacaktır. Bu durumda anonim şirketi temsile yetkili şahısların, temsil yetkilerinin sınırlandırılmış olsa da

¹⁵⁴ "6102 sayılı TTK düzenlemesi ile bu ilkedен vazgeçilmiştir. Ultra Vires, şirketin, esas sözleşmesinde yer alan yetkilerinin kapsam ve sınırını aşması olarak ifade edilebilir. Bu durumda şirketle işlem yapan üçüncü kişilerin şirketin ehliyet ve yetkilerinin kapsamını bildikleri varsayılmakta ve dolayısıyla bu kapsamın dışında kalan ultra vires işlemlerin uygulanması mümkün olmamaktadır. Ancak bu ilke 6102 sayılı yasada yer almadığı için anonim şirketin konusu dışında yapmış olduğu sözleşmeler ortaklığı bağlayacaktır. **Pulaşlı:** Şirketler, s. 396."

bunun, üçüncü kişilere karşı, yukarıda açıklanan istisnai durum dışında, netice doğurmayacağı anlaşılmaktadır.

c. Sermaye ve Paylar

i. Sermaye Kavramı

Sermaye, şirket ve ortaklık biçimindeki hukuki birlikteliği başka şahıs birlikteliklerinden ayıran ana ölçütlerden biridir. Anonim şirkete ortak olmayı sağlayan pay sahipliği durumu şirket için sermaye taahhüdüne dayanmaktadır¹⁵⁵. Anonim şirkette; sermaye, her payın ayrı ayrı itibari değeri ve sermayenin ödenme şekil/şartları Türk Ticaret Kanununun 339. maddesinde sözleşmede bulunması gereken zorunlu unsurlar olarak düzenlenmiştir.

Anonim şirket, ticari işlerini ve faaliyetlerini idame ettirmek için ihtiyacı olan para veya finansmanı, şirketin öz kaynağından (öz sermayesinden) veyahut şirket dışında olan yabancı kaynaklardan (borçlar) karşılar¹⁵⁶. Anonim şirketlerde sermaye, şirketin amacının gerçekleştirilmesi maksadıyla şirket ortaklarının şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri, esas sözleşmede sabit bir meblağ olarak bulunan malvarlığı bütününe nakdi değer olarak ortaya konulmasıdır¹⁵⁷. Bu durumda şirketin malvarlığıyla şirket sermayesinin farklı kavramlar olduğunu belirtmekte fayda vardır.

¹⁵⁵ **Paslı, Ali:** "Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (III)", "Batider, Cilt No. 28, S. 3, s. 195."

¹⁵⁶ "**Manavgat / Kırca / Şehirli Çelik:** Anonim Şirketler Hukuku, s.305."

¹⁵⁷ "**Şener:** Ortaklıklar Hukuku, s. 294."

Sermayenin tanımında belirtildiği gibi anonim şirketin kuruluş evresinde belirlenen ve zaman içerisinde şirketin malvarlığındaki değişimlerden etkilenmeyen ve fakat nakitle "*şirkete aynı sermaye getirilmiş olsa da bunun nakdi değeri*" ifade edilen değerdir. Teorik olarak yeni ortaya çıkan anonim şirketin tam manasıyla faaliyete başlamasından önce esas sermayesinin malvarlığına eş değer olduğu söylenebilirse de, ortaklık faaliyete geçtikten sonra, kâr ve zarar etmesine bağlı olarak, malvarlığı, esas sermayenin üstüne çıkabilir ya da esas sermayenin altında kalabilir¹⁵⁸. Hatta primli payların çıkarılması ya da aynı sermayeye gerçekte olduğundan daha fazla değer biçilmesi hallerinde, şirket kuruluşunda dahi esas sermaye malvarlığına eşit olmayabilir¹⁵⁹.

Esas sermaye; tamamen taahhüt edilmiş, belirli paylara bölünebilen ve önceden belirlenebilen, belli bir miktar ile ifade edilen özellikte olmalıdır¹⁶⁰. Sermayenin sabit olması, esas sözleşmede belirli bir miktar olarak yazılmasını ifade ederken, bu sermayenin hiçbir zaman değiştirilemeyeceği anlamına gelmemektedir. Türk Ticaret Kanununun da esas sözleşme değişikliği yapmaya ilişkin olarak genel hükümler düzenlendikten sonra sermayenin azaltılması ve arttırılması ile ilgili ayrıca özel

¹⁵⁸ "**Arslanlı, Halil:** Anonim Şirketler I, İstanbul 1960, s. 32."

¹⁵⁹ "**Kayar, İsmail:** Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya 1997, s.12."

¹⁶⁰ "**Bahtiyar, Mehmet:** Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye Sistemi ve Sermaye Artırımı, İstanbul 1996, s. 8 vd. ; **Bahtiyar,** Anasözleşme, s. 124 vd."

düzenlemelerin yapılmasının nedeni pay sahipleriyle birlikte alacaklıları koruma gayesine hizmet etmektir¹⁶¹.

Anonim şirketlerde asgari sermaye miktarı, Türk Ticaret Kanununun 332. maddesinde bulunan; *"Tamamı esas sözleşmede taahhüt edilmiş bulunan sermayeyi ifade eden esas sermaye elli bin Türk Lirasından ve sermayenin artırılmasında yönetim kuruluna tanınmış yetki tavanını gösteren kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş bulunan halka açık olmayan anonim şirketlerde başlangıç sermayesi yüz bin Türk Lirasından aşağı olamaz. Bu en az sermaye tutarı Cumhurbaşkanınca artırılabilir."* düzenlemesi gereğince 50.000 TL'nin aşağısında olmayacaktır.

Öncelikle hükümde yer alan "esas sermaye" ve "kayıtlı sermaye" kavramlarını açıklamaya çalışırsak;

Esas sermaye, Türk Ticaret kanununda belirtilmiş olmakla beraber, sermayenin hepsinin esas sözleşmede taahhüt edilmiş olmasını ifade eder ¹⁶². Bu durumda sermaye değişikliği yapabilmek için bilirkişi incelemesi, ana sözleşme değişikliği ve

¹⁶¹ "**Moroğlu, Erdoğan:** Anonim Ortaklıkta Esas Sermaye Artırımı, İstanbul 1972, s.24 vd.: Yazarın değerlendirmesi 6762 sayılı eTTK döneme yönelik olmakla birlikte 6102 sayılı mevcut TTK için de aynı sistematik geçerlidir. Gerçekten TTK m. 452-455 arasında genel olarak esas sözleşme değişikliği hükmüne bağlanmış olmakla birlikte m.456 vd. da sermaye artırımı ve azaltımı için esas sözleşme değişiklikleri ayrıca özel bazı hükümlere bağlanmıştır."

¹⁶² "**Manavgat / Kırca / Şehirli Çelik:** Anonim Şirketler Hukuku, s.305; **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 302."

genel kurul toplantısı gibi birtakım zahmetli işlemler gerekmektedir¹⁶³.

Sermaye artırımında bu tür prosedürlerle¹⁶⁴ vakit kaybetmemek amacıyla ortaya çıkan "kayıtlı sermaye" sisteminde ise şirketinin yönetiminde bulunan şirket yönetim kurulunca sermayenin arttırılabilmesi mümkün olmakla beraber, tepe miktarın ana sözleşmede belirlenmesi yeterli olup bu miktar henüz taahhüt edilmemiştir¹⁶⁵.

ii. Sermayelerin Paylara Bölünmesi ve Payların İtibari Değeri

Şirketin sermayesiyle her bir payın itibari değeri, bütün anonim şirket esas sözleşmesinde yer alması zorunlu asgari unsurlar arasında yer alır. Bu unsurları ihtiva etmeyen esas sözleşmenin tescil talebi, kuruluş eksikliği dolayısıyla sicil müdürlüğüne reddedilecektir¹⁶⁶. Eksikliğe rağmen yapılan tescil, şirketin tüzel kişilik kazanmamasına engel tescil etmez. Bununla birlikte tescil ile eksiklik ortadan kalkmış olmaz. Şirketin sermayesi ve payların itibari değeri, TTK m 354 gereği sicilin olumlu etkisi kapsamında yer alır.

¹⁶³ "**Kayar, İsmail:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku, İstanbul 2015, s. 397."

¹⁶⁴ "**Kayar, İsmail:** Ticaret Hukuk, s. 397."

¹⁶⁵ "**Kayar, İsmail:** Ticaret Hukuk, s. 397."

¹⁶⁶ "**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 302."

Ayrıca, anonim şirkette sermayenin paylara bölünmüş şekilde bulunması şirket yapılanması bakımından öneme haiz olmasının yanı sıra, anonim şirketi diğer ticaret şirketlerinden ayırmada kilit rol oynamaktadır¹⁶⁷.

Türk Ticaret Kanununun 329. maddesi uyarınca anonim şirket sermayesi belirlidir ve bu sermaye paylara bölünmüştür. Bu belirli olan payların hepsinin toplamı esas sermaye miktarına eş değerdir. Esas sermayesi yüz yirmi bin Türk Lirası olan ve sermayesi otuz paya taksim edilen ortaklıkta, her bir payın nominal değeri¹⁶⁸ dört bin Türk Lirası'dır. Şirkette hangi miktarda pay var ise o miktarda pay sahipliği durumu vardır¹⁶⁹.

Her bir payın nominal değerinin aynı olmayabileceğini belirtmek gerekir¹⁷⁰. TTK m. 479 gereğince nominal değerleri farklı olan paylar oluşturulabilir fakat ayrı nominal değerdeki paylara aynı oy hakkı tanınmaz

Anonim şirkette yeni pay alma hakkı, tasfiye payı, kâr payı ve oy hakkında ayrıcalık tanınması, sermayeye pay sahiplerinin katılım miktarına göre belirlenir. Anonim şirket, genel kurulu toplantıları aleyhine iptal davası açma gibi şirket yönetimine katılmaya ilişkin kişilerin sahip olduğu bireysel haklarsa şirketteki

¹⁶⁷ "**Manavgat / Kırca / Şehirli Çelik:** Anonim Şirketler Hukuku, s. 97."

¹⁶⁸ "İtibari değer her bir payın rakamsal bir değer ile ifade edilmesidir."

¹⁶⁹ "**Arslanlı, Halil:** Anonim Şirketler I, s. 32."

¹⁷⁰ "**Hayri Domaniç:** Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, (TTK Şerhi II), İstanbul 1988, s. 176"; "**Manavgat / Kırca / Şehirli Çelik:** Anonim Şirketler Hukuku, s. 100."

miktarı dikkate alınmaksızın her pay sahibine, kişilerin sermayeye katılım oranından bağımsız olarak kanunca ayrı ayrı verilmiştir.

TTK'nin 339. maddesi incelendiğinde, anonim şirketin ne kadar paya bölündüğünün esas sözleşmede belirtilmesi gerektiği hususu anlaşılmaktadır. Payların itibari değerinin eşitliği durumunda, ortaklık sermayesinin payların nominal değerine bölünmesi ile ortaklıktaki pay sayısı vuku bulacaktır.

TTK'nin 476. maddesinde düzenlenen hükmü gereği; *"Her bir payın itibari değeri en az bir kuruştur. Asgari itibari değer, Cumhurbaşkanınca birer kuruş ve katları olarak en çok yüz katına kadar artırılabilirken, bu esaslara aykırı olarak çıkarılan paylar geçersizdir"*.

d. Pay Bedelinin Ödenmesinin Şekil ve Şartları

Anonim şirket esas sözleşmesinin, pay bedelinin ödenmesinin şeklini ve şartlarını düzenlemiyor olması durumunda Türk Ticaret Kanununun 339. maddesine göre ticaret siciline bulunulan tescil talebinin reddedilmesi gerekir. Bu eksikliğin yer alıyor olmasına rağmen ticaret siciline tescil olunmuşsa, ortaklık tüzel kişilik kazanır fakat bu noksanlık tescilin sağlığa kavuşturucu etkisinden yararlanamaz¹⁷¹.

Türk Ticaret Kanununun 344. maddesine göre, *"Nakden taahhüt edilen payların itibarî değerlerinin en az yüzde yirmi beşi tescilden önce, gerisi de şirketin tescilini izleyen yirmi dört ay*

¹⁷¹ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 303.

İNinde 6denir. Payların ıkarma primlerinin tamamı tescilden 6nce 6denir.”

Türk Ticaret Kanununun 345. maddesi uyarınca, *“Nakdİ 6demeler, 19.10.2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununa¹⁷² bağlı bir bankada, kurulmakta olan Şirket adına açılacak 6zel bir hesaba, sadece Şirketin kullanabileceği Şekilde yatırılır. Taahh6t edilen payların, kanunda veya esas s6zleŐmede 6ng6r6lm6Ő bulunan ve kanunda yazılı olandan daha y6ksek olan tutarlarının 6dendiği, ticaret siciline y6neltilecek bir banka mektubu ile ispatlanır. Banka, bu tutarı, Şirketin t6zel kişilik kazandığını bildiren bir sicil m6d6rl6ė6 yazısının sunulması 6zerine, sadece Şirkete 6der¹⁷³.”* bankanın, bu miktarın kanundaki asgari miktar olup olmadığını inceleme yetkisi yoktur¹⁷⁴.

Anonim Şirketin kurulması halinde T6rk Ticaret Kanununun 345. maddesinde yer alan; *“Şirket, 335 inci maddenin birinci fıkrasında 6ng6r6len noter onayı veya Şirket s6zleŐmesinin ticaret sicili m6d6r6 yahut yardımcısı huzurunda imzalanma tarihinden itibaren, 6 ay İNinde t6zel kişilik kazanamadığı takdirde, bu hususu doğrulayan bir sicil m6d6rl6ė6 yazısının sunulması 6zerine, bedeller banka tarafından sahiplerine geri verilir.”* h6km6 gereği, bankaya depo edilmiş olan nakdi 6demeler banka tarafından sahiplerine iade edilir. Bankanın bu 6demeyi

¹⁷² RG: 01.11.2005/25983.

¹⁷³ “Kanunda bu mektubun niteliği ile ilgili herhangi bir açıklama yapılmamakla birlikte bir g6r6Őe g6re bu mektupta her bir kurucunun ne kadar 6demede bulunduğu dahi yazılarak detaylı bir içerik bulunmalıdır.”

¹⁷⁴ **Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, Bursa 2016, s. 239.

yapmasının şartı olarak şirketin tüzel kişilik kazanmadığı hususunda ticaret sicil müdürlüğü yazısının sunulmasıdır.

e. Pay Senetlerinin Hamiline yada Nama Yazılı Olacakları, Belirli Paylara Tanınan İmtiyazlar, Devir Sınırlamaları

i. Pay Senetlerinin Nama veya Hamiline Yazılı Olmaları

Anonim şirket pay senetlerinin hamiline yada nama yazılı olduğu hususu da her esas sözleşmede yer alması zorunlu olan asgari unsurlardandır. Yine TTK'nin 354. maddesi gereği, pay senetlerinin türleri, tescil edilen esas sözleşme hükümleri arasında TTK m 36'nın uygulamasına tabi hususlar arasında yer almaktadır. O nedenle esas sözleşme sicil müdürlüklerince incelenirken pay senetlerinin nama veya hamiline yazılı olduğu hususunda yer verilmiş olması aranmalı bu hususu içermeyen esas sözleşmenin ticaret siciline tescil talebi şirketin kuruluş eksikliği olarak değerlendirilerek reddedilmelidir. Esas sözleşmenin bu eksikliğine karşın tescili şirketin tüzel kişilik kazanmasını sağlar ancak eksikliği ortadan kaldırmaz¹⁷⁵.

Türk Ticaret Kanununa göre göre; pay senetleri, nama yada hamiline yazılı olur. Anonim şirket esas sözleşmesinde pay senetlerinin sadece hamiline yada nama yazılı olabileceği gibi hem nama em hamiline yazılı olacağı hususu da kararlaştırılabilir. Kural olarak pay senetlerinin hamiline veya nama yazılı olması

¹⁷⁵ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 305."

hususunda bir serbestlik söz konusudur¹⁷⁶. Ancak özel kanunlardaki düzenlemelere dikkat etmek gerekir¹⁷⁷.

Yine TTK m 484'e göre, pay senetlerinin tamamının ödenmediği hallerde hamiline yazılı pay senedi çıkarılamaz.

Nama ve hamiline yazılı payların sayısının belirlenmesi zorunlu değildir. Aksi halde pay sahiplerinin TTK m. 485'e istinaden pay senetlerini değiştirme imkânı kullanmaları alinde er defasında esas sözleşmede değişiklik yapmak gerekecektir¹⁷⁸.

ii. Belirli Paylara Tanınan İmtiyazlar

Belirli mevcut paylara ayrıcalık tanınması, Türk Ticaret Kanununun 478. maddesi uyarınca "*İlk esas sözleşme ile veya esas sözleşme değiştirilerek bazı paylara imtiyaz tanınabilir. İmtiyaz; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır.*" düzenlenmesi sonucunda esas sözleşmede belirtmesiyle, pay veya pay kategorilerine diğer paylardan farklı ek haklar sağlanabilir. Tasfiye payı, kar payı, oy ya da rüçhan hakkında paya üstünlük tanınması veya belirli zümrelerin yönetim kurulunda temsil edilmesi şeklinde ortaya çıkabilecek imtiyazların geçerli olabilmesi için esas sözleşmede bu hususta hüküm

¹⁷⁶ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 305."

¹⁷⁷ "Örneğin, Bankacılık Kanunu m 7; hisse senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması ve tamamının nama yazılı olması şarttır."

¹⁷⁸ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 305."

bulunması gerekir¹⁷⁹. İmtiyazın konusunu özellikle yönetim ve malvarlığı karakterli haklar oluşturur¹⁸⁰.

TTK 478 gereği paylara imtiyaz tanınması kuraldır ancak aynı maddenin üçüncü fıkrası uyarınca, istisnai olarak pay sahiplerine de imtiyaz tanınabilir.

Ayrıcalıklı pay ortaya çıkarılması anonim şirket bakımından mecburiyeti olan bir unsur kabul edilmediği için, esas sözleşmede bu durumu ilgilendiren bir hüküm yer almaması şirketin kurulması aşamasında noksanlığa neden olmayacak ve ticaret siciline tescil talebinin reddi sebebi olmayacaktır¹⁸¹.

iii. Devir Sınırlamaları

Devir sınırlamaları, Türk Ticaret Kanununun 339. maddesi uyarınca esas sözleşmede bulunması zorunlu olan unsurlar arasında sayılmış; fakat madde kapsamından esas sözleşmede, nama yazılı pay yada pay senetleri bakımından bir devir sınırlaması öngörülmüşse bunun gösterilmesi zorunludur. Şirket böyle bir sınırlama getirmek istemediğinde bu konuda esas sözleşmeye herhangi bir hüküm konulmasına da gerek yoktur¹⁸².

TTK m 490'a göre, anonim şirketin nama yazılı pay ve pay senetlerinin devrinde kanunda ve esas sözleşmede herhangi bir

¹⁷⁹ "İmtiyazlı payların TTK m. 421'de öngörülen nisaplara uyulmak kaydıyla esas sözleşme değişikliği yoluyla getirilmesi de mümkündür."

¹⁸⁰ **Pulaşlı:** Şirketler, s. 544.

¹⁸¹ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 306."

¹⁸² "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 307."

sınırlama bulunmaması koşuluyla devir serbestisi öngörülmektedir. Nama yazılı pay ve pay senetlerinin devrine sınırlamalar getirilmek isteniyorsa bu hususa şirket esas sözleşmesinde yer verilmelidir. Bu sınırlama için TTK m 493 uyarınca, haklı bir sebep olması gereklidir. Esas sözleşmede yer verilebilecek haklı sebepler sınırlı sayıda olmamak kaydıyla TTK m 493'de üç grupta toplanmıştır. Buna göre; *pay sahiplerinin çevresinin bileşimi, şirketin konusu ve işletmenin bağımsızlığı* haklı sebep kategorilerini oluşturur¹⁸³.

f. Aynı Sermaye, Ticari İşletme veya Malvarlığının Devir Alınması, Şirket Hesabına Yapılan İşlemler, Kuruluşta Emegi Geçenlere Ödemeler

i. Paradan Başka Sermaye Olarak Konan Haklar ve Ayınlar; Bunların Değeri; Bunlara Karşılık Verilecek Payların Miktarı

Anonim şirkete, paradan başka sermaye olarak getirilen ayınların ve hakların esas sözleşmede yer alması mecburidir. Para dışında sermaye olarak getirilebilecek haklar Türk Ticaret Kanununun 342. maddesinde "*üzerlerinde sınırlı aynı bir hak, haciz ve tedbir bulunmayan, nakden değerlendirilebilen ve devrolunabilen, fikrî mülkiyet hakları ile sanal ortamlar da dâhil, malvarlığı unsurları aynı sermaye olarak konulabilir. Hizmet edimleri, kişisel emek, ticari itibar ve vadesi gelmemiş alacaklar sermaye olamaz*" biçiminde düzenlenmiştir.

¹⁸³ "Bkz TTK m 493 gerekçesi."

Ayınların anonim şirkete sermaye olarak konulması durumunda sadece bu ayınların nelerden ibaret olduğunun belirlenmesi ile yetinilmez. Bu ayınların değerleri ve sermayeye karşılık olarak verilecek pay miktarları da belirtilir. Aynı sermayenin değerlemesinin, ortaklık merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesi tarafından görevlendirilen bilirkişi tarafından gerçekleştirilmiş olası da zorunludur.

Paradan başka bir hak sermaye olarak şirketin kuruluşunda ortaya konulursa bu hususun yukarıda belirtildiği üzere esas sözleşmeye yazılması zorunludur. Bu durumun esas sözleşmeye yazılmaması durumunda sözleşmenin tescili, ilgili ticaret sicili müdürlüğüne reddedilmelidir. Bu noksanlığa rağmen şirketin tescil işlemi yapılmışsa ortaklık tüzel kişilik kazanır; fakat ticaret sicil müdürlüğüne yapılan sicilin iyileştirici etkisi mezkûr eksikliği kapsamaz, aynı sermaye taahhüdü gereği gibi yapılmış sayılmayacaktır¹⁸⁴.

Türk Ticaret Kanununun 342. maddesi uyarınca şirkete sermaye olarak konulacak aynı hak üzerinde; haciz, tedbir ve sınırlı bir aynı hak bulunmamalıdır. Fikri mülkiyet hakları aynı sermaye olarak konulabilir.

¹⁸⁴ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 309.

ii. Bir İşletme ve Aynın Devir Alınması Söz Konusu Olduğu Takdirde, Bunların Bedeli

Kurucular tarafından anonim şirketin kurulması için, şirket hesabına bir aynın yada işletmenin devralınması söz konusuysa bunların da esas sözleşmeye yazılması mecburidir. Bir başka ifadeyle bir işletme ve aynın devralınması söz konusu ise bunun esas sözleşmede yer almaması kuruluş eksikliğini oluşturur ve tescil talebinin reddine yol açar¹⁸⁵.

Devralınacak ayın veya işletmeye şirket merkezinin bulunacağı yer mahkemesince atanacak bilirkişiler tarafından değer biçilir. Türk Ticaret Kanununun 34. maddesine göre *"değerleme raporunda, uygulanan değerlendirme yönteminin somut olayın özellikleri bakımından herkes için en adil ve uygun seçim olduğu; sermaye olarak konulan alacakların gerçekliğinin, geçerliğinin ve 342nci maddeye uygunluğunun belirlendiği, tahsil edilebilirlikleri ile tam değerleri; aynı olarak konulan her varlık karşılığında tahsis edilmesi gereken pay miktarı ile Türk Lirası karşılığı, tatmin edici gerekçelerle ve hesap verme ilkesinin icaplarına göre açıklanır. Bu rapora kurucular ve menfaat sahipleri itiraz edebilir. Mahkemenin onayladığı bilirkişi kararı kesindir."*

¹⁸⁵ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 310."

iii. Şirketin Kurulması İçin Kurucular Tarafından Şirket Hesabına Satın Alınan Malların ve Hakların Bedelleri, Şirketin Kurulmasında Hizmetleri Görünenlere Verilmesi Gereken Ücret, Ödenek veya Ödülün Tutarı

Anonim şirketin kurulabilmesi için, şirketin kurucuları tarafından ortaklık hesabına satın alınan haklarla mallar bedelleriyle, ortaklığın kurulmasında hizmetleri görünenlere verilmesi gereken para, ödenek veya ücret miktarının esas sözleşmede yer alması bir zorunluluktur. Esas sözleşmede bu hususların hatalı yada eksik yazılması şirketin kuruluş eksikliğidir ve bu durumu öğrenen¹⁸⁶ ticaret sicil müdürü tarafından tescil talebinin reddi gerekir¹⁸⁷.

Bunun yanı sıra anonim şirketin kurulması için kurucular tarafından şirket hesabına satın alınan hakların ve malların bedelleriyle, şirketin kurulmasında hizmetleri görünenlere verilmesi gereken ödenek, ücret yada ödülün miktarının esas sözleşmede yer alması gereken ancak TTK m. 354 çerçevesinde sicilin olumlu etkisinin dışında bırakılan hususlardandır.

TTK m 355 gereğince şirket adına kuruluştan önce yapılan işlemler üç ay içinde kabul edilip şirket tarafından üstlenilir yahut

¹⁸⁶ Örneğin kurucular beyanında ücret ve ödenek verilmesinden bahsedildiği halde esas sözleşmede buna ilişkin bir hüküm yoksa sicil memuru tescil talebini reddetmelidir.

¹⁸⁷ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 310.

bu işlem ve taahhütler şirketçe reddedilip yapan kişinin üzerine bırakılır.

g. Kuruculara Yönetim Kurulu Üyelerin ve Diğer Kimselere Sağlanacak Menfaatler

Türk Ticaret Kanununun 339. maddesinin (f) bendinde "*Kurucularla yönetim kurulu üyelerine ve diğer kimselere şirket kârından sağlanacak menfaatlerinde*" esas sözleşmede belirtilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır. Anonim şirket kurucularına sağlanacak olan özel durumlara ilişkin düzenleme aslında koşula bağlı bir düzenlemedir. Bu kanun maddesiyle şirket kuruculara, üçüncü şahıslara ve şirket yönetim kurulu üyelerine tanınan ayrıcalıklar nedeniyle ortaklık sermayesinin zayıflatılmasının ve böylece şirket pay sahiplerinin, şirket alacaklıların ve şirketin zarara uğratılmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır. Mevzu bahis düzenleme koşula bağlı olduğundan her anonim şirket esas sözleşmesinde bu hükümde sayılan şahıslara verilen ayrıcalıkların belirtilmesi mecburi değildir. Esas sözleşmede, bu şahıslara özel bir ayrıcalık verilmesi kararlaştırılmışsa bu ayrıcalığın ne olduğunun sarıh bir şekilde esas sözleşmede belirtilmiş olmalıdır. Örneğin şirket ana sözleşmesinde "*kuruculara menfaat sağlanacaktır*" şeklindeki bir düzenleme bu hükmün durumun yerine getirildiği anlamına gelmez, bu hükmün yanında menfaatin sarıh bir şekilde yazılması gerekir. Şayet esas sözleşmeye yazılmaz ise, şirketin tescil talebi müdürlükçe reddolunur. Bu noksanlığa olmasına rağmen sicile tescil gerçekleşmişse ortaklık tüzel kişilik kazanır; fakat esas sözleşmede bulunan bu noksanlık tescilin iyileştirici etkisinden

yararlanamaz. Tescil, esas sözleşmede bulunan bu menfaati geçerli hale getirmez¹⁸⁸.

Türk Ticaret Kanununun 348. maddesinde düzenlenen "Menfaatler, para ve bedelsiz hisse senedi vermek gibi şirket sermayesinin herhangi bir şekilde azalması sonucunu doğuracak mahiyette olamaz. Buna aykırı olan esas sözleşme hükümleri geçersizdir." düzenlemesiyle, şirketin kuruluşu sırasında, şirket kurucuların sarf ettiği emeğe ve mesaiye karşılık olarak sermayenin eksiltilmesine neden olacak özel ayrıcalıkların öngörülemeyeceği kararlaştırılmıştır. Bu neticeyi ortaya çıkaracak şekilde ortaklık ile şirket kurucuları arasında yapılacak hukuki işlemler batıl olacaktır¹⁸⁹. Mevcut düzenlemenin amacı yalnızca ortaklığın sermayesinin azalmasını önüne geçme değil; bununla birlikte ortaklık malvarlığının korunmasını sağlamaktır¹⁹⁰.

Fakat dağıtılabilir kârdan Türk Ticaret Kanununun 519. Maddesinin ilk fıkrasında yazılı "yedek akçe ile şirket pay sahipleri için %5 kâr payı ayrıldıktan sonra kalanın en çok onda biri intifa senetleri bağlamında kuruculara ödenir(Türk Ticaret Kanunu m.348/1)."

İlgili hükümde yer alan şirket kuruculara sağlanacak ayrıcalıklar; Türk Ticaret Kanununun 520. maddesinde düzenlenen

¹⁸⁸ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 312-313.

¹⁸⁹ "**Paslı, Ali:** Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması, s. 213."

¹⁹⁰ "**Manavgat / Kırca / Şehirli Çelik:** Anonim Şirketler Hukuku, s. 290"

kurucu intifa senetleridir¹⁹¹. İntifa senetleri pay temsil etmediği için, pay sahipliği hakları da bulundurmaz. Ayrıca Türk Ticaret Kanunu yürürlüğe girdikten sonra kurulan anonim şirketler, pay senetlerini halka arz etmeden önce kurucu intifa senetlerini¹⁹² herhangi bir bedel ödemedenden iptal etmelidir¹⁹³; aksi takdirde intifa senetleri Türk Ticaret Kanununun 348. maddesi gereği kendiliğinden geçersiz olurlar¹⁹⁴.

h. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sayıları, Bunlardan Şirket Adına İmza Koymaya Yetkili Olanlar

i. Yönetim Kurulu Üyelerinin Sayıları

Anonim Şirketin organlarından olan yönetim kurulunun üye sayısı da esas sözleşmede yer alması zorunlu asgari unsurlardan birisidir. Gerek TTK m. 339'da gerekse TTK m. 354'te anılan yönetim kurulu üyelerinin sayılarının esas sözleşmede yer alması bir kuruluş eksikliği olup, tescil talebinin reddine yol açar¹⁹⁵.

¹⁹¹“**İmregün, Oğuz:** Anonim Ortaklıklar, Ankara 1989, s. 48; **Teoman, Ömer:** Anonim Ortaklıkta İntifa Senetleri, (İntifa Senetleri), İstanbul 1978, s. 215 ve 288.”

¹⁹² “Bkz. TTK m 348 gerekçe: madde gerekçesinde, pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde kurucu intifa senetlerinin hoş karşılanmadığı, özellikle menkul kıymetler fonlarınca sürekli olarak şikâyetlere konu edilmekte olduğundan bu hükmün ihdas edilmesini ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.”

¹⁹³ “**Teoman, Ömer:** Yeni TTK'nin Pay Senetlerinin Halka Arz Eden Bir Anonim Ortaklığın Kurucu İntifa Senetlerinin İptal Edilmesini Öngören Düzenlemesi, Batider, Cilt No. 27, s. 2, s. 9.”

¹⁹⁴ “**Paslı, Ali:** Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması, s. 213; **Kendigelen, Abuzer:** Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul 2012, s. 235.”

¹⁹⁵ “**Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 314.”

Eksikliğe rağmen yapılan tescil, şirketin tüzel kişilik kazanmasına engel olmaz ancak eksiklik tescil ile sağlığa kavuşmaz.

TTK 359 uncu maddesinde yönetim kurulunun bir veya birden fazla üyeden oluşabileceği düzenlenmiştir. Böylece eTTK'nın aradığı en az üç üye şartından vazgeçilmiştir. Tek üyeli yönetim kurulu AB'de uzun yıllardır uygulama alanı bulmuştur. Bunun birçok nedeni vardır; pratiktir, kolay karar alır ve uygular, ucuzdur, görüş ayrılıklarına yer vermez, kilitlemez¹⁹⁶. Ayrıca tek kişilik anonim şirketin tek kişi yönetim kurulu üyesinin tüzel kişi olmasında da bir sakınca yoktur¹⁹⁷.

Yönetim kurulunun üye sayısı; şirketin çalışma alanları, esas sermaye miktarı, ortak sayısına göre farklılık gösterebilir¹⁹⁸. Yönetim kurulu üye sayısı, hızlı ve rasyonel karar almak adına esas sözleşmede dilendiği gibi belirlenebilir. Yönetim kurulu üye sayısı çift olmasında herhangi bir yasal engel bulunmamaktadır.

Anonim şirket yönetim kurulu üye sayısı, usulüne uygun olarak yapılacak esas sözleşme değişikliği ile düşürülebilir veya arttırılabilir. Esas sözleşmede üç üye öngörülmüşse, esas sözleşmedeki üye sayısını belirleyen madde değişmeden, üçten fazla veya üçten az üye seçmesi mümkün değildir¹⁹⁹. Ayrıca, esas sözleşme ile yönetim kurulu üye sayısının taban ve tavan sayıları

¹⁹⁶ "**Tekinalp**: Sermaye, s. 227-228."

¹⁹⁷ "**Akdağ Güney, Necla**: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012, s. 25 vd."

¹⁹⁸ "**Akdağ Güney**: Kuruluş, s. 317."

¹⁹⁹ "**Pulaşlı**: Şirketler, s. 428."

öngörülerek (örneğin 3 ila 5 veya 11 ila 15 gibi), kaç üyeden oluşabileceği yetkisi genel kurula da bırakılabilir²⁰⁰.

iii. Şirket Adına İmza Koymaya Yetkili Olanlar

Türk Ticaret Kanunu'nun 339. maddesi gereğince, esas sözleşmede yer alması gereken bir başka husus, şirket namına imza koymaya yetkili olanlardır. Ancak esas sözleşmede bulunması gereken husus imza koymaya yetkili olanlar ile sınırlı değildir. TTK'nin 354. maddesinin ilk fıkrasının (h) ve (g) bentlerine istinaden ayrıca anonim şirketin nasıl temsil edileceği, şirketi temsil etmeye yetkili kişilerle yönetim kurulu üyelerinin isim ve soy isimleri, yerleşim yerleri, unvanları ve vatandaşlıkları da esas sözleşmeye yazılmalıdır.

Yukarıda anılan iki hükümde gösterilen hususlar esas sözleşmeye yazılmak zorunda olup, maddelere aykırılık kuruluş eksikliği anlamına geleceğinden, tescil talebinin reddi sonucu doğurur²⁰¹. Tescilin eksikliğe rağmen yapılması durumunda, anonim şirket tüzel kişilik kazanır fakat eksiklik sağlığa kavuşmuş olmaz.

²⁰⁰ "Akdağ Güney, Necla: Yönetim Kurulu, s. 112 vd. Tekinalp: Sermaye, s. 228."

²⁰¹ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 317."

j. Genel Kurul Toplantısına Çağrı-Oy Hakları

i. Genel Kurulların Toplantıya Nasıl Çağırılacakları

Türk Ticaret Kanununun 339. maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendi uyarınca şirket genel kurulların toplantıya nasıl çağırılacağı ve oy haklarına ilişkin düzenleme esas sözleşmede bulunması gereken bir diğer asgari içeriktir. Eğer esas sözleşmede bu yönde bir düzenleme yoksa bu durum kuruluş eksikliği sayılır ve tescil talebinin reddine yol açar²⁰². Buna rağmen tescil yapılırsa şirket tüzel kişilik kazanır ancak tescilin onarıcı etkisi eksikliği de sağlığa kavuşmaz.

Türk Ticaret Kanununun 414. maddesinde göre; "*genel kurul toplantıya esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yayımlanan ilanla davet edilir.*"

ii. Oy Hakları

Türk Ticaret Kanunu 339. Maddesi uyarınca esas sözleşmede pay sahiplerinin oy hakkına ilişkin düzenleme bulunması zorunludur. Esas sözleşmenin asgari içeriğine dahil oy hakkına yer verilmemesi, tescil talebinin reddine yol açar.

Pay sahiplerinin genel kuruldaki oy hakkına ilişkin düzenleyici nitelikteki hükümlerinden yararlanılmak isteniyorsa bu hususun esas sözleşmede gösterilmesi zorunludur²⁰³. Örneğin,

²⁰² "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 323."

²⁰³ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 324."

TTK m 434 hükmüne istinaden, "birden fazla paya sahip olanlara tanınacak oy sayısı esas sözleşme ile sınırlanabilir."

k. Şirketin Süresi

Türk Ticaret Kanunu 339. Maddesi uyarınca esas sözleşmede, şirketin süresine ilişkin hüküm zorunlu bir hüküm değildir. Ortaklar belirli bir süre öngörmemişlerse şirket belirsiz süreli olarak kurulmuş kabul edilir. Bu nedenle esas sözleşmede süre öngörülmemiş olması halinde reddi söz konusu olmaz. Uygulamada böyle hükümlerin esas sözleşmeye konulması çok enderdir²⁰⁴.

Belli süreli bir şirketin, bu sürenin sonuna kadar devam etmesi doğal ise de, sürenin bitiminden önce genel kurul kararı ve şirket süresinin değiştirilmesi yolu ile ortaklığın daha önce sona erdirilmesi mümkündür²⁰⁵. Sürenin bitiminden sonra faaliyetlerine devam eden anonim şirket TTK m. 529 gereği belirsiz süreli şirket haline gelir.

²⁰⁴ **Pulaşlı:** Şirketler, s. 614.

²⁰⁵ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 325."

I. Şirkete Ait İlanlar

Türk Ticaret Kanunu 339. Maddesinde düzenlenen anonim şirketlerde ilanların nasıl yapılacağı hususu esas sözleşmenin zorunlu içeriği arasında yer alır. Buna göre esas sözleşmede kanunda ilanlara ilişkin olarak anılan Ticaret Sicil Gazetesi ve internet sitesi dışında yapılacak ve tamamen ihtiyari olan ilana ilişkin düzenlemeye yer verilir²⁰⁶. Esas sözleşmede ilana ilişkin hüküm bulunmaması şirketin kuruluş eksikliği sayılır ve tescil talebinin reddini gerektirir.

Anonim şirketlerde bazı işlemler; pay sahiplerinin, şirket alacaklılarının, kurucuların, tahvil sahiplerinin, şirket kazancından pay alan kimselerin veya şirketle ilişki kuracak diğer üçüncü şahısların menfaatlerini ilgilendirdiğinden ilana tabidir. Türk Ticaret Kanunu'nun 414. maddesine göre; *"gelen kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilan ile çağırılır."* *"Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleri ile önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı gazete veya gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir."*

²⁰⁶ "Akdağ Güney: Kuruluş, s. 325."

Ayrıca Türk Ticaret Kanunumuzda pek çok maddede ilan zorunluluğundan bahsedilmiştir²⁰⁷.

m. Pay Sahiplerinin Taahhüt Ettiği Sermaye Paylarının Türleri ve Miktarları

Türk Ticaret Kanunu 339. maddesine göre, esas sözleşmede pay sahiplerinin taahhüt ettiği sermaye paylarının türleri ve miktarları gösterilmelidir. Bu hususların ana sözleşmede yer almaması kuruluş eksikliği sayılır ve tescil talebinin reddine yol açar. Noksanlığa rağmen yapılan tescil, şirketin tüzel kişilik kazanmasına engel olmaz ancak sök konusu eksiklik tescil ile ortadan kalkmış olmaz²⁰⁸.

Pay sahiplerinin taahhüt ettiği sermaye paylarının miktarları ve türleri ilişkin esas sözleşme hükmü, TTK m. 354'e istinaden TTK m. 36 bağlamında sicilin olumlu etkisi kapsamında yer almaz.

n. Şirketin Hesap Dönemi

Anonim şirketin hesap döneminin esas sözleşmede belirtilmesine ilişkin TTK hükmü mülga TTK'da yer almayan yeni bir düzenlemedir. Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) hesap dönemini düzenleyen 174. maddesine göre, "şirketlerin hesap dönemi normal olarak takvim yılıdır. Ancak takvim yılı dönemi, faaliyet ve muamelelerin mahiyetine uygun bulunmayanlar için, bunların

²⁰⁷ Örneğin; TTK m. 300, 373, 399, 419 gibi.

²⁰⁸ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 327.

müracaatı üzerine Maliye Bakanlığı on ikişer aylık hesap dönemleri belirleyebilir.”

Emredici hükümler ilkesi gereğince, şirketlerin hesap dönemi ister normal takvim yılı isterlerse farklı düzenlemeyi esas sözleşmelerinde belirtmeleri gerekir. Esas sözleşmede TTK m. 339 uyarınca hesap dönemine ilişkin hüküm bulunmaması kuruluş eksikliği niteliğinde olup, tescil talebinin reddi gerekir²⁰⁹. Buna rağmen yapılan tescil ile şirket tüzel kişilik kazanır ancak tescil eksikliği sağlığa kavuşmaz. Hesap dönemine ilişkin esas sözleşme hükmü, TTK m. 354'e istinaden TTK m. 36 bağlamında sicilin olumlu etkisi kapsamında yer almaz.

²⁰⁹ **Akdağ Güney:** Kuruluş, s. 328.

2. Esas Sözleşmede Öngörülmesi Halinde Zorunlu Hususlar

Bu hususların ortak özelliği, esas sözleşmede bulunmalarının mutlak gerekli olmamasıdır. Bu açıdan, esas sözleşme içeriğine dâhil olmalarının temelinde ihtiyarılık söz konusudur²¹⁰. Tamamen ihtiyari nitelikteki hususlardan farklı olarak geçerlik kazanabilmeleri için esas sözleşmede öngörülmeleri zorunludur.

Esas sözleşmede, kanunun başka maddelerinde ve diğer kanunlarda öngörülen, ihtiyari zorunlu, yani öngörülmesi halinde zorunlu olan hususlar da vardır. Buna örnek teşkil eden hususları aşağıda belirtilmiştir:

- "*Kayıtlı sermaye sisteminin kabul edilmesi (TTK m. 332) ve bu sistem içinde yönetim kuruluna bazı yetkiler tanınması (TTK m. 460; TTK m. 480)*",
- "*Yönetim kurulu kararlarının pay sahiplerine bildirim şekli (TTK m. 354)*",
- "*Yönetim kurulu üyelerinin görev süreleri ve tekrar seçilmeleri yasağı (TTK m. 362)*",
- "*Yönetim yetkilerinin devri (TTK m. 367)*",
- "*Temsilde çite imza kuralının aksi (TTK m. 370)*",
- "*TTK'da; birden azla paya sahip olanlara tanınacak oy sayısının sınırlandırılması (TTK m. 434)*",

²¹⁰ "**Bahtiyar, Mehmet:** 6102 Sayılı TTK'de Anonim Şirketin Kuruluşu, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9, S.117-118, Mayıs-Haziran 2014, s. 9-18."

- "*Şarta bağlı sermaye artırımına imkân tanınması (TTK m. 463 vd.)*",
- "*İmtiyazlı pay yaratılması (TTK m. 478)*",
- "*Cezai şart ödenmesi ve temerrüt faiz oranı (TTK m. 482)*",
- "*Nama yazılı payların devrinde şirketin onayı ve devrin sınırlandırılması (TTK m. 492)*",
- "*İntifa senedi çıkarılması (TTK m. 502)*",
- "*Kâr ve tasfiye payının dağıtımında arklı bir hesap yönteminin belirlenmesi (TTK m. 508)*",
- "*Hazırlık dönemi faizi (TTK m. 510)*",
- "*Yedek akçe dağıtılması (TTK m. 521 vd.)*",
- "*Kanunda bulunmayan bir sona erme nedeni öngörülmesi (TTK m. 529)*",
- "*Elektronik toplantı usulünün kabulü (TTK m. 1527)*",

Türk Ticaret Kanunu ve diğer kanunlarda yer alan düzenlemeler doğrultusunda bu örnekler geliştirilebilir.

Bu gibi hususların esas sözleşmede öngörülmeyip, başka bir belgede kabul edilmiş bulunmaları halinde, çoğu halde tamamen geçersizdirler. Örneğin, "*ortaklığa ayın sermaye koymak (TTK m. 339/2,e), belirli kimselere ortaklık kazancından özel yararlar sağlamak (TTK m. 339/2,f), imtiyazlı pay oluşturmak (TTK m. 478), yönetim yetkisini bölmek ve murahhaslara bırakmak (TTK m. 367)*" başka türlü mümkün değildir. Fakat istisnaen, pay sahiplerince kararlaştırılmasına rağmen esas sözleşmeye yazılmamış bazı hususların, somut olayda, sözleşme hükmünün kapsamı ve yorumuna göre, borçlar hukuku nitelikli bir

pay sahipleri sözleşmesi veya oy sözleşmesi olarak geçerli sayılması söz konusu olabilir²¹¹.

3. İhtiyari Unsurlar

Türk Ticaret Kanununun maddeleri incelendiğinde, asgari zorunlu unsur olarak görünen bir takım hususların, aslında sırf yönetim kurulu ya da genel kurulca öngörülmeyle netice ortaya çıkarabileceği; bazı durumlarınsa esas sözleşmede yazılmasının yada yazılmamasının pratik bir sonucu olmayacağı görülmektedir. Yasa koyucu bazı şartlarda şirket kuruculara seçimlik hak tanımıştır²¹². Bu durumda bazı hükümlerin sözleşmeye yazılıp yazılmaması şirket kurucuların seçimine bırakılmıştır.

Türk Ticaret Kanunu irdelendiğinde şu örnekler ile karşılaşırız:

- *"Esas sözleşmede hüküm veya genel kurul kararı olması halinde primli pay senedi çıkarabilir (TTK m. 347)"*.
- *"Yönetim kurulu başkan veya başkan vekilinin, yönetim kurulu kararı veya esas sözleşmede hüküm olması şartıyla genel kurul kararı ile seçilebilir (TTK m. 366)"*.

²¹¹ **Bahtiyar, Mehmet:** TTK'de Anonim Şirketin Kuruluşu, s. 10."

²¹² **Bahtiyar, Mehmet:** Anonim Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2016, s. 131."

- "Yönetim kurulu üyeleri tutarı esas sözleşmede veya genel kurul kararı ile belirlenmek şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kârdan pay ödenebilir (TTK m. 394)".
- "Tasfiye memurları esas sözleşme veya genel kurul kararı ile atanabilir (TTK m. 536)".
- "Birden fazla tasfiye memuru varsa –aksi esas sözleşme veya genel kurul kararında belirtilmemiş ise- işlemlerin şirketi bağlaması için unvan altında iki tasfiye memuru imzası yeterlidir (TTK m. 539)".
- "Tasfiye payı dağıtımı para ile yapılır ancak esas sözleşme veya genel kurul kararıyla farklı bir dağıtım yolu kararlaştırılabilir (TTK m. 543)".

Belirtmek gerekir ki esas sözleşmeye yazılacak bu ihtiyari unsurlar yalnızca yasanın vereceği bir tercih yapabilme alanının olduğu durumlarda geçerlilik kazanır. TBK'daki sözleşme özgürlüğü gibi taraflarca tamamen ihtiyari olarak belirlenecek bazı durumların²¹³ anonim ortaklık esas sözleşmesine belirtilmesi, Emredici Hükümlerin düzenlendiği Türk Ticaret Kanununun 340. maddesi gereğince yasaklanmıştır.

²¹³ "eTTK döneminde önalım, alım, geri alım hakları esas sözleşmede düzenlenebilmekte idi. bkz. **Moroğlu, Erdoğan**: Oy Sözleşmeleri, İstanbul 2007. s. 26."

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİ

I. GENEL OLARAK

Esas sözleşmedeki hükümlerin kaldırılması, sözleşmenin değiştirilmesi, esas sözleşmeye yeni hükümler eklenmesi ya da mevcut sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılması anlamına gelmektedir²¹⁴.

Esas sözleşmede yer alan maddi hataların ve imla hatalarının düzeltilmesi ise esas sözleşme değişikliği kapsamında değerlendirilmez²¹⁵. Yine, esas sözleşmede gerçekleşen bazı değişiklikler için kanunda esas sözleşme değişikliği için öngörülen usullere uyma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Örneğin TTK m. 359 uyarınca esas sözleşme ile atanan yönetim kurulu üyelerinden birinin mahkemece iflasına²¹⁶ veya

²¹⁴ "**Altaş, Soner:** Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler, İstanbul 2016, s. 487; **Bilgili/Demirkapı:** Şirketler Hukuku, s. 443; **Yavuz, Mustafa:** Yeni Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Anonim Şirketlerde Esas Sözleşme Değişikliği, Mali Çözüm Dergisi, Ocak-Şubat 2012, s. 178; **Şener, Oruç Hami:** Ortaklıklar Hukuku, s. 521."

²¹⁵ "**Tekinalp/Poroy/Çamoğlu:** Ortaklıklar, N. 1352."

²¹⁶ "Mahkemenin verdiği iflas kararının görevin sona ermesi için yeterli olmadığı, ayrıca bu kararın kesinleşmesi gerektiği ve dolayısıyla iflasına karar verilen yönetim kurulu üyesinin, bu kararın kesinleşmesine kadar ortaklıktaki görevine devam edeceği yolunda bkz. **Pulaşlı, Hasan:** Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesine İlişkin Esas Sözleşme Hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu Ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi, THYKS, C. XXI, Ankara 2005, s. 9."

kısıtlanmasına²¹⁷ karar verilir yada bir kişi üyelik için gerekli kanuni şartları kaybederse, bu kişinin görevi sona ermiş olur. Ayrıca kanunda öngörülen suçlardan biriyle mahkûmiyet halinde de aynı hüküm geçerlidir (TTK m. 363). Buna göre maddedeki şartların gerçekleşmesi ile birlikte yönetim kurulu üyeliği başka bir işleme gerek kalmadan sona erecektir. Bunun için bir esas sözleşme değişikliğine ihtiyaç bulunmamaktadır²¹⁸.

Esas sözleşme değişiklikleri iradi nedenlerden ya da kanuni zorunluluklardan kaynaklanabilir. Ortaklık vatandaşlığının değiştirilmesi, pay sahiplerine ayrıcalıklı haklar tanınması ya da bunların kaldırılması, esas sermaye artırımı ya da azaltılması esas sözleşme değişikliklerine örnek olarak verilebilir. Bu değişikliklerden esas sermayenin artırılması (TTK m. 456-472) ve esas sermayenin azaltılması (TTK m. 473-475) için kanun koyucu özel bir takım şartlar getirmiştir. Bunun dışında esas sözleşme değişiklikleri için bir sınıflandırılma yapılması ya da bunların sınırlı bir şekilde sayılması mümkün değildir.

Anonim şirketlerin kuruluşu sırasında evvela yapılması gereken husus, esas sözleşmenin hazırlanmasıdır. Esas sözleşme, anonim şirketin temelini oluşturmaktadır. Bu özelliği nedeniyle yasa koyucu esas sözleşmenin geçerliliğini çok sıkı şartlarına

²¹⁷ "Kısıtlanma kararının sebebi daha çok akıl zayıflığı, akıl hastalığı, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılığı, kötü yaşam ya da yönetim hallerine dayandığından, bu hallerden birine dayanılarak verilen kısıtlama kararı üyeliğin düşmesi için yeterli sayılmalıdır. İflasın aksine burada kararın kesinleşmesini beklemek, ortaklığın zararına yol açabileceği gibi, kararın kesinleşmesine kadar görevde kalan üyenin sorumluluğu konusunda da bir çok ihtilafa sebep olabilecektir. **Pulaşlı**, Kendiliğinden Sona Erme, s. 10."

²¹⁸ **Bahtiyar**, Anasözleşme, s. 142.

tabi tutmuş ve zorunlu içeriğini de detaylı olarak açıklamıştır. Fakat esas sözleşme, şirketin kuruluşunda hazırlanıp daha sonra değiştirilemez niteliğe haiz değildir. Şirketin içinde bulunduğu durumlarla iktisadi hayatın gerekliliklerine doğrultusunda ana sözleşmenin değiştirilmesi zorunluluğu her vakit vuku bulabilir.

TTK, öncelikle esas sözleşme değişikliğini genel olarak düzenlemiş (TTK m. 452-455) daha sonra da özel nitelikteki esas sözleşme değişiklikleri olarak sermaye artırımını (TTK m. 456-475) ve sermaye azaltılmasına ilişkin ayrı hükümler öngörmüştür.

II. ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİNDE YETKİLİ ORGAN

Esas sözleşmenin değiştirilmesinin anonim şirket genel kurulunca yapılır. Türk Ticaret Kanununun 452. maddesinde göre; *"Genel kurul, aksine esas sözleşmede hüküm bulunmadığı takdirde, kanunda öngörülen şartlara uyarak, esas sözleşmenin bütün hükümlerini değiştirebilir; müktesep ve vazgeçilmez haklar saklıdır"*. TTK'nin 408. maddesi gereğince, esas sözleşmenin değiştirilmesi, genel kurulun devredilemez görev/yetkilerinden birisidir.

Anonim şirket genel kurulunun esas sözleşmeyi değiştirme yetkisi bazı hususlar açısından sınırlandırılmıştır. Her şeyden önce, Türk Ticaret Kanununun 452. maddesinde vazgeçilmez ve müktesep haklar saklı tutulmuştur. Yani esas sözleşme değişikliği, ortakların vazgeçilmez ve müktesep haklarına aykırı olamaz²¹⁹. Müktesep

²¹⁹ **"Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 443; **Öcal, Şebnem:** Anonim Şirketlerde Ana Sözleşme Değişiklikleri, İstanbul Barosu

hak; esas sözleşme yada kanun hükümlerine göre, şirket genel kurul toplantılarına katılma hakkından doğan haklardır²²⁰. Özellikle iptal davası açma, tasfiye sonucuna katılma, oy kullanma ve kar payı alma gibi haklar müktesep haktır²²¹. Müktesep haklar, ikiye ayrılır. Bunlar Nispi ve Mutlak haklardır²²². Nispi müktesep haklar üzerinde şirket genel kurulun düzenleme yapma yetkisi vardır fakat kurul bu düzenlemeyi özlerine dokunmaksızın yapması gerekir²²³. Mutlak müktesep haklara ilgili pay sahibinin onayı ile müdahale edilebilir²²⁴.

Vazgeçilmez haklar, anonim şirketin temel yapısı uyarınca şirket ortaklarına tanınan ve nispi/emredici hükümlerle korunan

Derisi, C. 81, S.2, 2007, s. 565-602; **Şener, Oruç Hami:** Ortaklıklar Hukuku, s. 521."

²²⁰ "**Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 444." "Eski TTK m.385/2 hükmünde "müktesep haklar kanun veya esas mukavele hükümlerine göre umumi heyet ve idare meclisi kararlarına tabi olmayan yahut umumi heyetin iştirak haklarından doğan hususiyle azalık, rey kullanmak, iptal davası açmak, kâr payı almak ve tasfiye neticesine iştirak etmek gibi haklardır" şeklinde bir tanım yapılmaktaydı. Ancak mevcut kanunumuzda herhangi bir tanıma yer verilmemiştir." "Bkz. **Reisoğlu, Seza:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirketlerle İlgili Başlıca Yeni ve Farklı Düzenlemeleri, Türkiye Bankalar Birliği, 2011, s. 5."

²²¹ "**Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 444."

²²² "**Şener, Oruç Hami:** Ortaklıklar Hukuku, s. 521."

²²³ "**Şener, Oruç Hami:** Ortaklıklar Hukuku, s. 521."

²²⁴ "**Şener, Oruç Hami:** Ortaklıklar Hukuku, s. 521. iptali istenen genel kurul kararı ile değiştirilen ana sözleşmenin 10. maddesinde davacıya tanınan hak, paya tanınmayıp ortağa tanındığı için imtiyaz olarak kabul edilemez, ancak pay sahibinin rızası olmadan değişiklik yapılamayan ana sözleşme ile tanınan müktesep haklardandır. Ana sözleşme ile davacıya tanınan bu müktesep hak onun rızası olmadan değiştirilemeyeceğinden bu husustaki ana sözleşme hükmü davacının rızası olmadan olağan genel kurul kararı ile kaldırılamaz (TTK 452, 6762 sayılı, TTK 385/1)."

haklardır²²⁵. Türk Ticaret Kanununun 447. maddesinin birinci fıkrası vazgeçilmez hakları düzenlemektedir. Bu itibarla, asgari oy hakkı, pay sahibinin genel kurula katılma hakkı vazgeçilmez haklar arasındadır ²²⁶. Vazgeçilmez haklar, müktesep haklara göre daha önemli seviyede koruma altına alınmıştır. Müktesep haklarda pay sahibinin oluru çerçevesinde hakkın ortadan kaldırılması ya da sınırlandırılması mümkündür²²⁷. Ona karşılık vazgeçilmez haklarda pay sahibinin rızası olsa dahi söz konusu hakka müdahale edilemez ²²⁸. "Aksi takdirde genel kurul kararı batıl olur (TTK m. 447/1)."

Müktesep ve vazgeçilmez haklar dışında, esas sözleşme değişikliklerinin medeni kanun uyarınca dürüstlük kuralına ve yasanın emredici hükümlerine de aykırılık teşkil etmemesi gerekmektedir ²²⁹. Bu noktada özellikle Türk Ticaret Kanununun 340. maddesinin hükmü önem arz etmektedir.

²²⁵ "Adıgüzel, Burak: Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVIII, S.1, 2014, s. 41."

²²⁶ "Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku, s. 503 vd."

²²⁷ "Şener, Oruç Hami: Ortaklıklar Hukuku, s. 522."

²²⁸ "Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan: Şirketler Hukuku, s. 444."

²²⁹ "Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan: Şirketler Hukuku, s. 444; Şener, Oruç Hami: Ortaklıklar Hukuku, s. 523."

III. ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİNİN TÜRLERİ

Esas sözleşme değişiklikleri, "*genel değişiklikler*" ve "*özel değişiklikler*" olmak üzere iki kısımdır²³⁰. Genel değişikliklerden anlatılan, esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin temel ilke ve usullerdir. Bu husus, "TTK m. 452 ve TTK m. 455" hükümleri arasında düzenlenmiştir. Özel değişikliklerse, "TTK m. 456 ve TTK m. 475" arasında düzenlenen ve sahip oldukları önem gereği genel değişikliklerden daha özel usullere tabi kılınan sermaye artırımı ve azaltılmasına ilişkin sözleşme değişiklikleridir. Kanun koyucu, anonim şirketlerde sermaye unsurunun önemsedüğinden, sermayenin azaltılması ve artırımı noktasında özel hükümler düzenlemiştir. Anonim şirketin sermayesinin esas sözleşmede düzenlenmesi mecburi olduğundan, sermaye azaltılması ve artırımı için esas sözleşmenin değiştirilmesini gerektirmektedir.

²³⁰ **Öcal, Şebnem:** Ana Sözleşme Değişiklikleri, s. 570.

IV. ESAS SÖZLEŞMENİN DEĞİŞTİRİLMESİ USULÜ

a. Genel Değişiklerde Usul

i. *Esas Sözleşme Değişiklik Teklifinin Hazırlanması*

Esas sözleşmenin değiştirilmesi açısından ilk olarak anonim şirket yönetim kurulunca esas sözleşme değişiklik teklifine ilişkin taslak metnin hazırlanması gerekmektedir²³¹. Söz konusu esas sözleşme değişiklik teklifi yönetim kurulunca re 'sen hazırlanabileceği gibi, anonim şirket genel kurulun almış olduğu karar sebebiyle de hazırlanabilir²³². Bütün durumlarda anonim şirket yönetim kurulu esas sözleşme değişiklik teklifi için bir karar almak zorundadır. Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, "*yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır (TTK m. 390/1)*". TTK'nin bu hükmü ile organlar arasında işlev ayrımı yapıldığı ve şirket genel kurulun bütün kararları alabilme yetkisiyle donatıldığına ilişkin salt yetki teorisinin reddedildiği görülmektedir²³³.

²³¹ "**Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 445; **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler, s. 852."

²³² "**Pulaşlı, Hasan:** Şirketler, s. 852; **Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 445."

²³³ "Bu konuda bkz. TTK m. 375'in gerekçesi Gerçekten de yönetim kuruluna ait devredilemez yetki ve görevler incelendiğinde, bu kurulun şirketin yönetimi ile ilgili temel karar ve denetim organı olarak görevlendirildiği anlaşılmaktadır." "Bu yönde bkz. **Karasu, Rauf:** Emredici Hükümler İlkesi, s. 137."

Esas sözleşme değişiklik teklifine ilişkin karar, "yönetim kurulu karar defterine yazıldıktan sonra noter tarafından onaylanması gerekmektedir"²³⁴.

ii. İlgili Kurumlardan İzin Alınması

Değişiklik metninin hazırlanmasından sonra, izne tabi anonim şirketler için Gümrük ve Ticaret bakanlığından izin alınmalıdır. Türk Ticaret Kanununun 333. maddesine göre, "*Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca yayımlanacak tebliğle, faaliyet alanları belirlenip, ilan edilecek anonim şirketler Gümrük ve Ticaret Bakanlığının izni ile kurulur.*" "*Bu şirketlerin esas sözleşme değişiklikleri de aynı Bakanlığın iznine bağlıdır*". Bu tebliğin²³⁵ 5. maddesine göre; "esas sözleşme değişikliği bakanlığın iznine tabi şirketler şunlardır: Bankalar, finansal kiralama şirketleri, faktöring şirketleri, tüketici finansmanı ve kart hizmetleri şirketleri, varlık yönetim şirketleri, sigorta şirketleri, anonim şirket şeklinde kurulan holdingler, döviz büfesi işleten şirketler, umumi mağazacılıkla uğraşan şirketler, tarım ürünleri lisanslı depoculuk şirketleri, ürün ihtisas borsası şirketleri, bağımsız denetim şirketleri, gözetim şirketleri, teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri, Sermaye Piyasası Kanununa tabi şirketler ile serbest bölge kurucusu ve işleticisi şirketler."

²³⁴ **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler, s. 852;

²³⁵ "Anonim ve Limited Şirketlerin Sermayelerini Yeni Asgari Tutarlara Yükseltmelerine ve Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişikliği İzne Tabi Anonim Şirketlerin Belirlenmesine İlişkin Tebliğ (RG, 15.11.2012, S.28468)."

Ayrıca tebliğde belirtilen şirketlerin Türk Ticaret Kanunu haricindeki düzenlemeler nedeniyle başka kurumlardan da izin alması gerekebilir. Örneğin; “bankalar, finansal kiralama şirketleri ve faktöring şirketleri BDDK’dan, sigorta ve reasürans şirketleri Hazine Müsteşarlığından, halka açık anonim şirketler ise Sermaye Piyasası Kurulundan izin almaktadırlar²³⁶.”

Bakanlığın bu incelemenin sadece hukuki bir inceleme olacağı açıkça belirtilmiştir²³⁷.

²³⁶ “**Altaş, Soner:** Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişiklikleri Bakanlık İznine Tabi Şirketlere Dair Değerlendirmeler ve Öneriler, *Mali Çözüm Dergisi*, Mayıs-Haziran 2015, s.89.”

²³⁷ “TTK’nin 333. maddesinin gerekçesinde “*Anonim şirketlerin kuruluşunda ve esas sözleşme değişikliklerinde 4884 sayılı Kanunla getirilen dar istisnalı normatif sistem 6762 Sayılı Kanunda aynen korunmuştur. Ayrıca, anonim şirketin kuruluşunun ve esas sözleşme değişikliğinin hiçbir makamın iznine tabi tutulamayacağı kesin bir tarzda belirtilerek normatif sistemin, hükümdeki istisna dışında mutlak olarak uygulanması vurgulanmıştır. Bu kesin kural SPK ve BDDK başta olmak üzere diğer özerk kurumları da kapsar. Kamu menfaati yönünden, kontrolün gerekli olduğu hallerde ilgili makam, isteklerini STB aracılığıyla gerçekleştirebilir. Böylece devlet kontrolünde bütünlük sağlanmış, çok başlılık ve öznellik hukukun üstünlüğüne aykırı kabul edilmiş ve ana sistemin istisnalarla yozlaştırılmasına engel olunmuştur. Hükümdeki hukuki konum ve nitelik ile anonim şirketin kamusal yönü bulunup bulunmadığı, işletme konusunun kamu hizmeti yönünden özellik taşıyıp taşımadığı, halka açık olup olmadığı veya benzeri özellikleri haiz olup olmadığı kastedilmiştir. Ancak bu hüküm SPK, BDDK ve benzeri kurumların kendi ilke ve kriterlerini Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirmelerine ve bu Bakanlık ile bu konuda işbirliği yapmalarına engel oluşturmaz” denilmiştir.”*

Ayrıca TTK'de bakanlığın izni ile ilgili, özel bir esas sözleşme değişikliği olan sermaye artırımını ile ilgili ayrı bir düzenleme yapılmıştır. TTK'nin 456. Maddesinin 3. Fıkrasına göre, "*Artırım, genel kurul veya yönetim kurulu kararı tarihinden itibaren üç ay içinde tescil edilemediği takdirde, genel kurul veya yönetim kurulu kararı ve alınmışsa izin geçersiz hâle gelir ve 345 inci maddenin ikinci fıkrası uygulanır*".

iii. Değişikliğe Genel Kurulun Karar Vermesi

Esas sözleşme değişikliği için genel kurulda karar alınması gerekir. Bir genel kurul kararından söz edilebilmesi için de bir genel kurulun ve bu kurulda alınmış bir kararın varlığına ihtiyaç vardır.

TTK hükümlerine göre, esas sözleşme değişikliği yapmaya yetkili olan organ anonim şirket genel kuruldur. Şirket yönetim kurulu, değişiklik teklifini hazırladıktan ve izin alınması zorunlu durumlarda izin alındıktan sonra Türk Ticaret Kanununun 414. Maddesine göre, "*Genel kurul toplantıya, esas sözleşmede gösterilen şekilde, şirketin internet sitesinde ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanan ilanla çağrılır. Bu çağrı, ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere, toplantı tarihinden en az iki hafta önce yapılır. Pay defterinde yazılı pay sahipleriyle önceden şirkete pay senedi veya pay sahipliğini ispatlayıcı belge vererek adreslerini bildiren pay sahiplerine, toplantı günü ile gündem ve ilanın çıktığı veya çıkacağı gazeteler, iadeli taahhütlü mektupla bildirilir toplantıya çağırır.*" Ancak Türk Ticaret Kanununun 453. maddesi uyarınca; "şirket yönetim kurulu tarafından karara bağlanmış bulunan esas sözleşme değişiklik taslağının, değiştirilecek mevcut hükümlerle birlikte yine TTK m. 414/1'de öngörülen usule uygun olarak taslağın ilan edilmesi

gerekmektedir. Bu ilanın yapılmasındaki gaye, şirket pay sahiplerinin bilgilendirilerek önceki metinle sonraki metin arasında karşılaştırma yapabilmelerini sağlamaktır"²³⁸.

Anonim şirket, esas sözleşmesi değişikliklerinde genel kurulun toplantı ve karar nisapları Türk Ticaret Kanununun 421. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye "*kanunda veya esas sözleşmede aksine hüküm bulunmadığı takdirde, esas sözleşmeyi değiştiren kararlar, şirket sermayesinin en az yarısının (1/2) temsil edildiği genel kurulda, toplantıda mevcut bulunan oyların çoğunluğu ile alınır. İlk toplantıda öngörülen toplantı nisabı elde edilemediği takdirde, en geç bir ay içinde ikinci bir toplantı yapılabilir. İkinci toplantı için toplantı nisabı, şirket sermayesinin en az üçte birinin (1/3) toplantıda temsil edilmesidir. Bu fıkrada öngörülen nisapları düşüren veya nispi çoğunluğu öngören esas sözleşme hükümleri geçersizdir*" şeklindedir.

Temel düzenleme bu olmakla birlikte, genel kurulda görüşülen esas sözleşme değişikliğinin içeriğine göre kanunda başkaca karar nisapları da düzenlenmiştir.

²³⁸ "**Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 523."

Türk Ticaret Kanununun 421. maddesinin 2. fıkrasına göre, "aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin tümünü oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin oybirliğiyle alınır":

- "Bilanço zararlarının kapatılması için yükümlülük ve ikincil yükümlülük koyan kararlar",
- "Şirketin merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar".

Türk Ticaret Kanununun 421. maddesinin 3. fıkrasına göre, "aşağıdaki esas sözleşme değişikliği kararları, sermayenin en az yüzde yetmiş beşini (%75) oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla alınır":

- "Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi",
- "İmtiyazlı pay oluşturulması",
- "Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması".

Türk Ticaret Kanununun 421. maddesinin 5. fıkrasına göre, "pay senetleri menkul kıymet borsalarında işlem gören şirketlerde ise, aşağıdaki konularda karar alınabilmesi için, yapılacak genel kurul toplantılarında, esas sözleşmelerinde aksine hüküm yoksa sermayenin en az dörtte birini (1/4) karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin varlığıyla toplanır. Kararlar toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğu ile verilir":

- "Sermayenin arttırılması ve kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesine ilişki esas sözleşme değişiklikleri",
- "Birleşmeye, bölünmeye ve tür değiştirmeye ilişkin kararlar".

iv. Esas Sözleşme Değişikliğinin İmtiyazlı Pay Sahipleri Özel Kurulunca Onaylanması

Anonim şirket genel kurullarında çoğunluğu oluşturan pay sahiplerinin esas sözleşme değişikliği yoluyla imtiyazlı paylara tanınan ek ve farklı nitelikteki hakları ihlal etmelerinin önüne geçebilmek için bu nitelikteki kararların infaz edilebilmesi, söz konusu kararların imtiyazlı pay sahiplerince onaylanması şartına bağlanmıştır.

Anonim şirketlerde kural olarak paylar arasında "eşitlik ilkesi" geçerlidir²³⁹. Fakat "eşitlik ilkesinin" istisnasını imtiyazlı paylar oluşturur. Türk Ticaret Kanununun 478. maddesine göre "İmtiyaz; kâr payı, tasfiye payı, rüçhan ve oy hakkı gibi haklarda, paya tanınan üstün bir hak veya kanunda öngörülmemiş yeni bir pay sahipliği hakkıdır". Yani anonim şirketlerde bazı paylara, diğerlerine göre daha öncelikli yada daha fazla haklar sağlanması mümkündür²⁴⁰.

²³⁹ "Şener, Oruç Hami: Ortaklıklar Hukuku, s. 522."

²⁴⁰ "Kaya, İlknur: İmtiyazlı Pay Kavramı ve Kayıtlı Sermaye Sisteminde İmtiyazlı Paylar, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr.Akar Öcal Armağanı, s. 226; Kirtil, Neşe: İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısının Yapılması, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, Özel Sayı, 2005, s. 79."

Türk Ticaret Kanununun 454. Maddesine göre, "Esas sözleşme değişikliğinde imtiyazlı paylara ilişkin bir düzenleme varsa ve bu düzenleme imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını ihlal edecek nitelikte ise, genel kurulun değişiklik kararının imtiyazlı pay sahipleri özel kurulunca onaylanması gerekmektedir". Onay alınmadan verilen karar ilgili madde hükmü uyarınca uygulanamayacaktır.

Anonim şirket yönetim kurulu, "en geç genel kurul kararının ilan edildiği tarihten itibaren bir ay içinde özel kurul toplantıya çağırır (TTK m. 454/2). Çağrıya rağmen süresi içinde özel kurul toplanamazsa, genel kurul kararı onaylanmış sayılır (TTK m. 454/5). Özel kurul imtiyazlı payları temsil eden sermayenin yüzde altmışının (%60) çoğunluğuyla toplanır ve toplantıda temsil edilen payların çoğunluğuyla karar alır. İmtiyazlı pay sahiplerinin haklarının ihlal edildiği sonucuna varılırsa karar gerekçeli bir tutanak la belirtilir²⁴¹. Tutanağın on gün içinde şirket yönetim kuruluna teslimi zorunludur. Tutanak, birlikte verilen bilgilerle beraber tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilir (TTK m. 454/3). Ancak imtiyazlı pay sahipleri, genel kurul toplantısında esas sözleşmenin değiştirilmesi hakkında burada öngörülen toplantı ve karar nisabına uygun olarak olumlu oy vermişlerse ayrıca özel toplantı yapılmaz (TTK m. 454/4)."

²⁴¹ "Eriş, Gönen: Ticari İşletme ve Şirketler, s. 3066."

v. **Tescil ve İlan**

Esas sözleşme değiştirildiğinde yapılması gereken son husus, şirket genel kurulunca alınan kararın, yönetim kurulunca tescil ve ilan edilmesidir. Türk Ticaret Kanununun 455. maddesine göre, *"Esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin genel kurul kararı, yönetim kurulu tarafından, şirket merkezinin ve şubelerinin bulunduğu yerin ticaret siciline tescil edilir; ayrıca ilâna bağlı hususlar ilân ettirilir; tescil ve ilân edilen karar şirketin internet sitesine konulur. Değiştirme kararı üçüncü kişilere karşı tescilden önce hüküm ifade etmez"*.

Tescil ve ilan edilen karar ayrıca şirketin internet sitesinde de yayımlanır. Türk Ticaret Kanununun 455. Maddesi uyarınca; *"esas sözleşmenin değiştirilmesine ilişkin karar üçüncü kişilere karşı tescilden önce hüküm ifade etmez²⁴²."* "Ancak bu karar, henüz tescil ve ilan edilmemesine rağmen şirketin iç işleri yönünden uygulanması mümkündür²⁴³."

²⁴² "Ayrıntılı bilgi için bkz. **Akdağ Güney, Necla**: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Esas Sözleşmesinin ve Sözleşme Değişikliğinin Tescili ve Tescilin Etkileri, REGESTA Ticaret Hukuku Dergisi, S.1, 2011, s.39 vd."

²⁴³ **Eriş, Gönen**: Ticari İşletme ve Şirketler, s. 3066.

b. Özel Değişiklerde Usul

i. Sermayenin Artırılması

Şirket sermayenin artırılması, esas sözleşmede yer alan belirli miktarın Türk Ticaret Kanununda düzenlenen usul izlenerek arttırılmasını ifade eder²⁴⁴. Sermayenin artırılması anonim şirketlerde esas sözleşme değişikliğiyle gerçekleşir ki bu hususta kanun koyucu düzenlemeler yapmıştır. Sermaye artırımının yapılmasının çeşitli nedenleri bulunabilir. En başta bulunan neden, anonim şirket faaliyet alanıyla ilgili daha çok sermayeye ihtiyaç duymasındır²⁴⁵. Bununla beraber, anonim şirket malvarlığının artması sebebiyle yeni paylar oluşturularak pay sahiplerine dağıtılması ihtiyacı da sermaye artırımının sebebi olabilir²⁴⁶.

Türk Ticaret Kanununda 3 tür sermaye artırımını öngörülmüştür. Bu artırım türleri; "sermaye taahhüdü yoluyla artırım, iç kaynaklardan sermaye artırım ve şarta bağlı sermaye artırım"dır²⁴⁷." Ancak "TTK m. 456 ve TTK m. 457'de" bütün sermaye artırım türleri açısından ortak olan hükümler düzenlenmiştir. Sermaye artırımına Türk Ticaret Kanunu m. 456/2

²⁴⁴ **Moroğlu, Erdoğan:** Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, İstanbul 2015, s.1; **Biçer, Levent:** Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye, İstanbul 2010, s.23; **Korkut, Ömer:** 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımının Geçersizliği, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.LXXI, S.2, s.275;

²⁴⁵ **Biçer, Levent:** Şartlı Sermaye, s.21; **Moroğlu, Erdoğan:** Sermaye Artırımı, s.2; **Şener, Oruç Hami:** Ortaklıklar Hukuku, s. 539.

²⁴⁶ **Biçer, Levent:** Şartlı Sermaye, s.22; **Moroğlu, Erdoğan:** Sermaye Artırımı, s.3.

²⁴⁷ **Moroğlu, Erdoğan:** Sermaye Artırımı, s.5.

uyarınca, "esas sermaye sisteminde" genel kurul, "kayıtlı sermaye sisteminde" ise yönetim kurulu karar verir. Sermaye artırımını, esas sözleşmenin değiştirilmesi şeklinde yapılmasına ve bu da kural olarak genel kurula ait devredilemez bir yetki olmasına rağmen, kanun koyucu kayıtlı sermaye sisteminde bir istisna getirmiştir²⁴⁸. "Yönetim kurulu, sermaye artırımına ilişkin esas sözleşme değişikliği teklifini hazırladıktan sonra, gerektiği takdirde Gümrük ve Ticaret Bakanlığında izin almak zorundadır. Eğer izin alındıktan sonra teklifte başka bir değişiklik yapılmışsa, bunun da Bakanlık tarafından onaylanması gerekmektedir (TTK m. 456/2). Sermayenin artırılmasına ilişkin genel kurul toplantı ve karar nisapları TTK m. 421/1 hükmünde belirtilen nisaplardır."

Yönetim kurulu, sermaye artırımının türüne göre bir beyan imzalar. Söz konusu beyanda hangi hususların bulunması gerektiği Türk Ticaret Kanununu 457/2 maddesinde belirtilmiştir. "Sermaye artırımına ilişkin karar, ticaret siciline tescil ile birlikte hüküm ifade eder. Ancak tescilin, kararın alındığı tarihten itibaren üç ay içerisinde yapılması gerekmektedir (TTK m. 456/3). Aksi takdirde, sermaye artırımına ilişkin karar ve Bakanlıktan alınan izin geçersiz hale gelir."

"Sermaye artırımında kanun hükümlerine aykırı hareket edilmek suretiyle alacaklıların, pay sahiplerinin veya kamunun menfaatleri önemli bir şekilde tehlikeye düşürülmüş veya ihlal

²⁴⁸ "Gülmisal Akkale, Rüveyda: Kayıtlı Sermaye Yapısı Hakkında Genel Bilgi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerde Kayıtlı Sermayenin Artırım Usulü, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVII, S.1-2, 2013, s.31; Eriş, Gönen: Ticari İşletme ve Şirketler, s. 3072; Moroğlu, Erdoğan: Sermaye Artırımı, s.11."

edilmiş olursa, yönetim kurulunun, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının, ilgili alacaklının veya pay sahibinin istemi üzerine şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesince sermaye artırımının geçersizliğine karar verilir." "(TTK m. 456/4 atfıyla TTK m. 353)."

ii. Sermayenin Azaltılması

Sermayenin azaltılması, esas sözleşmede yer alan belirli miktarın Türk Ticaret Kanununda öngörülen usul izlenerek azaltılmasını ifade eder²⁴⁹. Sermayenin azaltılması iki temel nedene dayanır. "Birincisi, şirketin ihtiyacından fazla sermayeye sahip olması, ikincisi ise mevcut bilanço zararlarının kapatılmasıdır²⁵⁰." Sermayenin azaltılması, alacaklıların haklarını kaybetmesi riski taşıdığından, TTK'nin 473 vd. maddelerinde özel düzenlemeler getirilmiştir²⁵¹.

Sermayenin azaltılması da, sermaye artırımında olduğu gibi esas sözleşmenin değiştirilmesi ile olur. TTK'nin 473/1 maddesine göre, "*Bir anonim şirket sermayesini azaltarak, azaltılan kısmın yerine geçmek üzere bedelleri tamamen ödenecek yeni paylar çıkarmıyorsa, genel kurul, esas sözleşmenin gerektiği şekilde*

²⁴⁹ "**Tanrıverdi, Alper:** Sermayenin Azaltılmasına İlişkin Güncel Sorunlar, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2016 (116), s.306; **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler, s. 875."

²⁵⁰ "**Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 466; **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler, s. 875; **Şener, Oruç Hami:** Ortaklıklar Hukuku, s. 558; **Tanrıverdi, Alper:** Sermayenin Azaltılması, s.306."

²⁵¹ "**Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 467; **Pulaşlı, Hasan:** Şirketler, s. 875; **Şener, Oruç Hami:** Ortaklıklar Hukuku, s. 558; **Tanrıverdi, Alper:** Sermayenin Azaltılması, s.307."

değiştirilmesini karara bağlar". Bu halde anonim şirket yönetim kurulu, sermayenin azaltılmasına ilişkin sözleşme değişikliği teklifini hazırlar ve şirket genel kurulunu toplantıya çağırır. "Genel kurul toplantısına ilişkin çağrı ilanlarında, mektuplarda ve internet sitesi bildiriminde, sermaye azaltılmasına gidilmesinin sebepleri ile azaltmanın amacı ve azaltmanın ne şekilde yapılacağı ayrıntılı bir şekilde ve hesap verme ilkelerine uygun olarak açıklanmalıdır. Daha sonra yönetim kurulu, bu hususları içeren bir raporu genel kurula sunar. Bu rapor, genel kurul tarafından onaylandıktan sonra tescil ve ilan edilir (TTK m. 473/1)."

Sermayenin azaltılmasına ilişkin genel kurul toplantı ve karar nisapları hakkında Türk Ticaret Kanununun 421/3 maddesi uygulanır. Maddeye göre; "sermayenin en az yüzde yetmiş beşini (%75) oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarıyla sermayenin azaltılması kararlaştırılabilir."

TTK'nin 474. Maddesinde; "sermaye azaltılmasına ilişkin şirket genel kurul kararından sonra şirket alacaklılarına çağrıda bulunulması öngörülmüştür²⁵²." Buna göre; "*Genel kurul esas sermayenin azaltılmasına karar verdiği takdirde, yönetim kurulu, bu kararı şirketin internet sitesine koyduktan başka, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve aynı zamanda esas sözleşmede öngörüldüğü şekilde, yedişer gün arayla, üç defa ilan eder. İlanda alacaklılara, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesindeki üçüncü ilandan itibaren iki ay içinde, alacaklarını bildirerek bunların ödenmesini*

²⁵² **Tanrıverdi, Alper:** Sermayenin Azaltılması, s.307.

veya teminat altına alınmasını isteyebileceklerini belirtir. Şirketçe bilinen alacaklılara ayrıca çağrı mektupları gönderilir”.

Çağrı üzerine başvuran alacaklılardan, vadesi gelmiş olanların alacakları ödenir²⁵³. “Vadesi henüz gelmemiş olan alacaklar ise teminat altına alınır. Sermayenin azaltılması kararı, alacaklılara verilen sürenin sona ermesinden ve beyan edilen alacakların ödenmesinden ya da teminat altına alınmasından sonra ifa edilebilir (TTK m. 475/1). Sermayenin azaltılmasına ilişkin esas sözleşme değişikliğinin ifası ise tescil işlemine bağlıdır. Yönetim kurulu, genel kurul kararından sonra bütün işlemler tamamlanınca sermayenin azaltılması kararını ticaret siciline tescil ettirir. Dolayısıyla diğer usullerden farklı olarak, genel kurul kararından hemen sonra tescil ettirilmesi söz konusu değildir²⁵⁴. Alacaklar ödenmeden veya teminat altına alınmadan sermaye azaltılırsa alacaklılar şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde sermayenin azaltılması işleminin tescilinin ilan edilmesinden itibaren iki yıl içinde sermayenin azaltılmasının iptali davası açabilirler (TTK m. 475/1).”

Kanun koyucu, esas sözleşmenin değiştirilmesinde de sıkı şekil şartları içeren düzenlemeler getirmiş ve bazı usuller öngörmüştür. Bu durumda iki tür değişiklik olduğu söylenebilir. Bunlar; “*genel değişiklikler*” ve “*özel değişikliklerdir*”.

²⁵³ **Tanrıverdi, Alper:** Sermayenin Azaltılması, s.307.

²⁵⁴ **Bilgili, Fatih/Demirkapı, Ertan:** Şirketler Hukuku, s. 470.

Esasen özel değişiklikler başlığı altında düzenlenen şirket sermayesinin azaltılması ve artırılması konularında da genel değişikliklerde izlenen usul temel alınmaktadır.

Fakat sermaye azaltılması ve artırımının önemi nedeniyle, genel usullerden ayrılarak bir takım farklılıklar getirilmiştir. Söz gelimi, sermayenin azaltılmasında alacaklıların beyan ettiği alacakların ödenmesi yada teminat altına alınmasından sonra, esas sözleşme değişikliği kararı uygulanabilmektedir. Öte yandan esas sözleşme değişikliklerinde yetkili organ genel kurulken, kayıtlı sermaye sistemindeyse yetkili anonim şirket organı yönetim kuruludur. Yani bu sistemde sermaye artırımına yönetim kurulu karar vermektedir.

SONUÇ

Anonim Şirketlerin kuruluş aşamasında öncelikle yapılması gereken husus, anonim Şirket esas sözleşmenin hazırlanmasıdır. Esas sözleşme, Şirketin temel düzenini ve temel yapısını belirlemektedir. Bu özelliği nedeniyle kanun koyucu esas sözleşmenin geçerliliğini çok sıkı Şekil Şartlarına baĐlamıŐ ve esas sözleşmenin zorunlu içeriğini de ayrıntılı olarak düzenlemiştir.

Anonim Şirketin, kuruluşu sırasında hazırlanması zorunlu bir belge olan esas sözleşme, sadece bir kuruluş formalitesi değildir. Ortaklığın kuruluşu yanında işleyişi, sona ermesi ve tasfiyesine ilişkin birçok husus emredici hükümler çerçevesinde esas sözleşmede yer alır. Dolayısıyla esas sözleşmenin ortaklıktaki işlevini, anayasanın devletteki işlevine benzetmek mümkündür. Pay sahiplerinin hak ve yükümlülüklerini doğrudan etkileyecek bir işlem olan esas sözleşmenin değiştirilmesi konusunda, tek yetkili organ olarak genel kurulun toplanması ve karar almasında özel yetersayılar öngörülmesi ile bu değişikliğin özel usullere bağlanması da anayasaların değiştirilmesinde izlenen yolla paralellik göstermektedir. Bütün bu açılardan bakıldığında esas sözleşmenin ortaklık temel düzenini gösterirken, bir anlamda ortaklık anayasası görevini yerine getirdiği söylenebilir.

6762 sayılı eski TTK döneminde Anonim Şirket tek kişi tarafından kurulmamaktaydı ve birden çok kişi tarafından meydana gelmekteydi. Avrupa birliğinde tek kişi tarafından kurulan anonim Şirketler bulunmaktadır. Bu sebeple lkemizin Avrupa Birliği uyum süreci içerisinde, 6102 sayılı yeni TTK'nin 339.

maddesinde Anonim şirketin tek kişi tarafından kurulacağı hükmü getirilmiştir.

Esas sözleşme, kurucuların irade uyuşmaları ile oluşan ilk esas sözleşmenin teknik anlamda sözleşme niteliği taşıdığı açıktır. Bununla birlikte, ortaklığın faaliyete geçmesinden sonra esas sözleşme, sözleşme temelinden uzaklaşmakta ve tüm ortaklar için bağlayıcı ve düzenleyici bir temel belge haline gelmektedir.

Tek kuruculu Anonim şirketlerde ise, şirkette kurucunun irade beyanının yer aldığı belge "taahhütname" veya "tek yanlı kuruluş beyanı" olarak nitelendirilmelidir. Fakat bu durum esas sözleşmenin (taahhütnamenin) çifte karakterini oradan kaldırmaz. Ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanan şirkette, taahhütname, kurucunun iradesinden ayrı bir karaktere bürünür, şirket ve ortak açısından bağlayıcı ve düzenleyici bir belge halini alır ve objektif bir nitelik kazanır.

Esas sözleşmenin şekli bakımından Türk Ticaret Kanununda çok sıkı şekil şartı/şartları düzenlenmiştir. Anonim şirket esas sözleşmenin yazılı olması yeterli görülmemiş, bunun yanından şirket kurucularının imzalarının noterce onaylanması yada esas sözleşmenin ticaret sicili müdürü veya müdür yardımcısı huzurunda imzalanması gerektiği düzenlenmiştir.

Esas sözleşmeye kuruluş ve geçerlilik şartları bakımından Türk Borçlar Kanunu'nun genel nitelikteki hükümlerinin uygulanacağı söylenebilir.

Hukukumuzda ilk defa 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 340. Maddesiyle girmiş olan "emredici hükümler ilkesi" ile kanunda içeriği düzenlenen esas sözleşmenin, ancak kanunun açıkça izin verdiği durumlarda değiştirilebileceğini öngörmektedir.

6762 sayılı eski Türk Ticaret Kanununa göre, kanunda açıkça yasaklanmayan her husus, kural olarak esas sözleşmeyle düzenlenebilirken; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göreyse, esas sözleşme, anonim şirketlere ilişkin hükümlerden ancak kanunda açıkça izin verilmesi halinde sapabilmektedir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda, anonim şirketlere ilişkin düzenlemeler kural olarak emredici nitelikte olduğundan, anonim şirketlerde "sözleşme özgürlüğü ilkesi" yerine "emredici hükümler ilkesinin" geçerli olduğu değerlendirilebilir.

Esas sözleşmede, emredici hükümlere aykırılık durumu varsa, bu durumda ihlal edilen hükmün niteliğine göre; butlan, yokluk yada iptal edilebilirlik yaptırımları söz konusu olabilecektir. Bir esas sözleşme hükmü Türk Ticaret Kanununda yer alan herhangi bir emredici hükmü değil de, bizzat emredici hükümler ilkesini ortadan kaldırmayı amaçlıyorsa, söz konusu bu esas sözleşme hükmü yada genel kurul kararı batıl sayılmalıdır.

Türk Ticaret Kanununda, esas sözleşmenin içeriğine ilişkin herhangi bir sınıflandırma yapılmamıştır. Herhangi bir sınıflandırma yapılsa da esas sözleşmenin içeriği; "zorunlu unsurlar, şarta bağlı zorunlu unsurlar ve ihtiyari unsurlar" olarak üçe ayırabilmektedir.

Her anonim şirket esas sözleşmesinde, TTK m. 339 gereğince mutlaka bulunması gereken hükümleri ifade eden zorunlu içerik, anonim şirketin temel yapısını, organizasyonunu, malvarlığını, kurucuları ve organlarına ilişkin maddi sözleşme hükümlerinden oluşur. Zorunlu içeriğe dâhil unsurlardan birinin veya bir kaçının esas sözleşmede bulunmaması, esas sözleşmenin geçersizliğine ve tescil talebinin reddine yol açar. Şarta bağlı esas sözleşme hükümleri ise her esas sözleşmede bulunması

zorunluluğu olmayan hükümlerdir. Bunlardan öngörölmeleri halinde esas sözleşmede yer alması zorunlu şarta bağlı içerik aynı zamanda kuruluş eksikliği anlamına geleceğinden tescil talebinin reddine yol açar.

Anonim şirket esas sözleşmesinde zorunlu olarak; şirketin ticaret unvanı ve merkezinin bulunacağı yer, işletme konusu, sermaye ve paylar, pay bedelinin denmesinin şekli ve şartları, pay senetlerinin nama veya hamiline yazılı olacakları, belirli paylara tanınan imtiyazlar, devir sınırlamaları, aynı sermaye, ticari işletme veya malvarlığının devir alınması, şirket hesabına yapılan işlemler, kuruluştta emeği geçenlere ödemeler, kuruculara yönetim kurulu, üyelerin ve diğer kimselere sağlanacak menfaatler, yönetim kurulu üyelerinin sayıları, bunlardan şirket adına imza koymaya yetkili olanlar, genel kurul toplantısına çağrı-oy hakları, şirketin süresi, şirkete ait ilanlar, pay sahiplerinin taahhüt ettiği sermaye paylarının türleri ve miktarları husuları yer alır. TTK'nin çeşitli maddeleri uyarınca asgari zorunlu ve ihtiyari unsurlarda yer alabilir.

Anonim şirket esas sözleşmesi, şirketin kuruluşunda hazırlanıp zaman geçtikten sonra değiştirilemez nitelikte değildir. Şirketin içerisinde bulunduğu şartlara ve iktisadi hayatın gerekliliklerine göre esas sözleşmenin değiştirilmesi ihtiyacı her zaman ortaya çıkabilir.

Esas sözleşmenin değiştirilmesi; "sözleşmedeki hükümlerin kaldırılması, sözleşmeye yeni hükümler eklenmesi veya mevcut hükümlerde değişiklik yapılması" anlamına gelmektedir. TTK esas sözleşme değişikliğini genel olarak ve özel nitelikte esas sözleşme değişiklikleri şeklinde düzenlemiştir. Bu değişikliklerde yetkili organ genel kuruldur.

Esas sözleşmenin değiştirilmesinde özel sayı ve nisaplar ön görülmüştür. Özel sayı ve nisapların ön görülmesi esas sözleşmenin ve esas sözleşme değişikliğinin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Burak: Anonim Şirketlerde Rüçhan Hakkının Sınırlanması veya Kaldırılması, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVIII, S.1.

Akdağ Güney, Necla: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Anonim Şirket Esas Sözleşmesinin ve Sözleşme Değişikliğinin Tescili ve Tescilin Etkileri, REGESTA Ticaret Hukuku Dergisi, S.1, 2011.

Akdağ Güney, Necla: Anonim Şirketlerde Kuruluş, İstanbul 2014.

Akdağ Güney, Necla: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, İstanbul 2012.

Akkale, Rüveyda: Kayıtlı Sermaye Yapısı Hakkında Genel Bilgi ve 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Halka Açık Olmayan Anonim Şirketlerde Kayıtlı Sermayenin Artırım Usulü, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.XVII, S.1-2.

Altaş, Soner: Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketler, İstanbul 2016.

Altaş, Soner: Kuruluşu ve Esas Sözleşme Değişiklikleri Bakanlık İznine Tabi Şirketlere Dair Değerlendirmeler ve Öneriler, *Mali Çözüm Dergisi*, Mayıs-Haziran 2015.

Altay, Sıtkı Anlam: Anonim Ortaklıklar Hukuku'nda Sermayeye Katılmalı Ortak Girişimler, İstanbul 2009.

Akipek, Jale G./Akıntürk, Turgut/Ateş Karaman, Derya:
Kişiler Hukuku Türk Medeni Hukuku 1. Cilt, İstanbul 2018.

Arslanlı, Halil: Anonim Şirketler Hukuku 1, İstanbul 1960.

Bahtiyar, Mehmet: 6102 Sayılı TTK'da Anonim Şirketin
Kuruluşu, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.9,
S.117-118, Mayıs-Haziran 2014.

Bahtiyar, Mehmet: Anonim Ortaklık Anasözleşmesi,
İstanbul 2001.

Bahtiyar, Mehmet: Anonim Ortaklıklar Hukuku, İstanbul
2016.

Bahtiyar, Mehmet: Anonim Ortaklıkta Kayıtlı Sermaye
Sistemi ve Sermaye Artırımı, İstanbul 1996.

Bahtiyar, Mehmet: Genel İşlem Koşullarına Karşı
Tüketicinin Korunması, Makalelerim, C.1, İstanbul 2008.

Bahtiyar, Mehmet: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nın Dili ile
İlgili Bazı Hükümlerin Değerlendirilmesi, TBB dergisi, S. 61, 2005.

Barlas, Nami: Adi Ortaklık Temeline Dayalı Sözleşme
İlişkileri, İstanbul 2016.

Biçer, Levent: Anonim Şirketlerde Şartlı Sermaye, İstanbul
2010.

Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan: Şirketler Hukuku, Bursa
2016.

Çağlar Manavgat/ İsmail Kırca / Feyza Hayal Şehirli Çelik:
Anonim Şirketler Hukuku, C. 1, Ankara 2012.

Domaniç, Hayri: Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması, (TTK Şerhi II), İstanbul 1988.

Dural, Mustafa/Sarı, Suat: Türk Özel Hukuku, C. 1, Temel Kavramlar ve Medeni Hukukun Başlangıç Hükümleri, İstanbul 2018.

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2018.

Eren, Fikret: Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Ankara 2018.

Eriş, Gönen: Ticari İşletme ve Şirketler, Cilt 3, Ankara 2017.

Hamamcioğlu, Esra: Anonim Ortaklıklarda Anasözleşme Değişikliği, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 2011.

Hirsch, Ernst: Ticaret Hukuku Dersleri, İstanbul 1948.

İmregün, Oğuz: Anonim Ortaklıklar, Ankara 1989.

Karamanlıoğlu, Argun: TTK Tasarısı ve Tek Kişilik Limited Ortaklık, Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 2010/1.

Karasu, Rauf: Anonim Şirketlerde Emredici Hükümler İlkesi, Ankara 2015.

Kaya, İlknur: İmtiyazlı Pay Kavramı ve Kayıtlı Sermaye Sisteminde İmtiyazlı Paylar, Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof.Dr.Akar Öcal Armağanı.

Kayar, İsmail: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Hukuku, İstanbul 2015.

Kayar, İsmail: Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler, Konya 1997.

Kendigelen, Abuzer: Türk Ticaret Kanunu Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, İstanbul 2012.

Kılıçoğlu, Ahmet M.: Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2017.

Kirtil, Neşe: İmtiyazlı Pay Sahipleri Genel Kurulu Toplantısının Yapılması, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7, Özel Sayı, 2005.

Korkut, Ömer: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımının Geçersizliği, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, C.LXXI, S.2.

Manavgat, Çağlar / Kırca, İsmail / Şehirali Çelik, Feyzan Hayal: Anonim Şirketler Hukuku C. 1, Ankara, 2013.

Moroğlu, Erdoğan: Anonim Ortaklık Anasözleşmesi ve Hukuki niteliği, Prof. Dr. M. Kemal Oğuzmanın ;Anısına Armağan, İstanbul 2000.

Moroğlu, Erdoğan: Anonim Ortaklıklarda Sermaye Artırımı, İstanbul 2015.

Moroğlu, Erdoğan: Oy Sözleşmeleri, İstanbul 2007.

Oğuzman, Kemal/ Barlas, Nami: Medeni Hukuk, Giriş – Kaynaklar - Temel Karamlar, İstanbul 2018.

Öcal, Şebnem: Anonim Şirketlerde Ana Sözleşme Değişiklikleri, İstanbul Barosu Derisi, C. 81, S.2, 2007.

Paslı, Ali: "Yeni Türk Ticaret Kanunu Anonim Ortaklık Hükümlerinin Tanıtılması (III)", Batider, Cilt No. 28, S. 3.

Poroy, Reha/Tekinalp, Ünal/Çamoğlu, Ersin: Ortaklıklar Hukuku 1, İstanbul 2014.

Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2016.

Pulaşlı, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, C. I, 2014.

Pulaşlı, Hasan: Yönetim Kurulu Üyelerinin Görevinin Kendiliğinden Sona Ermesine İlişkin Esas Sözleşme Hükümlerinin Türk Ticaret Kanunu Ve Tasarıya Göre Değerlendirilmesi, THYKS, C. XXI, Ankara 2005.

Rado, Türkan: Roma Hukuku Dersleri Borçlar Hukuku, İstanbul 2018.

Reisoğlu, Seza: 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirketlerle İlgili Başlıca Yeni ve Farklı Düzenlemeleri, Türkiye Bankalar Birliği, 2011.

Sirmen, Lale: Modern Hukukta Sözleşme Karamı ve Türk Hukuku, H. Cahit Oğuzoğlu'na Armağan, Ankara 1972.

Şehirali Çelik, Feyzan H.: Hukukun Ekonomik Gerçekliğe Yanıtı: Tek Kişilik Şirketler, Batider, C. XXIV, S. 1.

Şener, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku, İstanbul 2017.

Tanrıverdi, Alper: Sermayenin Azaltılmasına İlişkin Güncel Sorunlar, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2016 (116).

Tekinalp, Ünal; Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, İstanbul 2015.

Teoman, Ömer: Yeni TTK'nin Pay Senetlerinin Halka Arz Eden Bir Anonim Ortaklığın Kurucu İntifa Senetlerinin İptal Edilmesini Öngören Düzenlemesi, Batider, Cilt No. 27.

Yavuz, Cevdet: Borçlar Hukuku Dersleri (Özel Hükümler), İstanbul 2013.

Yavuz, Mustafa: Yeni Türk Ticaret Kanunu Kapsamında Anonim Şirketlerde Esas Sözleşme Değişikliği, Mali Çözüm Dergisi, Ocak-Şubat 2012.

Yelmen, Adem: Genel İşlem Şartları, Ankara 2014.

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Yunus Fatih YILMAZ

Doğum Yeri ve Tarihi : Ankara – 20/03/1993

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :

1. Ufuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi, 2015.
2. Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü, 2017.
3. Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, devam etmekte.

Yüksek Lisans Öğrenimi:

Ufuk Üniversitesi SBE Özel Hukuk Anabilim Dalı, 2020.

İş Deneyimi

Ankara Barosu Avukatlık Stajı, 2015 – 2016,

Serbest Avukatlık 2016 – 2017,

Cumhuriyet Savcısı Adayı 2017 – 2019,

Cumhuriyet Savcısı 2019 –

İletişim: y.fatihyilmaz@gmail.com

